

I Luke

Na Tinoni za Takuti Vani na Buka

¹ Ego tori motadi tu ria na tinoni qari podepodeke ko qari kuti varitutidi ria na vavakatodi na roiti qari gore votu tadigami.

² Ko na roiti ari za na veveidi tugu qari tori ule vakarovo vadigami tu gami ria qari batini matadi zozoto podalai tu pa podapodalaina beto ko ria qari nabulu kopuni na nongoro leana aza.

³ Bangara Tiopilasi, ko zara za vei za pa liguna tu qa tuti vikitivokotoria na totozo kakazana za doru roiti ria, nari qa rove vaporeveveinaia za ara ma kuti varituti valeana vanigo ao qa gua.

⁴ Qa korapa roiti vei ari ara ko vei ko mu gilagila valeanaria ao za na zozotodi tugu ria na zakazava qari tori ule vanigo tu ao ria na tinoni qa gua.

Na Podona i Jone Paputaiso za Takoroto Vakole

⁵ Ego na totozo za korapa suvere bangara i Herodi pa ia pikata guguzu pa Jiudia, za suverenana tugu ketakoi za maka iama, na izongona i Zakarae, ko na puku iama tuti lame veina ti Abija aza. Ko i Elizabeti na maqotana ba maka butubutu iama lame veina tugu ti Eroni.

⁶ Ko na tinoni tuvizidi pa dogodogoro tana Tamaza ari kori, qari tuti valeanaria ari kori ria doru garunu beto na uana tuvizidi tana Bangara ko za kepore na dia pake pa toa.

⁷ Ba za kepore na tudi ari kori ura i Elizabeti za na egoro beto ko ari kori doru za qari tori baragozo na goele beto tu.

⁸ Ego maka rane totonai za kamua za na totozo tadiria na puku iama za somanani i Zakarae, nari za kole roitini na roiti tana iama pa moena na Tamaza i Zakarae.

⁹ Ko pa tutina vei beto qari tamijata tonai qari gonani na patu mijamijata ria na iama qari roiti, za tauduku i Zakarae ko aza za mina lao roitini za na vavavui omanga lea pa zelepade madina.

¹⁰ Ko totonai za korapa vavavui aza, za ria na minete tinoni za qari korapa varavara pa peguruna.

¹¹ Ko pa totozo tugu aza za votu za na mateana tana Bangara, ko za kole turunana pa kale matuana na ia vavavuina na zakazava omanga lea.

¹² Ko totonai za batia za za vakamuni na matagutu i Zakarae.

¹³ Ba za paranga lao tana za na mateana, ari za gua vei, <<Zakarae, muke matagutu! Ura za tori nongoria tu na Tamaza za na mua varavara. Ko pala mina vaporea na maqotamu i Elizabeti za maka tumu marene, beto ko muna vakukuni i Jone aza.

¹⁴ Ko pala muna geraqera jola ao beto ko ria na kubo tinoni za pala mari qera tugu tonai mina podo aza.

¹⁵ Ura pala mina maka tinoni poreveveina pa moena na Bangara aza. Minake izongo buku vaini babi na buku neqina aza, beto na Ongu Tabuna za mina kole tana podalai tu tonai mina korapa pa iapana na tinana aza.

¹⁶ Pala aza mina vagabala mule laoria tana Bangara na dia Tamaza ria na motadi na tinoni Izireli.

¹⁷ Aza za mina lao momoeni na Bangara. Pala mina lao pa neqi tana Ongonguna na Tamaza maka moqaza podeke vei i Elaija, ko mina vagabalaria na bulodi ria na tamadi ko mari roquroquria na tudi. Beto mina vagabalaria ria na tinoni ikikeredi ko mari izongia na tavagigala tadiria na tinoni tuvizidi. Pala mina roiti vei zara aza ko mina vatana vakole vani na Bangara ria na tinoni,>> za gua za na mateana.

¹⁸ Nari za paranga lao tana mateana i Zakarae, ari za gua vei, <<Ae vei beto mana boka gilagilai ara na zozotona za vei aza? Ura ara za qa tori baragozo tu beto ko na maqotaqu ba za tori qoele tu,>> za gua.

¹⁹ Nari za oe lao tana za na mateana, <<Ara Qebereli ani! Ara za qa turu pa moena na Tamaza. Ko ara tugu za garunuziu aza ko mana parangaigo beto mana ule vanigo za na nongoro leana ari.

²⁰ Ko dogoro! Na nongoro qa ule vanigo ara za pala mina gore votu tugu pa totozo tamijatana tana Tamaza. Ba quke vazozoto ao, ko koviria muna poka ko munake boka paranga ao tinganai mina kamua na rane mari gore votu ria na zakazava ari,>> za gua za na mateana.

²¹ Ego ria na tinoni za qari kole adonia i Zakarae za qari kole rurani za na veveina za tori zovaini tu pa zelepade madina aza ba zake oqanai votu lame.

²² Totonai za votu lame ko zake boka parangaria, nari za qari gilagilai za batia maka dogodogoro pa leona na lose madina aza qari

gua. Ko zake boka paranga ko za kole podepodeke pokapokaria gu ria na tinoni.

²³ Totonai za beto ko za okoto ria na rane nabulu za mule laonana pa nana ruma i Zakarae.

²⁴ Pa liguna za vei aza beto za bogata gu i Elizabeti na maqotana, ko za kole gu suvere ovonana zake kanoko pa ruma ka lima popu. Ari za paranga vei aza,

²⁵ <<Koviria na Bangara za tokaniziu ara ko qa vei ari. Za dogoro kopuniziu ko na qua kea pa moedi ria na tinoni za varijo paleni aza,>> za gua aza.

Na Podona i Jisu za Takoroto

²⁶ Ego totonai za vonomo i Elizabeti, za garunia na Tamaza za na mateana i Qebereli ko za lao pa maka guguzu pa Qalili, na izongona pa Nazareti.

²⁷ Ko za lao za tana maka reko koregana, aza za tori tavatiolata vakolena tu ko mina elavia maka marene na izongona i Josepa, maka tinoni za podo lame vei pa tutina i Devita na bangara. Ko na izongona na reko koregana aza i Mere.

²⁸ Ko za lao za na mateana ko za parangia, <<Na mana mi kole tamu! Qu tamana ao! Na Bangara mi somana tamu!>> za guni.

²⁹ Ba tonai za nongoria za na paranga ani za matagutu vitivitigi i Mere, ko za kole roquroqu nyaqonyaqa aza za ae beka paranga varigozoro veveina ani za gua.

³⁰ Ba za paranga lao tana za na mateana, <<Mere, muke matagutu! Ura za qeranigo na Tamaza ao.

³¹ Ko dogoro! Pala muna bogata ao ko muna vaporea za maka tumu marene ko muna vakukuni i Jisu ao aza.

³² Pala mina poreveveina aza beto mina tagigala na Tuna na Tamaza ululuna jola, beto na Tamaza aza na Bangara za mina vani na binangara ti Devita aza na nana tite pa moa.

³³ Ko mina bangaradi aza ria na bubutuna i Jekopi kamua na kamua beto ko na nana binangara za mina kepore na vinabetona,>> za gua za na mateana.

³⁴ Nari za oe lao tana mateana i Mere, <<Ae za vei mina boka gore votu za vei qu pojai ao, ura qa oqoro laoa maka marene ara?>> za gua.

³⁵ Nari za oe laoa na mateana aza, ari za guni vei, <<Na Ongu Tabuna mina lagere tamu ko mina ongugo ao. Ko za vei aza za na koburu mina podo za mina tagigala na liosona beto na Tuna na Tamaza.

³⁶ Dogoro! I Elizabeti na tavitimu za tori qoele tu aza ba koviria za tori korapa tu bogatani aza za maka koburu marene. Za egoro qari guni na tinoni aza ba koviria za tori vonomo popu tu aza.

³⁷ Ura kepore za maka zakazava za tapatia na Tamaza,>> za gua za na mateana.

³⁸ Nari ari za gua vei i Mere, <<Ani ara na nabulu tana Bangara. Mi gore votu tu taqu aza na paranga qu pojai ao,>> za gua. Ego beto za taloi tana za na mateana.

I Mere za lao Ovikia i Elizabeti

³⁹ Ego ko pa totozo aza za qaqiri gu i Mere ko za siqarai taloi zae pa kubo pa ia pa Jiudia.

⁴⁰ Ko totonai za kamu za lao luge pa ruma ti Zakarae, ko za lao gozoro qeraqerani i Elizabeti.

⁴¹ Tonai za nongoro tekua i Elizabeti za na varigozoro qeraqera ti Mere, za kanoko za na koburu pa iapana, beto za tavapugeleni na Ongu Tabuna i Elizabeti,

⁴² ko ari za paranga viva vei, <<Na tamanamu joladi ria doru reko ao, ko mina tamana mutugu za na koburu za korapa pa iapamu.

⁴³ I zeï ara ko na tinana na qua Bangara za lame tu ovikiziu?

⁴⁴ Ura ani! Aza tugu qa nongoria na varigozoro qeraqeramu ao, nari za kanoko gu za na koburu pa iapaqu ura za qeraqera.

⁴⁵ Muna tamana jola ao Mere, ura qu vazozotoa ao aza vei za pojanigo na Bangara za pala mina gore votul!>> za gua aza.

Na Kera Vinatarazae ti Mere

⁴⁶ Beto ari za gua vei i Mere
<<Na buloqu za valavatia na Bangara,

⁴⁷ beto na ongonguqu za qerani na Tamaza
aza na qua inaalo.

⁴⁸ Ura zake dogoro paleniziu ara
maka nana nabulu kepore veveiqu.
Dogoro! Koviria ko mi lao mari giganiziu
na reko tamanana ria doru zazae tinoni ara,

⁴⁹ ura na Tamaza neqina jola
za roitidi taqu na roiti varivagabaradi.
Aza za na liosona na izongona.

⁵⁰ Za vabatidi na nana variroqu varitokai
ria na okokoto zazae tinoni,
ria qari pangagani aza.

⁵¹ Na limana za roitidi na roiti neqidi jola,

za vanyanyaladi neqa
ria qari roquoroqu valavata muledi makadi.

⁵² Za vagore paledi aza pa dia tuturuna bangara
ria na matamata neqidi,
beto za valavataria aza ria na tinoni kepore
veveidi.

⁵³ Za vapugele vadi na zakazava leadi
ria qari burana,
goto ria qari izizongo
za iju vakeni galegale paledi.

⁵⁴ Za tori tokani tu aza za nana nabulu i Izireli,
zake mumani aza za nana variroqu varitokai.

⁵⁵ Aza tugu mina vei za gua za taringutingutini aza
tadiria na tamada pa moa,
ti Ebarahami beto tana tutina i Ebarahami
kamua na kamua,>>
za gua i Mere.

⁵⁶ Ego ko za suvere mae tu ti Elizabeti kue popu
i Mere, beto za mule pa nana guguzu.

Na Podona i Jone Paputaiso

⁵⁷ Ego za kamua na nana popu okotona i Eliza-
beti, ko za vapodoa aza za maka koburu marene.

⁵⁸ Ko totonai qari nongoroni ria qari suvere
pa varilivutaina beto ria na turana za vei za
roquoroqu toka veini na Bangara aza, za qari so-
mana qeraqera tavitia aza ria.

⁵⁹ Ego beto za totonai za vesu ranena za na
koburu, za qari lame somanani na pobena na
koburu beto ko mari vizongo tutini i Zakarae na
izongona na tamana qari gua.

⁶⁰ Ba za paranga tu za na tinana, <<Dai! I Jone tu
za na izongona,>> za gudi.

⁶¹ Nari ari qari gua vei ria na tinoni tana, <<Ba kepore maka turamu ao za bi tori tavaizongoni mae tu za na izongo aza,>> qari gua.

⁶² Beto za qari podeke pokapoka laoa ria za na tamana na koburu, ko qari nanazia i zeï beka bi vaizongoni aza za na koburu qari guni.

⁶³ Nari za tepai i Zakarae za maka patu ketakoi mina kutia na izongo, beto za ari za gua vei za kutia, <<Na izongona za i Jone,>> za gua. Nari za qari gabara beto ria doru.

⁶⁴ Ego pa totozo tugu aza za revanga za na ngu-juna beto za munyala za na meana, ko za paranga vatarazaea aza za na Tamaza.

⁶⁵ Ko ria doru qari suvere ketakoi za qari matagutu beto. Za tapiara rerege pa doru guguguzu pa kubo Jiudia za na nongoro ari.

⁶⁶ Ko ria doru tinoni vei qari nongoria za qari kole roquroquria pa bulodi za ari, ko qari paranga ria, <<Ae beka pala mina koburu veveina za na koburu ani?>> qari gua. Ura za tabata vakabere gu tana za na neqi tana Bangara.

Na Kera Vinatarazae ti Zakarae

⁶⁷ Ego za tavapugeleni na Ongu Tabuna i Zakarae ko za ulule votuni, ari za gua vei,

⁶⁸ <<Za pada mina tavatarazae za na Bangara na Tamaza tadiria na tinoni Izireli, ura aza za lame tokadi

beto za ruvataria ria na nana tinoni.

⁶⁹ Beto ko za tori vadigita tu aza

za maka inaalo varenena

pa tutina i Devita na nana nabulu.

⁷⁰ Aza vei za tori taringutingutini tu aza

- tadiria na nana tinoni korokorotai madidi pa moa,
- ⁷¹ za aza mina vasaregita tadiria na nada kana beto pa neqi tadiria doru qarike tavaraguadigita qari gua.
- ⁷² Ko na Tamaza za vabatidi na variroqu varitokai ria na nada tite, beto zake mumani aza za nana taringutinguti madina.
- ⁷³ Aza za na taringutinguti za mauluni ti Ebarahami ko mina vadigita za gua:
- ⁷⁴ za taringutinguti vakoleni aza za aza mina vasaregita tadiria na nada kana, ko taneke matagutu nabuluni gita aza za gua.
- ⁷⁵ Ko gita tana nabuluni aza pa uana liosona beto na tuvizina pa moena aza doru rane pa nada toa za gua.
- ⁷⁶ Ko ao, na tuqu, za muna tagigala na tinoni korokorotai tana Tamaza ululuna jola.
- Ura muna lao momoeni na Bangara ao, ko muna vatana vakole vani na zona,
- ⁷⁷ ko muna vagigalaidi ria na nana tinoni na veveina mari taalo ria tonai mina taleozae na dia sela.
- ⁷⁸ Aza mina roquroqu tokadi ura na nada Tamaza za izongia na bulo variroqu.
- Pala mina valamea aza tadigita za na kabere volavolaza lea za koko vei pa nulu vavagalo.
- ⁷⁹ Ko mina vagonadi na kabere ria qari suvere pa rorodomona

beto ria qari matagutuni na uke,
ko mina gaitia na nada vakasa
lao pa zona bule,>>
za gua i Zakarae.

⁸⁰ Ko za lavata zae ko za neqi pa nana toa
ongongu za na koburu. Za suvere pa qega aza
tinganai tu za kamua na totozo tonai za votu
vakabere tadiria na tinoni Izireli.

2

Na Podona i Jisu (Matiu 1.18-25)

¹ Pana totozo aza za vaturua i Siza Oqasitasi
na bangara pa Romu za maka vavanau ko mari
tanguti ko mari takuti beto ria doru tinoni pa nana
binangara za gua.

² Ani za na totozo momoe qari tanguti ria na
tinoni ko na nguti tinoni aza za taroiti tonai i
Kurinisi za na qavuna pa pikata guguguzu pa
Siria.

³ Ko ria doru tinoni za qari okoto mulemule keni
pa dia guguzu togazadi ko mari takuti qari gua.

⁴ Ko i Josepa ba za keni tugu pa Nazareti maka
guguzu pa Qalili, ko za zae pa Jiudia pa guguzu
Betilihema, na guzu ti Devita, ura na podo lame
veina pa butubutu ti Devita aza.

⁵ Ko za toka zaeni aza i Mere ko mari makarai
takuti za gua. I Mere za tori tavatiolata vakole tu
ko mina elavia aza, beto ko za tori bogata tu za
totonai.

⁶ Ko tonai qari korapa suvere pa Betilihema ari
kori, za kamu gu za nana totozo okotona i Mere.

⁷ Ko za vapodoa i Mere za na tuna marene podo moena, ko za udeni maka galu poko beto za vakolea ketakoi qari vavavakole vadi na ganigani ria na manugu mademade nenedi, ura za pugele za na ruma suvesuverena tadiria na tinoni kamudi ko kepore za maka lose bari suveria.

Ria na Tinoni Kopu Sipi beto ria na Mateana

⁸ Ego qari korapa suveredia tugu pa ia ketakoi ria kaki tinoni kopu sipi, qari korapa kopudi na dia godo sipi na bongi.

⁹ Ko totonai za bola vasiboro tadiria za maka mateana tana Bangara beto ko za ude varilivutaidi za na kabere lavata tana Bangara, ko qari matagutu vitivitigi ria.

¹⁰ Beto ari za gudi vei za na mateana, <<Muke matagutu! Dogoro! Ura ara za qa pogoza lame vadigamu maka nongoro varivaqerana jola ko aza mina vaqera betoria doru tinoni.

¹¹ Za tori podo tu pa ngenari pa guguzu ti Devita za na miu inaalo, na Karisito Bangara!

¹² Ko ani za na vinagilagila muna batia gamu. Tonai muna lao za muna batia maka koburu, za taudeni maka galu poko ko za korapa kolenana ketakoi qari vavavakoledi na ganigani tadiria na manugu mademade nenedi,>> za gua za na mateana.

¹³ Beto za pa totozo tugu aza za lagere somana tavitia na mateana aza za maka minete mateana lavata pa noka, ko qari kera vatarazaea ria za na Tamaza, ari qari gua vei,

¹⁴ <<Mi tavatarazae za na Tamaza ululuna jola, beto na bule za mi kole pa pezo tadiria za qeradi aza,>> qari gua.

¹⁵ Ego ko ligudi qari taloi mule zae pa noka ria na mateana, za qari kole varivariparanga ria na tinoni kopu sipi, ari qari gua vei, <<Aria moko ko talao pa Betilihema, ko talao dogoria za na manugu za pidoko, aza vei za ule vadigita na Bangara,>> qari gua.

¹⁶ Ko qari siqarai taloi keni ria, ko qari lao tugu batiria ari Mere, i Josepa beto ko na koburu melalu. Ko na koburu za korapa tugu kolenana ketakoi qari vavangojadi na manugu mademade nenedi.

¹⁷ Ko totonai qari batia ria na tinoni kopu sipi za na koburu, nari za qari vavakatoni aza za pojadi na mateana na veveina na koburu.

¹⁸ Nari ria doru qari nongoria na vavakato tadiria na tinoni kopu sipi za qari gabara beto.

¹⁹ Goto i Mere za kopudi ko za kole roquroquria pa bulona doru zakazava ari.

²⁰ Ego beto za qari taloi mule kenidia ria na tinoni kopu sipi, ko qari vatarazaea ria za na Tamaza, ura doru zakazava qari nongororia ko qari batiria za zake goto, goto aza tugu vei za pojai na mateana.

Za Tavamadi pa Zelepade i Jisu

²¹ Ego ko tonai za vesu ranena ko za tapobe za na koburu, nari za tavakukuni i Jisu na izongona aza, aza vei za tori poja veidi tu na mateana totonai za oqoro tu pidoko pa iapana i Mere.

²² Ego tonai za kamua za na totozo ko mari roitini ari Josepa i Mere za na vavavui vulavulaza aza vei za pojai na Vavanau ti Mosese, nari za qari pogoza zaeni tugu pa Jerusalema ari kori za na melalu ko mari vamadia tana Bangara qari gua.

²³ Qari tutia ari kori za aza vei za takuti kolena pa Vavanau tana Bangara, ari za gua vei, <<Doru koburu marene qari poraka moenia na kolekolena koburu za mari tamijata kale vani na Bangara,>> za gua.

²⁴ Ko qari lao vavavuini aza vei za pojai na Vavanau tana Bangara: kori kuru lavata babi kori tuni kuru, za gua.

²⁵ Ego ko ani za korapa suverenana pa Jerusalema pa totozo aza za maka tinoni, na izongona i Simione, maka tinoni tuvizina beto za izongia na pangagana na Tamaza. Ko za korapa tugu adono valeani aza za na totozo tonai na Tamaza mina vamanotoria ria na tinoni Izireli, ko za gorea na Ongu Tabuna aza.

²⁶ Za tori ule vamoeni tu na Ongu Tabuna aza za minake oqanai uke aza tinganai mina batia mae tu aza za na Karisito tana Bangara za guni.

²⁷ Ko za tokai na Ongu Tabuna i Simione ko za lao luge pa zelepade. Ko tonai qari pogoza laoni ari kori tinana na tamana pa kakabarena zelepade za na koburu i Jisu ko mari vamadia ko mina taroiti vei aza za tapoja pa vavanau tana Bangara qari gua,

²⁸ nari za teku pogozia i Simione za na koburu ko za vatarazaea za na Tamaza, ari za gua vei,

²⁹ <<Bangara, qu tori vagore votua tu ao
za na mua taringutinguti.

Ko koviria mu ruvataziu ara na mua nabulu,
ko ma taloi keniqua pa bule.

³⁰ Qa tori batini mataqu tu ara

za na inaalo za koko lame vei tamu,
³¹ aza qu vatana vakoleni ao
pa moedi ria doru tinoni.

³² Aza za na kabere za vadi na kabere
ria na tinoni karovodi,
beto na neqi ria na tinoni Izireli,>> za gua.

³³ Ego ko qari gabarani ari kori tinana na
tamana na koburu ria na paranga veveina na
koburu za pojaria i Simione.

³⁴ Beto za manadi i Simione ria beto ari za
guni vei i Mere, na tinana na koburu, <<Dogoro!
Na koburu ani za na tamijatana tana Tamaza ko
mina valoturua beto mina vatururia ria na kubo
tinoni Izireli, beto ko aza za maka vinagilagila
tana Tamaza mari kanai ria kubo tinoni.

³⁵ Ko ria na roquroqu qari kole golomo pa
bulodi na tinoni za mina vavotu betoria aza pa
kaberena. Goto ao makamua za na takulanga aza
za gani vei na likoto za mina sobea na bulomu,>>
za guni.

³⁶ Ego za suverenana tugu vei ketakoi i Hana
maka reko korokorotai, na tuna i Panuela, na
butubutuna i Asa. Totonai za tori goele tu aza. Na
varielavana perangaina aza, ko ka vitu aoro mae
tu qari varisuveve taviti ari kori marenena beto za
uke za na marenena.

³⁷ Ko za suvere nabonaboko tinganai za kamua
na totozo aza tonai za vesungavulu made aorona
aza. Na rane na bongi zake selani aza za na
lalao vatarazaea na Tamaza pa kakabarena na
zelepade. Za toani aza za na toa madimadi ko
nake tekuteku beto na toa varavara.

³⁸ Ko pa totozo tugu aza za kamu i Hana ketakoi,
ko za paranga leana lao tana Tamaza, beto za

vaqatani aza tadiria za na veveina na koburu, tadiria qari korapa adonia na totozo na Tamaza mina ruvatia na guguzu Jerusalema.

³⁹ Ego ko totonai qari vaokoto betoria ari Josepa i Mere doru ginugua qari tapoja pa vavanau tana Bangara, nari za ari kue tatamana qari muledia pa Qalili, pa dia guguzu zozoto pa Nazareti.

⁴⁰ Ko za lavata zae ko za neqi za na koburu beto za izongo valeania aza za na gicalai tavagigala, beto ko na mana tana Tamaza za kole somana tana.

Za Suvere pa Zelepade i Jisu

⁴¹ Ego doru aoro za ari kori tinana na tamana i Jisu za qari zazae somanani na varikamu vavolo Alokata pa Jerusalema.

⁴² Ko tonai za manogori aorona i Jisu za qari zae mutugu somana pa varikamu, qari vevei tugu doru totozo vavolo.

⁴³ Ego ko tonai za jola za na varikamu, nari za qari gabala mule kenidia ari Mere i Josepa, goto na tudi marene i Jisu za suvere jola tu pa Jerusalema. Ba ari kori tinana na tamana za qarike gilagilai za vei aza.

⁴⁴ Qari roquroqua ari kori za palu za tori tuti tu pa minete tinoni zara qari gua. Ko za jola tu maka doru rane nari beto za qari kole dogoro nyaqonyaqa tadiria na tavitidi beto na dia baere.

⁴⁵ Ba qarike batia ari kori aza, ko qari gabala mule sogu tu pa Jerusalema ko qari mule nyaqoa.

⁴⁶ Ko na rane vinaue tu za qari batia ari kori pa kakabarena na zelepade aza. Za korapa nyumu

varisomanai tavitiria ria na tinoni qari varivagigalaini na Vavanau aza, ko za korapa nongonongoro beto za nananazaria.

⁴⁷ Ko ria doru qari nongoria za qari gabara jolani za na gigalai beto na nanaza tana.

⁴⁸ Ko totonai qari batia aza ari kori tinana na tamana, nari za qari gabara, beto ari za guni vei na tinana, <<Tuqu, ae za vei ko qu roiti vei tu zara? Dogoro! Na tamamu beto ko ara! Gami takulanga jola na kole varivasevi nyaqogo ao gami kori,>> za gua.

⁴⁹ Nari za oeria aza ari kori, <<Ae za vei ko gamu nyaqozi tu? Gamuke gilagilai tu gamu za na padaqu tugu mana suvere pa ruma tana Tamaqu ara?>> za gudi.

⁵⁰ Ba qarike gilagilai ari kori na ginuana aza vei za pojadi aza.

⁵¹ Ego pa liguna za vei aza za beto za tuti muleria aza ari kori na tinana na tamana ko qari gore pa Nazareti. Ko za suvere vataberia aza ketakoi ari kori. Ko na tinana za kopudi ko za kole roquroquria pa bulona doru zakazava ari.

⁵² Ego ko za ijoko zae pa tinina beto pa gigigalai tavagigala i Jisu, ko za qerani na Tamaza beto ria na tinoni aza.

3

Na Taraena i Jone Paputaiso

(Matiu 3.1-12; Maka 1.1-8; Jone 1.19-28)

¹ Ego pa vinamanogalima aorona na binangara ti Tiberiosi, aza na kuta bangara pa Romu, za i Ponitiasi Paelati za na qavuna pa Jiudia, i Herodi na bangara pa Qalili, goto i Pilipi na taina za

na bangara pa Ituria beto pa Tarakonitisi, goto i Lusaniasi za na bangara pa Abilini,

² beto ari Hanazi i Kaiapasi za na kuta iama lavata. Na totozo aza za lame pa qega ti Jone, na tuna i Zakarae, za na paranga tana Tamaza.

³ Ko za reregeia i Jone za doruna na ia pa kori kale varikarovona na pie Jodani ko za taraeni aza za na veveina ria na tinoni za mari gabala loi paledi na dia sela beto mari tapaputaiso ko na Tamaza mi taleozodi za gua.

⁴ Ko za gore votu za aza vei za takuti pa buka ti Aisea na tinoni korokorotai, aza ari za gua vei,

<<Maka mamalaingi za korapa kukuku pa qega, ari za gua vei,

<Mu vatanani na zona tana Bangara, vaemesia ketakoi mina rerege lao vei aza.

⁵ Doru lolomo za mari tavapugele, doru kubo na goregore za mari tavaarare varitoto.

Ria na zona kekeqodi za mari tavatuvizi, ria na zona ikikeredi za mari tavaemese.

⁶ Ko doru tinoni za mari batia na inaalo tana Tamaza!> za gua.>>

⁷ Ego na motadi ria na puku tinoni qari votuvotu lao ti Jone ko mari tapaputaiso qari gua. Nari za ari za gudi vei aza ria, <<Boko tuni dole ikik-eremiu! I ze i za pojadigamu za muna boka ukuni gamu za na vinakilasa za korapa jojoro lame?

⁸ Goto mu gabala ko mari tabata ria na vua leadi pa miu uana. Muke sianani za na tutina i Ebarahami gami ko pala mami taalomami gu keta mu gua. Ura ma poja valeadigamu gu ara

za gamu: na Tamaza za mina boka roiti vani na koburu gu i Ebarahami pana varikamu patu ari!

⁹ Ko koviria na varituti za tori tavanaqiti vakole tu, za vei na rio za tavakole pa kutana na suvege ko mi paduru paledi na bageredi na suvege za gua. Ko ria na suvege qarike vuani na vua leana za pala mari tario pale ko mari tagona lao pale pa iku!>> za gua i Jone.

¹⁰ Nari qari nanaza ria na minete tinoni, <<Ego ko na za mami roitini gami?>> qari gua.

¹¹ Nari za oeria aza ria, <<Aza na tinoni za kori na nana soti, za mi vani maka aza kepore nana. Beto aza za poregana ganigani, za mi iaria tugu ria za keporedi,>> za gudi.

¹² Ego ko ria na tinoni tekuteku takisi ba qari lame ko mari tapaputaiso tana qari gua, ko qari nanazia ria aza, <<Tinoni varivagigalai, gami ari za na za mami roitini?>> qari guni.

¹³ Nari za oeria aza ria, <<Na padana gu vei za varigarununi na qavuna za mu tekua, goto muke teku vajolai na takisi,>> za gudi.

¹⁴ Ria na solodia ba qari lame mutugu tana ko qari nanazia, <<Goto gami ari za ae mami vei? Na za za mami roitini?>> qari gua.

Nari za oe laoria aza ria, <<Muke teku ragataria babu jutu goboro sekesekeria ko bu teku vakenidi na dia poata ria na tinoni! Mu qerani gu za na miu tabara!>> za gudi.

¹⁵ Ego totonai za ria na tinoni za qari kole adonia pala kaki zakazava mari pidoko qari gua. Ko qari kole variperani ria doru pa dia roquroqu za palu i Jone tugu za na Karisito qari gua.

¹⁶ Nari za poja betodi i Jone ria doru, <<Ara za qa paputaisodigamu na kolo, goto aza tu za poreveveina jolaniziu ara za korapa tuti lame. Ko ara ba nake padaqu ko mana ruvatia na pikona nana sadolo aza. Aza tu za mina paputaisodigamu na Ongu Tabuna beto na iku.

¹⁷ Ura na sevolo varivaripikatai za tori aruni tu pa limana aza ko mi pikata paledi za gua ria na kopo ikika pa ia iru varipikapikatadi ria na kiko, beto ko mi boko varikamudi pa nana ruma vavakoleni ganigani za ria na kiko vuiti za gua. Goto ria na ikikadi za mari tagona lao pale pa na iku zake boka tailili vaukena,>> za gua aza.

¹⁸ Ko zoku mule ria na vavanau za kole tarae vabalauria i Jone totonai za taraeni aza na nongoro leana tadiria na tinoni.

¹⁹ I Jone za kole tugu udukia vei i Herodi na bangara, ura za elava tekua i Herodiasi, na maqotana i Pilipi na taina gu beto ko koledia mule kaki roiti zake vagozoro vei za roitidi i Herodi.

²⁰ Ego beto za vatamo laoni mule i Herodi za maka roiti ikikerena jola, za vakoleni aza pa ruma varipiu i Jone.

*Za Tapaputaiso i Jisu
(Matiu 3.13-17; Maka 1.9-11)*

²¹ Ego pa liguna qari beto tapaputaiso ria na tinoni za lao i Jisu ko za somana tapaputaiso tugu. Ko totonai za korapa varavara aza za tarevanga za na oka,

²² ko za gore lagere vei na tinonina na kuru tana za na Ongu Tabuna, ko za gore nyumu ake tana. Beto maka mamalaingi za gore lagere vei pa noka,

ari za gua vei, <<Ao za na Tuqu qa roquroqugo ara! Qa qera jolanigo ara ao!>> za gua.

Na Tutina i Jisu
(Matiu 1.1-17)

²³ Ego ko totonai za podalaini na nana roiti i Jisu za pada vei uengavuluputa aorona aza. Pana dogodogoro tadiria na tinoni za i Jisu za na tuna gu i Josepa qari gua, na tuna i Eli.

²⁴ Ko i Eli na tuna i Matati aza na tuna i Livai, aza na tuna i Meleki, ko aza na tuna i Janai ti Josepa.

²⁵ Ko i Josepa ani na tuna i Matatiasi ti Emosi, na tuna i Nahumi, aza na tuna i Nahumi, na tuna i Esili ti Nagai.

²⁶ Ko aza i Nagai ani za na tuna i Maati, na tuna i Matatiasi, na tuna i Semeini ti Joseki, na tuna i Joda.

²⁷ Ko i Joda za na tuna i Joanani, aza na tuna i Resa, aza na tuna i Zorobabele, aza na tuna i Salatieli ti Neri,

²⁸ aza na tuna i Meleki ti Adi, aza na tuna i Kosamu, aza na tuna i Elamadamu ti Ea.

²⁹ Ko i Ea za na tuna i Josua ti Elieza, aza na tuna i Jorimi, aza na tuna i Matati ti Livai.

³⁰ I Livai za na tuna i Simione, aza na tuna i Jiuda, aza na tuna i Josepa, aza na tuna i Jonamu ti Eliakimi.

³¹ Ko i Eliakimi za na tuna i Melea ti Mena, aza na tuna i Matata ti Netani, aza na tuna i Devita.

³² Ego ko i Devita za na tuna i Jese, aza na tuna i Obedi, aza na tuna i Boazi ti Salamoni, aza na tuna i Nasoni.

³³ Ko i Nasoni za na tuna i Aminadabi ti Adamini, aza na tuna i Ani ti Hezironi, i Hezironi za na tuna i Perezi ti Jiuda.

³⁴ Ko i Jiuda ani za na tuna i Jekopi, aza na tuna i Aisake, aza na tuna i Ebarahami, aza na tuna i Tera, aza na tuna i Nahoa.

³⁵ Ko i Nahoa za na tuna i Seruqi ti Raqau, aza na tuna i Peleqi, aza na tuna i Ebea ti Sala.

³⁶ Ko i Sala ani za na tuna i Keinani, aza na tuna i Apakazadi ti Semu, aza na tuna i Noa, aza na tuna i Lameki.

³⁷ Ko i Lameki za na tuna i Metusela, aza na tuna i Inoke, aza na tuna i Jareti, aza na tuna i Maleleili, aza na tuna i Keinami.

³⁸ Ego ko i Keinami ani za na tuna i Enosi ti Seti, ko i Seti za na tuna i Adama, aza na tuna na Tamaza.

4

I Jisu za Tatoketoke

(Matiu 4.1-11; Maka 1.12-13)

¹ Ego za pugelia na Ongu Tabuna i Jisu, ko za taloi pa pie Jodani ko mi mulenana za gua. Ko tonai za mule za titai lao pa qega na Ongu Tabuna aza,

² ko za kole qoraqorai na bangaradi na tomete ka madengavuluputa rane aza. Ko pa doruna na totozo aza za kepore maka za bi tekua aza, ko tonai za jola ka madengavulu rane za burana.

³ Beto ari za guni vei na bangaradi na tomete aza, <<Vei muna Tuna zozoto na Tamaza ao, za mu parangia na patu ani ko mi peluku bereti,>> za gua.

⁴ Nari za oea i Jisu aza, <<Ari tu za gua vei za kole pa Kutikuti Tabuna, <Na tinoni za zake toani na bereti galegale makana,> za gua,>> za gua i Jisu.

⁵ Ego beto na bangaradi na tomete za toka zaeni mule pa maka ia ululuna i Jisu ko za vabatini pa maka iapeki totozo za doruna na binangara pa kasia guguzu.

⁶ Beto za ari za guni vei na bangaradi na tomete aza, <<Ao mana vani betogo ria dorudi na neqi ari beto na dia izizongo, ura ara gu qa tori taiadi tu za ari ko na tinoni mana nyorogua vani ara za mana boka vani gu.

⁷ Ko ao za vei muna vatarazaeziu ara, nari za muna izongo betoria ao mana vanigo ria dorudi ari,>> za guni.

⁸ Nari za oea i Jisu aza, ari za guni vei, <<Ba ari tu za gua vei za na Kutikuti Tabuna, <Na Bangara na mua Tamaza mu vatarazaea, beto ko aza gu makana mu nabuluni,> za gua,>> za gua i Jisu.

⁹ Ego beto za toka laoni na bangaradi na tomete pa Jerusalema i Jisu, ko za toka keza vaturua pa batu babanana na kakabarena zelepade, beto ari za guni vei, <<Vei muna Tuna na Tamaza ao, za mu koko pani mu soqolo gore.

¹⁰ Ura za paranga na Kutikuti Tabuna,
<Na Bangara mina garunuria ria na nana mateana
ko mari kopu vasarego.

¹¹ Beto ko mari kalogo ria pa limadi
ko marike izongo paleka podeke
pa patu ria na nenemu,> za gua,>>
za gua za na bangaradi na tomete.

¹² Nari za oea i Jisu aza, ari za guni vei,
<<Ari tu za gua vei za na paranga pa Kutikuti

Tabuna, <Muke podeke vagonai na Bangara na mua Tamaza,> za gua,>> za gua i Jisu.

¹³ Ego ko pa liguna za vaokotoria na bangaradi na tomete ria doru nana toketoke, za taloi keni gu mae tinganai za kamua mule maka totozo leana.

I Jisu za Podalaini na nana Roiti Ninabulu pa Qalili

(Matiu 4.12-17; Maka 1.14-15)

¹⁴ Ego totonai za beto doru ginugua ari za mule laonana pa Qalili i Jisu, ko na neqi tana Ongu Tabuna za kole tana. Ko na nongorona aza za tapiara rerege pa doruna na ia ketakoi.

¹⁵ Ko za varivagigalai aza pa okokoto ruma varivarikamuna ketakoi, ko qari vatarazae betoa doru tinoni aza.

I Jisu za Takilu Pale pa Nazareti

(Matiu 13.53-58; Maka 6.1-6)

¹⁶ Beto za mule lao pa Nazareti i Jisu, aza na guguzu ketakoi za lavata zae. Ko pa rane Minyere za lao somana pa ruma varivarikamuna za vevei tugu doru totozo. Ko totonai za turu aza ko za tiroa na Kutikuti Tabuna.

¹⁷ Na buka za kolea na paranga ti Aisea na tinoni korokorotai za qari valao vani ria, ko za viloto revatia aza za ketakoi qari takuti vakole ria na paranga qari poja vei ari ko za tiroa,

¹⁸ <<Na Ongonguna na Bangara za kole taqu,
ura za mijataziu aza ara

ko mana taraeni na nongoro leana tadiria qari golaba.

Za garunuziu aza ara

ko mana ule votuni na toa taruvatana tadiria qari
tapiu,
beto na revangana na matadiria qarike bata-
bata,

ko mana ruvataria
ria qari nganganguluria ria na tinoni,
¹⁹ beto ko mana taraeni ara
na totozo mina aloria na tinoni na Bangara,>> za
gua.

²⁰ Beto za polo vijongo sogai aza za na Kutikuti
Tabuna ko za vamule lao vani na nabulu kopu,
beto za nyumu ko mi podalai varivagigalai tadiria
na tinoni za gua. Ko qari dogoro vatogatogazia ria
doru tinoni pa leo ruma varivarikamuna,

²¹ za paranga aza, <<Pa rane pa ngenari tugu
ani za gore votu za na Kutikuti Tabuna gamu koni
nongoria zana!>> za gua.

²² Ko qari paranga vazae betoa ria doru aza
beto qari gabarani ria ria doru nana paranga
vavaguadi za paranga votudi aza. Ko qari kole
paranga vei ari ria, <<Bi goto zake tagua ko na
tuna gu i Josepa zana, akae!>> qari gua.

²³ Nari ari za gudi vei ria, <<Qa gilagila valea-
niaqua ara za pala muna gona lameni gamu taqu
za na paranga vei ari, <Ao na tinoni varisalana
mu salana mulenigo moko! Ria na zakazava gami
nongorodi qu roitidi pa Kepaniami za mu roitidi
pani pa mua guguzu ketakoi qu lavata zae!> muna
guniziu,>> za gua.

²⁴ Beto ari za gua vei mule, <<Ma poja zozo-
todigamu ara gamu: na tinoni korokorotai za zake
tavalavata pa nana guguzu ketakoi za lavata zae.

²⁵ Na zozotona za ma pojadigamu gamu. Pa tozo ti Elaija za na motadi tugu ria na nabonaboko qari suvere pa Izireli pa kue aoro kobuna tonai kepore na okoro, beto ko tonai za raja na songe lavata pa doruna na ia ketakoi.

²⁶ Ba na Tamaza zake garunu laoni tana maka ria ari pa Izireli i Elaija, goto za tagarunu laoni tu tana maka nabonaboko pa guguzu pa Sarepata, maka guguzu pa pikata guguzu pa Sidoni aza.

²⁷ Beto ko pa tozo ti Elaisa na tinoni korokoro-tai za qari motadi ria na tinoni poqupoqudi qari korapa suveredia tugu pa Izireli, ba kepore za maka ria bi tataloso valioso, goto i Neamani tinoni pa Siria gu,>> za gua.

²⁸ Ko totonai qari nongoria doru tinoni pa leo ruma varivarikamuna aza vei zara za qari tagigiri vikevikeredi.

²⁹ Ko qari soqolo turu ko qari lao ragata votuni pa peguruna na guguzu aza, beto ko qari toka zagere zaeni pa narena na kubo ketakoi za taroiti na dia guguzu, ko mari juju vatitolo paleni pa taba qari gua.

³⁰ Ba za rerege sulopo votu kenana pa varikora-pai varikamu tinoni lavata aza ko za kenana.

*Maka Tinoni za Kolea na Tomete Ikikerena
(Maka 1.21-28)*

³¹ Ego i Jisu za gore pa Kepaniami maka guguzu pa Qalili, ko za lao varivagigalai tadiria na tinoni pa rane Minyere.

³² Qari gabara betoni ria doru za nana varivagigalai, ura za somania na neqi za na nana paranga za parangadi aza.

³³ Ego pa leona na ruma varivarikamuna aza za za korapa za maka tinoni za kolea na ongonguna na tomete ikikerena. Ko za uui votu aza, ari za gua vei,

³⁴ <<Kei! Na za qu nyorogua roitini tadigami ao Jisu pa Nazareti? Qu lame ko mu piaragami gami qu gua? Qa gilagilagoqua ara ao! Ao za na Liosona tana Tamaza!>> za gua.

³⁵ Nari za tokea i Jisu za na tomete ikikerena aza, <<Ao mu nogoto ko mu votu keni tana tinoni zana! >> za guni. Nari za valotua na tomete ikikerena za na tinoni ani pa moedi ria na tinoni, beto za keninana aza, ba kepore tugu makaza bi veini za na tinoni ani.

³⁶ Ko qari gabara beto ria doru tinoni, ko qari variparanga vei ari, <<Na paranga za pu vei ari! Za kolea na neqi za na tinoni ani, ko tonai za iju paledi aza ria na tomete ikikeredi tana tinoni nari za qari votu kenidia tugu,>> qari gua.

³⁷ Ko na nongorona i Jisu za tapiara rerege pa doruna na ia pa varilivutaina ketakoi.

*I Jisu za Salanaria na Motadi ria na Tinoni
(Matiu 8.14-17; Maka 1.29-34)*

³⁸ Ego totonai za taloi pa ruma varivarikamuna i Jisu nari za lao pa ruma ti Saimone. Ko na qoqoele roana i Saimone za za vakamuni na mo mangini lavata, ko qari lao pojani i Jisu.

³⁹ Nari za lao turu pa kekerena na reko za mo i Jisu, ko za tokea za na mo mangini nari za taloi tana za na mo. Ko pa totozo tugu aza za tatakole za na reko aza ko za vatanaria ria.

⁴⁰ Ego totonai za suvu na tapo za qari toka kamudi ria ketakoi ti Jisu ria na tinoni za vairia na

okokoto vagauru. Ko za vaopodi na limana aza, ko za salana betoria.

⁴¹ Ria na tomete ikikeredi ba qari okoto votu taloidia tadiria na tinoni ko qari uui, ari qari gua vei, <<Ao tugu za na Tuna na Tamaza!>> qari gua. Ba za tokeria i Jisu ria na tomete ikikeredi, beto ko zake vamalumuria ko bari paranga, ura qari tori gilagilaidia tugu ria za aza za na Karisito.

*Za Tarae Rerege i Jisu
(Maka 1.35-39)*

⁴² Ego totonai za volavolaza rane na kota za taloi pa gugusu aza i Jisu, ko za lao pa maka ia kaloina. Ba qari lao tugu nyaqo tututia ria na tinoni aza, ko qari lao tugu batia, beto qari aru vasuveria ko mike loiria aza qari gua.

⁴³ Ba ari za gudi vei ria, <<Tadiria kaki goto guguzu za ara ba mana taraeni tugu za na non-goro leana veveina na binangara tana Tamaza, ura aza tugu za garunu lameniziu ara na Tamaza ko mana roitini,>> za gua.

⁴⁴ Ko za kole tarae pa rumaruma varivarikamuna tadiria na tinoni pa Jiudia i Jisu.

5

*I Jisu za Kukuria na Sepele Momoe
(Matiu 4.18-22; Maka 1.16-20)*

¹ Ego maka rane totonai za korapa turunana pa poanana pa nole pa ovuku Qenesareti i Jisu, za qari varijujuku upupele lao tana ria na minete tinoni, ko mari nongonongorodia pa paranga tana Tamaza qari gua.

² Ko za dogoro vairia aza tonai za kori koaka qari korapa titidia pa keketai ovuku. Goto ria na tinoni abu poredia koaka za qari korapa valiosoria na dia vaqara.

³ Ko za lao zaea aza za maka, aza na koaka ti Saimone, beto za garunia i Saimone ko mi vaiolo zae iapeki pa kolona za guni. Ko za nyumu ketakoi i Jisu beto za kole varivagigalai paro tadiria na minete tinoni.

⁴ Ego tonai za beto parangaria na minete tinoni za ari za guni vei i Saimone, <<Mu vaiolo jola zaea pa lilisina za na koaka, beto za mu gonani ketakoi za na miu vaqara,>> za guni.

⁵ Nari za paranga i Saimone, ari za gua vei, <<Qokolo! Gami tori pavu talea tu na bongi doruna gami, ba kepore zozoto tugu maka za babi tekuamami! Ba qu paranga ao, ko leana ara ma lao tu ropi vagorea za na vaqara,>> za gua.

⁶ Ko totonai qari ipa gorenai na vaqara za varivagabara za na igana qari gona, ko na vaqara ba iapeki bi taraqama tu.

⁷ Ko qari sipu laoria ria na tavitidi pa maka goto koaka ko mari lame tokadi qari gua. Ko qari makarai vapugeledi na igana ria za kori koaka ria, ko iapeki bari dururu tu.

⁸ Ego totonai za batia i Saimone Pita za na roiti za podo vei ari, za lao nyumu sori tungutungu aza pa moena i Jisu, beto ari za gua vei, <<Mu taloi taqu Bangara, ura na tinoni sela ara!>> za gua.

⁹ Ura za gabara vitivitigini i Pita beto ria doru qari tutia aza za na ae koi vei motadi na igana qari tekuria.

¹⁰ Ko ria na tinoni abu tavitina i Pita, ari Jekopi i Jone (kori tuna marene i Jebeti) ba qari gabara tugu. Nari ari za guni vei i Jisu i Saimone, <<Muke matagutu! Podalai koviria za muna abu tinoni ao,>> za guni.

¹¹ Ko pa liguna qari juju vaparoria za na dia koaka, za qari loi vakole beto paledi ria doru dia zakazava ko qari tutiadia ria i Jisu.

*I Jisu za Salania maka tinoni Poqupoquna
(Matiu 8.1-4; Maka 1.40-45)*

¹² Ego maka totozo tonai za korapa suvere pa maka guguzu i Jisu, za ani maka tinoni za vaia na poqupoqu. Ko totonai za batia aza i Jisu, za gona opo goren i pa pezo na izumatana, beto za tepa vitivitigi, ari za gua vei, <<Bangara, vei muna malumu ao, za muna boka tataloso valiosoziu gu ara!>> za guni.

¹³ Nari za kaqama laoni na limana ko za ulia i Jisu aza, beto ari za gua vei, <<Qa malumu gu ara, ko mu lioso tu ao,>> za guni. Ko pa totozo tugu aza za tataloso valioso tana za na poqupoqu.

¹⁴ Beto za paranga vabalaua i Jisu aza, <<Munake lao vavavakatoni tadiria tinoni ani, goto mu rerege tuvizi lao gu tana iama ko mi dogoro vilovilotigo. Pa liguna aza za muna lao roitini na vavavui vulavulaza aza vei za varigarununi i Mosese, ko mari vazozotoa ria na tinoni za qu tori tavalioso tu ao mari gua,>> za guni aza.

¹⁵ Ba tonai zake mako gore na reregena za na nongorona i Jisu, ko ria na minete tinoni za qari varikamu lao tana ko mari nongonongorodia beto mari tasalanadia pa okoto dia vagauru qari gua.

¹⁶ Ba za tuturu rijo keninana pa qega i Jisu ko za kole varavaranana.

I Jisu za Salania maka Tinoni za Uke Kale na Tinina

(Matiu 9.1-8; Maka 2.1-12)

¹⁷ Ego maka rane totonai za korapa varivagigalai i Jisu, za na suveredi tugu ketakoi kaki Parese beto ria qari varivagigalaini na Vavanau, na lame veidi pa okoto guguzu pa Qalili, pa Jiudia, beto pa Jerusalema. Ko na neqi tana Bangara za tori kolenana tu ti Jisu ko mina boka varisalana.

¹⁸ Ego ko ani qari pala kamuni ria kaki tinoni pa nana lovu za maka tinoni za uke kale na tinina, ko qari podepodeke ko mari pogoza valugea pa leo ruma, ko mari vakolea pa moena i Jisu qari gua.

¹⁹ Ba qarike boka batia ria za na zona vei beto mari pala valugea, ura qari pugele ria na tinoni. Ko qari pogoza keza zaeni pa nare ruma ko qari kakelia za na arena na ruma, beto qari vasikulu gorea pa varikamu tinoni pa moena i Jisu za na tinoni aza tonai za korapa kolenana tugu pa lovu.

²⁰ Ko totonai za batia i Jisu za na dia rangerange, za parangia aza za na tinoni za mo, <<Qua tinoni, qari tori taleozo tu ria na mua sela,>> za guni.

²¹ Nari qari podalai varipera paranga makadi ria qari varivagigalaini na Vavanau beto ria na Parese, <<Ae tinoni veveina ani! Za korapa vamoronia na Tamaza za na tinoni ani! Kepore za maka tinoni mina boka taleozoni na sela, goto makana gu na Tamaza!>> qari gua.

²² Ba za tori livutia tu i Jisu aza vei qari kole variperani paranga ria, ko ari za gudi vei ria, <<Na za gamu kole variperani pa bulomiu gamu?

²³ Ae za munyala na pojana? <Qari tori taleozo tu ria na mua sela!> bi gua, ba <Mu tatakole ko mu rerege!> bi gua?

²⁴ Ba ma vadogorodigamu ara za na Tuna na Tinoni za kolenana nana neqi pa pezo ko mina taleozodi na sela,>> za gua. Beto za ari za guni vei za na tinoni za uke maka kale tinina, <<Qa parangaigo ara ao, mu turu, mu pogozi na mua lovu, ko mu mule laomua pa mua ruma!>> za guni.

²⁵ Nari pa totozo tugu aza za soqolo turu pa moedi ria doru tinoni za na tinoni ani, za pogozi nana lovu aza za koleni, ko za mule keninana pa nana ruma, beto za vatarazaea aza za na Tamaza.

²⁶ Ko qari gabara beto ria doru tinoni totonai qari batia za vei zara. Qari vatarazaea ria za na Tamaza, beto qari matagutu tugu vei ko qari vari-variparanga, <<Koi, na zakazava varivagabaradi za taqe batiria gita pa ngenari!>> qari gua.

Za Kukua i Jisu i Livai
(*Matiu 9.9-13; Maka 2.3-17*)

²⁷ Ego liguna aza za taloi ketakoi i Jisu, ko za lao dogoria za maka tinoni tekuteku takisi na izongona i Livai, za korapa nyumunana pa ruma tekuteku takisi. Ko za parangia i Jisu aza, <<Lame tutiziu,>> za guni.

²⁸ Nari za turu loi paledi tugu i Livai za doru nana zakazava, ko za lao tutia i Jisu.

²⁹ Beto za roitini i Livai pa nana ruma za maka vavolo lavata ko za tekuteku tavitia i Jisu. Ko na motadi ria na tinoni tekuteku takisi tavitina beto

ria kaki tinoni mule qari tasoru ko qari somana tekuteku.

³⁰ Ba ria na Parese beto ria na dia tinoni qari varivagigalaini na Vavanau za qari qumiqumidi ria na sepele ti Jisu, ko ari qari gua vei ria, <<Ae za vei ko gamu tekuteku tavitiria tu ria na tinoni tekuteku takisi beto na tinoni seladi za gamu?>> qari gua.

³¹ Nari za oeria i Jisu ria, ari za gudi vei, <<Ria na tinoni toa valeanadi za qarike nyaqoa za na tinoni za varisalana, goto ria gu qari mo.

³² Qake lame ara ko ma kukuria na tinoni tu-vizidi qa gua, goto ria tu na tinoni seladi ko mari gabala qa gua!>> za gua i Jisu.

*Na Nanazana na Tabutabu Ganigani
(Matiu 9.14-17; Maka 2.18-22)*

³³ Beto za qari nanazia ria na Parese beto ria na dia tinoni qari varivagigalaini na Vavanau i Jisu, ari qari guni vei, <<Ae za vei ko ria na sepele ti Jone beto ko ria na sepele tadiria na Parese za qari tabutabu ganigani beto qari varavara zoku totozo, goto ria na sepele tamu za qari kole gu tekuteku beto buku laodia gu?>> qari guni.

³⁴ Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Ae vei, muna boka vatabutabu ganiganiria tu ria na tinoni tasorudi mari somanani na vavolo varielava totonai za korapa suvere tavitirianana na tinoni varielava? Dai!

³⁵ Ba qari korapa lame ria na rane tonai mina tateku varijo tadiria za na tinoni za varielava. Ko pa totozo tu aza za mari tabutabu ganigani ria,>> za gua aza.

³⁶ Beto za pojadi mutugu i Jisu za na vinakabere ani, <<Kepore za maka tinoni mina boka rikata tekua maka rikata poko koregana, ko mina piti valaoni pa maka poko leluna. Mina roiti vei za pala mina tarikata za na poko koregana, beto ko na poko leluna za minake lao totoa za na poko tuvaturavaka koregana.

³⁷ Beto kepore mutugu za maka tinoni mina toto laoni na vaini koregana za na tototona vaini leluna. Ura mina taroiti vei za pala mina tapokatanana za na tototoni vaini leluna ko mina tavuva vikerenana za na vaini, beto ko na tototoni vaini ba mina taaru vikere tugu.

³⁸ Goto na vaini koregana za mina tatoto valao tugu pa tototona koregana.

³⁹ Ko kepore za maka tinoni za bukubuku vaini leluna bi nyorogua bukua za na vaini koregana. Ura za paranga za na tinoni aza, <Na vaini leluna tu za giropo!> za gua,>> za gua i Jisu.

6

Na Nanazana na Veveina na Rane Minyere (Matiu 12.1-8; Maka 2.23-28)

¹ Ego pa maka rane Minyere tonai za rerege jola lao vei pa leo inuma vuiti i Jisu beto ria na nana sepele, za qari kole ravuravuzu teku kiko vuiti ria na nana sepele, ko qari ngaja ganiganigedi.

² Ba qari bati poaria ria na Parese ria, ko qari nanazaria, <<Ae za vei za gamu roitini tu na roiti zake tavamalumu pa rane Minyere?>> qari gua.

³ Nari za oeria i Jisu ria, <<Beko gamu tori tiroamiu tu gamu za na roiti za roitini i Devita pa

moa, ba gamu oqoro tu vakaberia za? Totonai za burana i Devita beto ko ria na tinoni qari tutia,

⁴ za luge lao aza pa leona na ruma tana Tamaza, ko za tekua aza za na bereti madina ko za gania beto za vadi tugu vei ria na nana tinoni. Ba kepore maka tinoni za tavamalumuni ko mina boka tekua za na bereti aza, goto ria na iama gu,>> za gua.

⁵ Beto za parangaria i Jisu ria, <<Na Tuna na Tinoni za na bangarana na rane Minyere,>> za gua.

I Jisu za Salania maka Tinoni za Raiqo na Limana

(Matiu 12.9-14; Maka 3.1-6)

⁶ Ego pa maka rane Minyere mule tonai za luge pa maka ruma varivarikamuna i Jisu za korapa suverenana ketakoi za maka tinoni za raiqo na lima kale matuana.

⁷ Ko ria qari varivagigalaini na Vavanau beto ria na Parese za qari nyaqoa kaki zona ko mari jutuni za sela i Jisu qari gua, ko qari kole dogoro kopu totoni za vei mina salana tinoni tu beka pa rane Minyere aza qari gua.

⁸ Ba za tori gilagilaria tu i Jisu ria na dia roquroqu, ko ari za guni vei za na tinoni za raiqo maka kale limana, <<Mu turu, ko mu rerege lame pa korapa,>> za guni. Nari za soqolo turu za na tinoni aza ko za lao turu ketakoi.

⁹ Beto ari za gudi vei i Jisu ria na tinoni, <<Ego ma nanazagamu ara gamu. Ae za za vamalumia na Vavanau ko mina boka taroitini pa rane Minyere? Na roitini na leana, ba na roitini na

ikerena? Na aloa na toa, ba na piara pale?>> za gudi.

¹⁰ Beto za kole dogoro varilivutaidi aza ria doru beto ari za guni vei aza za na tinoni.

<<Mu radonia na limamu!>> za guni. Nari za radonia tugu, ko za leana sogā za na limana aza.

¹¹ Totonai za qari tagigiri vitivitigi ria, ko qari kole varivavakatoni makadi ria za na za mari boka roiti laoni ti Jisu qari gua.

I Jisu za Mijataria ari ka Manogori Tinoni Tagarunudi

(Matiu 10.1-4; Maka 3.13-19)

¹² Ego ko pa maka totozo za zagere zae pa maka kubo i Jisu ko za varavara. Ko za suvere na bongi doruna pa batu kubo aza ko za kole varavara lao tana Tamaza.

¹³ Ko totonai za volavolaza rane na kota za kuku tekuria ria doru nana sepele ko za mijata tekuria aza ari ka manogori ko ria za kukudi na tinoni tagarunudi.

¹⁴ Ko ari ria za mijataria aza: i Saimone aza za vaizongoni i Pita beto i Aduru na taina, ari Jekopi i Jone, i Pilipi i Batolomiu,

¹⁵ ari Matiu, i Tomasi, i Jekopi na tuna i Alepiasi, beto i Saimone aza perangaina na somanana mae tadiria qari nyorogua adu paleni na qavuna pa Romu,

¹⁶ i Jiudasi na tuna i Jekopi, beto i Jiudasi Isikar-ioti aza na tinoni za gabala kanai i Jisu.

I Jisu za Varivagigalai beto za Varisalana

(Matiu 4.23-25)

¹⁷ Ego totonai za mule gore pa kubo tavitiria ria na nana tinoni tagarunudi i Jisu nari za turu

tavitiria aza pa maka ia ararena ria zoku nana sepele. Ko na minete tinoni lavata za tori korapa tu ketakoi, ria na lame veidi pa doru ia pa Jiudia, pa Jerusalema, beto ko vei tugu pa guguzu babatana pa Turosi beto pa Sidoni.

¹⁸ Ria na tinoni za qari lame ko mari nongoria aza beto mari tasalanadia pa okoto dia vagauru qari gua. Ko ria za koleria na ongongu ikeredi ba qari tasalana tugu.

¹⁹ Ko ria doru za qari kole podepodeke vitivitigi ko mari ulia aza ko mari tasalanadia qari gua, ura na neqi za votu tana ko zoku tinoni qari tori tasalana tu.

*Na Qeraqera beto na Takulanga
(Matiu 5.1-12)*

²⁰ Ego za dogoro laoria na nana sepele i Jisu ko za paranga,

<<Gamu tamana za gamu gamu golaba,
ura tadigamu za na binangara tana Tamaza.

²¹ Gamu tamana za gamu gamu burana koviria,
ura gamu za pala muna tavapote valeana.
Gamu tamana za gamu gamu lukana takulanga
koviria,

ura pala muna au qeraqera za gamu.

²² Gamu tamana za gamu tonai marike
tavaraguadigamu ria na tinoni
beto tonai mari ijugamu,

mari poja vikevikeregamu,
beto mari jutudigamu na tinoni ikikeremiu
pa ginuana gamu tutia na Tuna na Tinoni.

²³ Mu qera ko mu soqolo qeraqera tu za pa totozo aza, ura nu vainongoro! Na lavatana jola za na miu pinia pa noka. Na roiti ngangangulu

vei tugu zara za qari roitidi ria na boko tamadi lao tadiria na tinoni korokorotai pa moa.

²⁴ Goto gamu na tinoni izizongo za mu takulangagemiu tu,

ura gamu tori tekua tu gamu za na toa leana.

²⁵ Mu takulangagemiu tu za gamu gamu pote voleanagemiu koviria,

ura kolenana za na totozo muna burana za gamu.

Mu takulangagemiu tu za gamu gamu au kidokidolo koviria,

ura kolenana za na totozo tonai muna lukana takulanga za gamu.

²⁶ Mu takulangagemiu tu za gamu tonai mari paraparanga vatarazaegamu ria doru tinoni,

ura ria na tamadi ba qari roiti veidi tugu ria na tinoni korokorotai sekese ked i pa moa,>> za gua i Jisu.

*Mu Roquroquria ria qari Kanagamu
(Matiu 5.38-48; 7.12a)*

²⁷ <<Ba ma pojadigamu za gamu gamu nongorozi u ara: mu roquroquria ria qari kanagamu, mu roiti valeana lao tadiria qarike tavaraguadigamu,

²⁸ mu tepa vadi na mana ria qari levelevedigamu, beto mu varavara tokadi ria qari ngangangulugamu.

²⁹ Bi tapalia maka kale paparamu za maka tinoni, za mu balinga lao vani mule maka kalemu. Bi tekua na mua koti za maka tinoni, za muke suqutia ko mi tekua mutugu za na mua soti.

³⁰ Na tinoni za tepanigo na zakazava za mu iai, na tinoni za teku vakeninigo maka mua zakazava za muke tepa muleni.

³¹ Ko aza tugu vei qu nyoroguani ko ria na tinoni mari roiti lameni tadigamu za aza tugu za mu roiti laoni tadiria na goto tinoni.

³² Vei muna roquroqu kalekaleria gu gamu ria qari roquroqugamu, za keta mu kole roquroqua pala muna tekuni na mana za na roiti vei aza! Ura ria na tinoni seladi gu ba qari roquroquriadia ria qari roquria.

³³ Vei muna roiti kalekale valeana lao tadiria gu qari roiti valeana lame vadigamu, za keta mu kole roquroqua muna tekuni na mana gamu za vei aza! Ura ria na tinoni seladi gu ba qari roiti valeana lao tugu za tadiria na tinoni qari roiti valeana lao vadi.

³⁴ Ko vei tadiria gu qu gilagilai pala muna boka teku muledi na miu zakazava za qu vamalumuria ko mari tekua maqalai na miu zakazava, za keta mu kole roquroqu muna tekuni na mana gamu za vei zara! Ura ria na tinoni seladi gu ba qari bokadia vamalumu ria na dia zakazava ria na tinoni seladi vei ko mari teku muledi ria na padana tugu aza vei qari valaoa qari gua.

³⁵ Ba gamu za muke roiti vei zara! Mu roquroquria tu ria qari kanagamu, beto mu roiti valeana lao tadiria. Mu vadi gu aza na manugu mari tekua gu mae qari gudigamu beto muke kole roqu totoni za na miu zakazava aza. Muna vei za pala mina lavatana jola za na miu pinia pa noka beto ko tonai za qu roiti vei na boko koburu tana Tamaza ululu jolana za gamu. Ura na Tamaza za roquroqu

betoria gu ria qarike boka paranga leana lao tana beto ria na tinoni ikikeredi.

³⁶ Na Tamaza za roquroquria beto za roiti valeana lao tadiria doru tinoni, ko gamu ba mu roquroquria beto mu roiti valeana lao tugu tadiria doru tinoni,>> za gua i Jisu.

Muke Pitua na Goto Tinoni
(Matiu 7.1-5)

³⁷ <<Muke tutidi na sela tadiria na goto tinoni, ko muke pitugamu na Tamaza. Muke jutu taridi na varituti tana Tamaza ria na goto tinoni, ko gamu ba muke tajutu taridigamu tugu za na varituti tana Tamaza. Mu taleozodi na goto tinoni, ko na Tamaza ba mi taleozodigamu tugu.

³⁸ Mu ia valeanaria na tinoni, ko mi ia valeanagamu na Tamaza. Aza mina iadigamu aza za na ia nabuna, mina vei na boko kiko bou za tasaqiti ko za tanyoqonyoqoro valeana ko za pugele nyonyoa beto gamu tinu boruboruria na miu. Ura aza tugu na pada gamu ia valeana veidi ria na goto tinoni, nari za aza tugu mina ia valeana veidigamu na Tamaza,>> za gua i Jisu.

³⁹ Beto aza za pojadi mule i Jisu za na vavakato vavapada ani, ari za gua vei, <<Na tinoni zake batabata za minake boka titai za maka goto tinoni nake batabatana. Vei mina titai za pala mari makarai lotu loposo pa maka pou ari kori.

⁴⁰ Na sepele za zake poreveveina jolani na nana tinoni varivagigalai. Goto totonai mina vakoititi valeanaria mae tu na sepele ria na varivagigalai tana nana tinoni varivagigalai za beto za mina kamua za na bokaboka tana nana tinoni varivagigalai.

⁴¹ Ae za vei ko qu tapatianani dogoria tu ao za na opopu pa matana na taimu, ba na lomoto kobukobu pa matamu makamu za quke pavu galani?

⁴² Ae za vei ko qu boka paranga veini tu ari na taimu, <Taiqu, mae! Ma kazi pale na opopu pa matamu,> qu gua tu? Ba na lomoto kobukobu pa matamu quke batia! Na tinoni vavabatamu na sekeseke mu ao! Momoe mu kazi pale mae za na lomoto kobukobu pa matamu, beto za muna batabata valeana ko muna boka kazi pale za na opopu pa matana na taimu,>> za gua i Jisu.

*Na Suvege beto na Vuana
(Matiu 7.16-20; 12.34b-35)*

⁴³ <<Na suvege leana za zake vuani na vua ikerena, beto na suvege ikerena za zake vuani na vua leana.

⁴⁴ Doru suvege za qari tagilagila na leadi babi na ikeredi tonai tana dogoria na vuadi. Munake boka lokete teku vua suvege piqi ao pa suvege varivar-iokana, beto ko munake boka teku vunguvungu qurepi ao pa gazoro varivariokana.

⁴⁵ Na tinoni leana za vavoturia ria na uana leadi qari kole pa bulona ko za roitini na roiti leana, goto na tinoni ikikerena za vavoturia na uana ikikeredi qari kole pa bulona ko za roitini na roiti ikikerena. Ura aza tugu za pugele nyonyoa pa bulona na tinoni za taparanga votuni pa ngujuna,>> za gua i Jisu.

*Kori Tinoni qari Vaturu Ruma
(Matiu 7.24-27)*

⁴⁶ <<Ae za vei ko gamu kukuniziu, <Bangara! Bangara!> ara za gamu, beto gamuke tutiria aza vei qa pojadigamu ara?

⁴⁷ Aza za lame taqu ko za vainongorodi na qua paranga beto za vataberia, za ma ule vadigamu ara ae tinoni veveina aza.

⁴⁸ Na tinoni aza za maka moqaza podeke vei na tinoni za roitini na nana ruma, za kori valolu gore ko tinganai za kamua na patu beto za vaturua aza za nana kokovana ruma, beto za vaturua za nana ruma. Ko totonai za gore na qolapezo, za vae na pie ko za raja pa ruma aza ba zake boka jou kanoko za na ruma aza, ura za tapatu biti vamauru pa patu aza.

⁴⁹ Ba aza na tinoni za nongorianana tugu za na qua paranga ba zake vataberia, za maka moqaza podeke vei na tinoni za roitini na nana ruma pa pezo munyalana kepore patu bitina aza. Ko totonai za gore na qolapezo, za vae na pie ko za raja pa ruma aza, za zake oriavo tugu lotuna za na ruma aza, ko za tajegara pipiara betonana!>> za gua i Jisu.

7

I Jisu za Salania maka Tinoni Matamata Gogoto (Matiu 8.5-18; Jone 4.43-54)

¹ Totonai za beto pojaria i Jisu ria doru zakazava ari tadiria na tinoni, za taloi lao pa Kepaniami aza.

² Ego na suverena tugu ketakoi za maka tinoni matamata gogoto. Ko kolenana za maka nana nabulu aza za roquroqu vitivitigia aza za mo ko za tata uke.

³ Totonai za nongoroni na tinoni matamata gogoto ani za na veveina i Jisu, za garunuria aza ria kaki tiolata tadiria na tinoni Jiu ko mari lao tepai i Jisu ko mi lame salania na nana nabulu za gua.

⁴ Ko tonai qari kamu ria ti Jisu za qari tepa tokatokai aza, ari qari gua vei, <<Na bangara ani za garo tugu muna lao tokani ao.

⁵ Ura aza za roquroqugita za gita na tinoni Jiu beto aza tugu makana za roiti vadigita za na nada ruma varivarikamuna,>> qari guni.

⁶ Ego leana za gua i Jisu ko za tuti laoria ria. Ba totonai za tata kamua gu aza za na ruma, nari za garunuria na tinoni matamata gogoto ani ria kaki nana baere ko qari lao poja veini ari i Jisu, <<Bangara, keta mu kole pavu goboro. Ara nake padaqu ko ao muna lame luge pa qua ruma.

⁷ Ko za vei tugu aza za ara ba qake dogoro vapadaniziu ko mana lame tamu! Goto mu leve lamen gu tana za na salana ko mi toanana za na qua nabulu.

⁸ Ura ara ba ria tugu na tinoni za koleria na neqi qari kopuniziu beto koledia mutugu ria na tinoni varipera qari takopu pa neqi taqu, ko ara qa gilagilaqua za ae za vevei tonai za izongo neqi na tinoni. Ko vei, <Lao ao!> baguni ara za maka, nari za lao gu aza. Beto vei, <Lame!> baguni mule ara za maka, za lame tugu aza. Vei nari mu vei baguni na qua nabulu, nari za roitini tugu aza. Goto ao na mua neqi za na lavatana jola ko muna paranga gu pani, nari pala mina tasalana tugu koviria aza,>> za gua.

⁹ Totonai za nongoria i Jisu na paranga tana ban-

garadi na tinoni varipera za vei zara za gabara, ko za gabala ko za paranga laoria aza ria na minete tinoni qari tutia, <<Ma poja valeadigamu ara za gamu: qa oqoro izongo batia ara pa Izireli za maka tinoni za izongia na rangerange lavatana jola vevei tana tinoni ani,>> za gua aza.

¹⁰ Beto za qari gabala mule lao pa ruma tana bangaradi na tinoni varipera ari ka viza qari pogozi nongoro, ko qari lao kamu za qari batia za na nabulu za tori tasalana tu.

I Jisu za Vatoa Mulea na Tuna Marene maka Nabonaboko pa Neini

¹¹ Ego za oqoro zovai gu za jola za vei zara za taloi lao pa maka guguzu na izongona pa Neini i Jisu. Ko ria na nana sepele beto ko maka minete tinoni lavata za qari tutia aza.

¹² Ko aza tugu za tata kamua na atakamanana na guguzu lavata aza, nari za qari pogozi bola lameni gu ria za maka tinoni za uke ko mari keni golomia qari gua. Na tinoni za uke aza za aza tugu maka tuna makamakai maka nabonaboko. Ko maka minete tinoni lavata pa guguzu lavata aza za qari tutia votu na nabonaboko.

¹³ Ego totonai za dogoria na Bangara za na naboko ani za roquroqu vitivitigia, ko ari za guni vei, <<Muke lukana!>> za guni.

¹⁴ Beto za rerege lao ko za arua za na kobukobu tomete taudena, ko ria qari pogozia na kobukobu tomete za qari turu nogoto. Beto za paranga laoa aza za na tinoni ukema, <<Koburu marene korega, ara qa parangaigo ao ko mu tatakole!>> za guni.

15 Nari za toa mule ko za tatakole nyumu za na tinoni za uke ko za podalai paranga. Beto za toka laoni i Jisu tana na tinana za na tinoni ani.

16 Qari matagutu beto ria doru, ko qari vatarazaea ria za na Tamaza, ari qari gua vei, <<Maka tinoni korokorotai lavata za kamugita beto na Tamaza za lame ovikiria ko mi aloria na nana tinoni za gua,>> qari gua.

17 Ko aza na nongorona na roiti za roitini i Jisu ani za tapiara rerege pa doru kota pa Jiudia beto ko tadiria doru guguzu pa varilivutaina na ia aza.

*Ria na Tinoni Pogozi Nongoro ti Jone Paputaiso
(Matiu 11.2-19)*

18 Ego totonai qari vavakato vani ria na nana sepele i Jone za na veveidi doru roiti za roitidi i Jisu, za kuku tekuria aza ari kori nana sepele

19 ko za garunu laodi ti Jisu ko ari mari nanaza veini za gudi, <<<Ao tugu za aza qari roverove veini na tinoni za korapa lamelamenana qari guni? Ba maka goto tu za mami adonia gami?> muna guni,>> za gudi.

20 Ko tonai qari lao kamu ari kori ti Jisu za qari nanazia aza, <<Za garunugami i Jone Paputaiso gami kori ko ari muna nanaza veini za gudigami, <Ao tugu za aza qari roverove veini na tinoni za korapa lamelamenana qari guni? Ba maka goto tu za mami adonia gami?> za gua,>> qari gua.

21 Ego totonai tugu qari korapa suveredia ari kori za i Jisu za salanaria ria na kubo tinoni qari mo beto qari gozororia na vagauru, beto ko ria za rajaria na tomete ikikeredi. Beto kubo ria qarike batabata za vabatabataria aza.

²² Ko za oeria aza ari kori tinoni pogozi nongoro ti Jone, ari za gudi vei, <<Mu mule lao ko mu vavakato vani i Jone ria vei gamu batiria beto gamu nongororia gamu. Ria qarike batabata za qari batabata, ria na qao qari rerege, ria na po-qupoqu za qari tataloso valioso, ria na kiquili za qari tavonga, ria qari uke za qari tavatoa mule, beto ria na golabadi qari tekua na nongoro leana.

²³ Qari tamana ria qarike tatupe taleniziu ara, muguni,>> za gua i Jisu.

²⁴ Pa ligudi qari mule keni ria na sepele ti Jone, za podalai vavakatoni i Jisu tadiria na minete tinoni za na veveina i Jone. Za paranga aza, <<Totonai gamu lao pa qega ko gamu dogoria i Jone gamu gua za gamu, za na za gamu lao dogoria gamu gua? Maka tinoni za malemalei vei na equru buruburu za jou vakanokanokia na gava? Dai ke!

²⁵ Ko na za tu za gamu nyorogua lao dogoria gamu? Maka tinoni za pokopokodi na poko batabata leadi? Dai, ria na tinoni qari pokopoko valeana vei zara za qarike suvesuvere pa qega, goto qari kole gu suvesuvere voleanadia pa ruma tadiria na bangara!

²⁶ Ego ko na za zozoto za vei gamu nyorogua lao dogoria gamu? Maka tinoni korokorotai? E, zozoto na tinoni korokorotai tugu aza, ko za poreveveina joladi ria na tinoni korokorotai aza.

²⁷ Ani za pojai na Kutikuti Tabuna na veveina aza, ari za gua vei,

<Dogoro! Ara qa garunu laoni pa moemu ao za na qua tinoni pogozi nongoro.

Aza za mina vatana momoea za na zona tamu,> za gua.

²⁸ Ma poja valeadigamu ara za gamu: kepore za maka tinoni za podo lame pa kasia guguzu ani bi poreveveina jolani i Jone, ba aza tu za kepore veveina jola pa binangara tana Tamaza za poreveveina jolani i Jone,>> za gua i Jisu.

²⁹ Ko tonai qari nongoria i Jone nari za ria doru tinoni beto ko ria na tinoni tekuteku takisi qari vazozotoa za na Tamaza za tuvizi qari gua, ko qari tapaputaisodia tana.

³⁰ Goto ria na Parese beto ria qari varivagi-galaini na Vavanau za qarike tavaraguani za aza vei za nyoroguani na Tamaza ko bari roitini, ko qari daidia tapaputaiso ti Jone.

³¹ Ko za paranga i Jisu, <<Ego, ko na za mana vavapodekedi ara ria na zazae tinoni pa rane pa ngenari? Ae tinoni veveidi ria?

³² Ria na zazae tinoni pa rane pa ngenari za qari varitoto vei tugu ria na koburu qari kole nyumu leleodia pa ia makemaketina. Ko qari kole varivarikuku karovo, ari qari gua vei,

<Gami miked i gami ria na kera varielava,

ba gamu gamuke peka tu.

Gami keradi gami ria na kera uke,

ba gamuke lukana romaroma tu za gamu!>

qari gua.

³³ Totonai za lame i Jone Paputaiso za madi ko zake tekuteku beto ko zake buku vaini aza, nari ari gamu gua vei za gamu, <Za kolea na tomete ikikerena zana!> gamuguni.

³⁴ Ego totonai za lame mule za na Tuna na Tinoni ko za tekuteku beto za buku aza, nari za ari mule gamuguni vei, <Dogoro! Na ngoja mota beto na tinoni bukubukuna zana, beto na baere tadiria na tinoni tekuteku takisi beto ria na tinoni seladi zana!> gamu gua mutugu.

³⁵ Ba na tavagigala tana Tamaza za ulule gu pa roiti uana tadiria na tinoni qari tutia,>> za gua i Jisu.

I Jisu za Tasoru lao pa Ruma ti Saimone na Parese

³⁶ Ego za beto gu za vei zara beto za sorua maka Parese i Jisu ko mi lao tekuteku tavitia pa nana ruma za gua. Ko za lao tugu pa ruma tana i Jisu, ko za kole tekuteku tavitia aza.

³⁷ Ego ko na suverena tugu pa guguzu aza za maka reko za toani na toa selana. Tonai za non-goroni aza i Jisu za korapa tekuteku pa ruma tana Parese za pogožia aza za maka jaqi alabasita za pugelia na lumu omanga lea.

³⁸ Za pogožo lao turu lukalukana pa liguna i Jisu tata pa nenena, beto za vaoni taridi na kolo matana aza za kori nenena i Jisu, beto za puqa vapidilidi na vurunguna. Beto za aoria za na nenena i Jisu, beto za vuva taridi na nenena i Jisu za na lumu omanga lea.

³⁹ Totonai za batia na Parese za vei aza zara, za ari za gua golomo makana, <<Bi vei maka tinoni korokorotai zozoto za na bangara ani, za bi tori gilagilainana tu ae reko veveina za za korapa ulia aza zana ura na reko selana zana!>> za gua.

⁴⁰ Nari za paranga lao i Jisu tana, <<Saimone! Ara qa nyorogua pojanigo maka zava,>> za guni.

<<Ego tu ao Tinoni varivagigalai, mu pojai tu,>> za gua i Saimone.

⁴¹ Nari za parangia i Jisu aza, ari za guni vei, <<Koledia za kori tinoni poredia lipulipu tana maka tinoni kolenana poata. Maka ari kori za ka lima gogoto poata siliva, goto maka za ka liman-gavuluputa.

⁴² Ba ari kori doru za qarike boka vaukea na dia lipulipu ko za taleozodi gu na tinoni kolenana poata ari kori beto za anyu paledi gu za na dia lipulipu. Ego ko ae ari kori ari za qu roqueroqua ao za pala mina roqueroqu vitivitigia za na tinoni kolenana poata?>> za gua i Jisu.

⁴³ Nari za oe lao i Saimone, ari za gua vei, <<Pana roverove taqu za aza za lavata jola na nana lipulipu ba za taleozoni na tinoni kolenana poata,>> za gua.

<<Qu zotomua tugu ao,>> za gua i Jisu.

⁴⁴ Beto za balinga mule za tana reko, ko za paranga laoa i Saimone, <<Qu batiamua za na reko ani? Qu soruziu ara ao, ba totonai qa luge lame pa mua ruma ara, za quke vaniziu na pie ao ko ba loqaria na nenequ. Goto na reko ani za za vatubuluni na kolo matana za kori nenequ beto za puqa vapidilidi na vurunguna.

⁴⁵ Ao za quke ao vakamuziu ara, goto na reko ani za totonai vei qa kamu ara pani za oqoro beto aoria na nenequ.

⁴⁶ Ao za quke lumuni na oela olive na batuqu tonai qu vakamuziu, goto aza za vuva tataridi na lumu omanga lea pore vaina za na nenequ.

⁴⁷ Ko ara ari ma poja veinigo ao Saimone: ria na sela tana qari kubo jola za qari tori taleozo beto

tu, ko na nana roquuroqu za roiti votuni aza taqu za uleni za za tori taleozo tu aza. Ba aza zake kubo nana sela za taleozo za nake lavatana tugu za nana roquuroqu za roiti votuni,>> za gua i Jisu.

⁴⁸ Beto ari za guni vei i Jisu za na reko, <<Qari tori taleozo tu ria na mua sela,>> za guni.

⁴⁹ Totonai qari nongoria ria na tinoni qari so-mana tekuteku pa tavolo za paranga vei zara aza za qari kole qumiqumi gologolomo, ari qari gua vei, <<Ae na tinoni veveina ani ko na sela ba za taleozodi?>> qari gua.

⁵⁰ Beto ari za guni vei i Jisu za na reko, <<Na mua rangerange za tori alogo tu. Mu lao pa bule,>> za guni.

8

Ria na Reko qari Turia i Jisu

¹ Ego za jola gu za vei zara za rerege taraeni i Jisu pa guguzu lavalavata beto na pekipekidi za na nongoro leana na veveina na binangara tana Tamaza. Ko ari ka manogori nana sepele ba qari tutia tugu aza,

² beto ko vei tugu ria kaki reko za iju paledi na tomete ikikeredi pa dia toa aza beto za salanaria tugu kaki dia vagauru. I Mere na koko veina pa guguzu Magdalene za maka, aza perangaina qari kolea mae ka vitu tomete ikikeredi ba za iju paledi tugu i Jisu.

³ Goto i Joana za maka, na maqotana i Kuza na nabulu ti Herodi; maka i Susana, beto ko kubo mule ria na reko. Ko ria ari za qari varoitiria na dia izizongo ko qari tokatokani i Jisu beto ria na nana sepele.

*Na Vavakato Vavapadana na Kiko
(Matiu 13.1-9; Maka 4.1-9)*

⁴ Ego ria na tinoni pa okokoto guguzu za qarike koroto kamukamu ti Jisu. Ko totonai za varikamu lame tana za maka minete tinoni lavata, za pojai aza za na vavakato vavapada ani:

⁵ <<Kolenana za maka tinoni umuma za keni vavuvuzuria na kiko pa nana inuma. Ko totonai za kole iparadi na kiko aza nari za kaki za qari lotu lao pa lodaka zona ko qari teteria na tinoni, beto ko qari tatava kamu tobiki betoriagedi na manugu.

⁶ Kaki za qari lotu lao pa pezo patupatuna, ko tonai qari pidoko zae za qari malei ukedia ura za pidili kepore piena za na pezo pa ia aza.

⁷ Kaki kiko mule za qari lotu lao pa gazogazoro varivarioka, ko qari toa tavitiria tugu na gazoro varivarioka, beto ko za pilu vaukeria aza.

⁸ Goto kaki kiko za qari lotu lao pa pezo leana, ko qari toa valeana beto qari vua valeana ko za vunguvungu gogoto na vuana,>> za gua i Jisu.

Pa liguna aza za ari za paranga viva veidi, <<Na tinoni za pore talinga nongonongorona za mi vainongoro valeana,>> za gua i Jisu.

*Na Ginuana za Varivagigalaidi na Vavakato Vavapada i Jisu
(Matiu 13.10-17; Maka 4.10-12)*

⁹ Ego qari lao nanazia ria na nana sepele na za ginuana za na vavakato vavapada ani,

¹⁰ nari ari za gudi vei, <<Gamu gamu tori taiani tu za na gignalai golomona na veveina na binan-gara tana Tamaza, goto ria na goto tinoni za qari tavagigalai pa vavakato vavapada ria, ko

mari dogodogorodia,
ba marike batia;
mari nongonongorodia,
ba marike vakaberia,>>
za gua i Jisu.

Na Vakaberena na Vavakato Vavapadana na Kiko

(Matiu 13.18-23; Maka 4.13-20)

¹¹ <<Ego na ginuana na vavakato vavapada ani za ari za vei: na kiko za na paranga tana Tamaza.

¹² Ria na kiko qari lotu lao pa lodaka zona za ria na tinoni qari nongoriadia tugu na paranga tana Tamaza, ba za lame na bangaradi na tomete ko za teku paleni za na paranga aza za kole pa bulodi, keta mari vazozoto ko mari taalo za gua.

¹³ Ria na kiko qari lotu lao pa pezo patupatuna za ria aza tugu qari nongoria na paranga tana Tamaza nari qari teku vakatapia pa qeraqera. Ba zake kori gore vamauru vei na bagere, ko qari vazozoto mae iapeki totozo ba totonai za lame na toketoke ko za podekeria za qari lotu kenidia.

¹⁴ Ria na kiko qari lotu lao pa ia za kolea na gazoro variokana za ria qari nongoriadia tugu na paranga tana Tamaza, ba tonai qari korapa lalaodia nari na takulangadi na roquroqudi na izizongo beto na qeraqera goborodi pa toa kasia guguzu za piluria ko qarike boka vua vamatua.

¹⁵ Goto ria na kiko qari lotu pa pezo leana za ria na tinoni qari nongoria na paranga tana Tamaza ko qari kopu valeanani pa bulodi beto qari turu vangaju ko qari vua valeana,>> za gua i Jisu.

*Na Juke za Opo Taria na Besini
(Maka 4.21-25)*

¹⁶ <<Kepore za maka tinoni za vatoai na juke beto za vaopo tarini na besini babi vaturua pa kauru sape putaputana za na juke, goto pa nana nyumunyumuna tu za vanyumuni, ko ria na tinoni mari luge lame za mari batia na kabere.

¹⁷ Doru zakazava qari kole vapae za pala mari tabata votu, beto doru zakazava qari kole golomo za mari votu lame pa kabekaberena.

¹⁸ Ko zara za vei za mu dogoro valeania na zona gamu vainongoroni na paranga tana Tamaza. Ura aza na tinoni za izongo vazoku za pala na motana mule za pala mina taiani. Goto aza zake izongia maka zava za aza tu za rove veini za izongia ba mina tateku vakenini tugu,>> za gua i Jisu.

*Na Tinana beto ria na Taina Marene i Jisu
(Matiu 12.46-50; Maka 3.31-35)*

¹⁹ Ego za lame ti Jisu za na tinana beto ko ria na boko taina marene, ba qarike boka kamua aza ura za mota jola na minete tinoni.

²⁰ Ko maka ria na tinoni za lao pojani i Jisu, <<Na tinamu beto ria na taimu marene za rari, qari korapa turu adonigo pa sebesebe. Qari nyorogua dogorigo qari gua,>> za guni.

²¹ Ba za oeria i Jisu ria, ari za gudi vei, <<Ria qari nongoria na paranga tana Tamaza ko qari vatabea za ria za na tinaqu beto ko na taiqu marene ara,>> za gudi.

*I Jisu za Vabulea na Ranebongi
(Matiu 8.23-27; Maka 4.35-41)*

²² Maka rane tonai za zae pa koaka i Jisu beto ria nana sepele nari ari za gudi vei ria na nana sepele, <<Aria ko ta karovo lao pa maka kale karovona na ovuku Qalili,>> za gudi. Nari za qari toka lao.

²³ Totonai qari korapa epepe lalaodia ria nari za kole ko za putagana i Jisu. Beto za gore raja pa kolo aza za na gava lavata, ko za pugelia na kolo za na koaka ko tata bari dururu.

²⁴ Nari qari lao vaiqolia ria na sepele i Jisu, ari qari gua vei, <<Qokolo, Qokolo, taqe tata uke za gita!>> qari guni.

Nari za tatakole i Jisu ko za tokea za na gava beto na ololobagea, nari qari nogoto ko za bule emese za na kota.

²⁵ Beto ari za gudi vei i Jisu ria na nana sepele, <<Kepore na miu rangerange za gamu?>> za gua.

Nari qari gabara beto qari matagutu ria, ko qari kole varivariparanga makadi, <<I zei tu za na tinoni ani? Ko tonai za parangaria na gava beto na kolo nari qari nongoria tu!>> qari gua.

I Jisu za Salania Maka Tinoni za Kolea na Tomete Ikikerena

(Matiu 8.28-34; Maka 5.1-20)

²⁶ Ego pa liguna za vei zara za qari epe gore paro pa guguzu pa Qerasini pa maka kalena pa ovuku Qalili.

²⁷ Aza tugu za tete paro i Jisu pa paroparona pa guguzu aza za gore tugu za maka tinoni aza za kolea na tomete ikikeredi ko mi lao gozoria aza za gua. Na zovai jolana na gadogadona za na tinoni ani, ko zake suvesuvere pa ruma goto pa bevi varivarigolomodi tu.

²⁸ Aza tugu za dogoro laoa aza i Jisu za uui, za lao nyumu sori tungutungu pa moena i Jisu, ko za kuku velavela vei ari, <<Na za qu nyorogua roitini taqu ao Jisu na Tuna na Tamaza ululuna jola? Qa tepago ara ao, muke vakilasaniziu na vitigi!>> za guni.

²⁹ Zara za paranga vei aza, ura perangaina tu za ijua i Jisu za na tomete ikikerena ko mi votu keni tana tinoni aza za guni. Ura kubo totozo za vavavituluni na tinoni ani za na tomete ikikerena. Ko ae tu qari piu veini na seni na limana nenena beto qari kole kopu veini maka tinoni tavalugena pa ruma varipiu, ba za korokoroto paledi tugu za na seni beto za toka keni pale na tomete ikikerena pa qega aza.

³⁰ Za nanaza laoa i Jisu za na tinoni ani, <<I ze i na izongomu ao?>> za guni.

Nari ari za gua vei, <<I Zokuvuro,>> za gua, ura qari zoku ria na tomete ikikeredi qari lugea na tinoni ani.

³¹ Ko qari kole tepa tokatoka i Jisu ria na tomete ikikeredi, ko keta mi garunu laodi pa ia ketakoi mari tavakilasa ria na ongongu ikikeredi qari gua.

³² Ego zake zou pa ia aza za maka godo borogo lavata, qari korapa nyubenyubele ganiganigedi pa maka kalena na kubo. Ko qari tepa tokatokai ria na tomete ikikeredi i Jisu ko mi vamalumuria ko mari lao lugedia tadiria na borogo qari gua. Nari za vamalumuria tugu.

³³ Ko qari votu keni tana tinoni ani ria na tomete ikikeredi, ko qari lao lugedia tadiria na borogo. Nari za qari tulai gore na taba za na godo borogo

ari ko qari gore tuluzu pa kolo ko qari kuju uke betodia.

³⁴ Ego ria na tinoni qari kopudi na borogo za totonai qari batia za vei zara nari za qari uku. Qari lao vavakato vadi ria pa guguzu beto ria na tinoni pa varilivutaina na guguzu aza.

³⁵ Nari qari votu lao ria na tinoni ko mari dogoria aza na manugu za podo qari gua. Tonai qari kamu ti Jisu za qari batia za na tinoni aza za kolea na tomete ikikerena za tori tasalana tu. Ko za korapa nyumu valeana nana pa kekere nenena i Jisu aza, za tori vazae poko tu, beto za tori tavagigala tu. Ko qari matagutu beto ria na tinoni.

³⁶ Ko ria na tinoni qari batini matadi na manugu za podo beto aza vei beto za tasalana za na tinoni aza, za qari vavakato vadi ria na tinoni qari koni kamu.

³⁷ Nari qari tepai ria na tinoni pa Qerasini i Jisu ko mi iolo riho pa ia ketakoi qari guni, ura qari matagutu vitivitigini. Nari za qaqiri lao pa koaka i Jisu ko za mule keninana.

³⁸ Ba tonai za oqoro toka i Jisu za lao kole tepa tuti ti Jisu aza na tinoni za koni tasalana ani, ba za garunu mulea i Jisu aza, ari za guni vei,

³⁹ <<Mu mule lao pa mua guguzu, ko mu vavavakatoni aza vei za roiti vanigo na Tamaza,>> za guni. Nari za mule lao za na tinoni ani, ko za velavelani aza tadiria doru pa nana guguzu aza vei za roitini i Jisu tana.

Na Tuna Reko i Jaerasi beto na Reko za Ulia na Poko ti Jisu

(Matiu 9.18-26; Maka 5.21-43)

⁴⁰ Totonai za gabala mule lao kamu pa maka karovona na kolo i Jisu, za qari adono vakamua ria na tinoni aza. Ura qari kole tugu adonia ria doru tinoni aza.

⁴¹ Pana totozo tugu aza za bola kamu gu za na kuta tinoni matamata pa ruma varivarikamuna, na izongona i Jaerasi. Za lao nyumu sori tungutungu pa nenena i Jisu aza, ko za tepa tokatokai ko mi lao pa nana ruma za gua,

⁴² ura makamakaina tuna reko peki tata manogori aorona za mi uke gu za gua.

Ego totonai za korapa rerege lalaonana i Jisu za qari jupejupe varikaleni ria na minete tinoni aza.

⁴³ Na somanana tugu pa varikamu minete tinoni aza za maka reko za keni gojo na orungu pa tinina ka manogori aoro. Ria doru vei za izongoria za tori gona pale betodi tu pa nyaqodi ria na tinoni varivarisalana, ba kepore maka ria bi boka salania.

⁴⁴ Ko za somana rerege tuti pa liguna i Jisu aza. Ko aza tugu za lao ulia za na uquna na poko ti Jisu, nari za totonai tugu za nogoto keni za na orungu.

⁴⁵ Tonai za nanaza i Jisu, <<I zeizi za uliziu ara?>> za gua aza.

Ba qari oso ria doru, <<Ura! Nake gami!>> qari gua.

Nari ari za gua vei i Pita, <<Qokolo, qu batiamua ao ko na varikamu tinoni za qari jupe varilivutainigo zara!>> za guni.

⁴⁶ Ba ari za gua vei i Jisu, <<Dai, maka tinoni za uliziu ara, ura qa vagilagilai ara pa tiniqu za za votu taloi taqu za na neqi,>> za gua.

⁴⁷ Totonai za gilagilai na reko za tori tavotu tu za na roiti za roitini aza za gua, nari za matagutu neqeneqere vitivitigi aza, ko za lao nyumu sori tungutungu pa nenena i Jisu, ko za ule votuni aza ti Jisu pa moedi ria doru tinoni za aza vei beto ko za ulia na poko ti Jisu beto veveina zake oriavo tugu tasalanana aza.

⁴⁸ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Tuqu, na mua rangerange za tori salanigo tu. Mu lao pa bule,>> za gua aza.

⁴⁹ Totonai tugu za korapa paranga vei zara i Jisu nari za bola kamu gu za maka tinoni pogozo nongoro, na koko lame veina pa ruma ti Jaerasi na tinoni matamata pa ruma varivarikamuna, ko ari za gua vei, <<Za tori uke tu za na tumu reko. Keta vapavu lame goboria na tinoni varivagigalai,>> za guni i Jaerasi.

⁵⁰ Ba tonai za nongoria i Jisu za na vavakato tana tinoni pogozo nongoro, nari ari za guni vei i Jaerasi, <<Muke matagutu. Mu vazozoto gu beto pala mina leana gu za na tumu,>> za guni.

⁵¹ Totonai za lao kamu aza pa ruma ti Jaerasi, za zake vamalumuria aza ko mari luge tavitia ria na tinoni, goto ari Pita, i Jone, i Jekopi, beto ko ari kori tinana na tamana gu na reko.

⁵² Ria doru tinoni za qari korapa romaroma qari lukana takulangania na koburu za uke. Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Muke lukana! Zake uke za na koburu zana, za korapa putagana gu,>> za gua aza.

⁵³ Tonai za paranga vei zara aza nari za qari aauni ria doru aza, ura qari gilagila valeaniadia za tori uke tu za na koburu reko.

⁵⁴ Ba za arua i Jisu za na limana na koburu beto za paranga, <<Ngore, mu tatakole!>> za guni.

⁵⁵ Nari za toa mule ko zake oriavo tugu tatakolena za na koburu ko za garunuria i Jisu ria ko mari vani na ganigani ko mi tekuteku za gua.

⁵⁶ Ko qari gabara vitivitigi ari kori na tamana beto na tinana, ba za paranga vabalauria i Jisu ria ko marike vavavakatoni pa tinoni aza vei na roiti za taroiti.

9

I Jisu za Garunuria ari ka Manogori Sepele (Matiu 10.5-15; Maka 6.7-13)

¹ Ego za kuku varikamudi i Jisu ari ka manogori sepele, ko za vadi na neqi ko mari ijiju pale tomete ikikeredi beto mari salanaria ria za vairia na mo za gua.

² Beto za garunuria tugu vei ria ko mari taraeni na binangara tana Tamaza, beto mari salanaria ria qari mo za gudi.

³ Beto ari za gudi vei, <<Munake pogozi maka za pa miu rerege lao, munake pogozi kolu opopatana, na mane, na besa, na poata beto ko munake pogozi vakori soti.

⁴ Ketakoi mari tavaragua vatogagamu ko mari vasuveregamu za muna suvere gu pa ruma aza, tinganai muna taloi keni pa guguzu aza.

⁵ Ketakoi marike tavaragua vatogagamu ria na tinoni za muna turu loi pale za na guguzu aza. Tonai muna taloi keni za muna tavuzu paledi za na kavuruna na pezo pa guguzu aza qari ramata

pa nenemiu. Ko aza za na vinagilagilana pala mina vakilasaria na Tamaza ria,>> za gua aza.

⁶ Ego ko qari taloi keni ria na sepele, ko qari rerege lao pa doru guguguzu, qari taraeni na nongoro leana beto qari salanaria ria qari mo pa doru kota qari lao vei.

*Na Rura ti Herodi
(Matiu 14.1-12; Maka 6.14-29)*

⁷ Ego totonai za nongoroni i Herodi, na bangara pa Qalili, ria doru zakazava za roitidi i Jisu, za rura betonana aza. Ura qari pojani ria kaki tinoni za i Jone Paputaiso za tori toa mule tu qari gua.

⁸ Ria kaki mule za qari paranga za i Elaija za tori bola tu qari gua, goto kaki ria za qari paranga za maka ria na tinoni korokorotai pa moa za tori toa mule tu qari gua.

⁹ Ari za gua vei i Herodi, <<I Jone za qa tori kujuku pale tu na batuna ara. Goto i zei za na tinoni aza za roitidi doru ginugua qa nongorodi ari?>> za gua aza. Ko za nyoroguani aza ko bi batia i Jisu za gua.

*I Jisu za Vatekutekuria ari ka Lima Vuro Tinoni
(Matiu 14.13-21; Maka 6.30-44; Jone 6.1-14)*

¹⁰ Ego tonai qari mule kamu ria na tinoni tagarunudi za qari vavakato vani i Jisu doru zakazava qari roitidi. Nari za tokaria aza ria ko qari lao pa maka ia kaloina pa maka guguzu na izongona pa Betiseda.

¹¹ Ba totonai qari gilagilai ria na minete tinoni za ketakoi za lao vei, za qari tuti laoia ria i Jisu. Nari za vakamu voleanaria tugu aza ria, za

taraeni tugu aza tadiria za na veveina na binan-gara tana Tamaza, beto ko za salanaria tugu ria qari mo ko qari nyorogua tasalana.

¹² Ego totonai za podalai gore za na veluvelu, za qari lao tana ari ka manogori sepele ko ari qari guni vei, <<Mu garunu vakeniria pa guguzu lavalavata beto pekipekidi pa vailivutaina ria na tinoni, ko mari boka nyaqogedi ganigani beto mari nyaqoa ketakoi mari puta. Ura na ia tage korapa suveria ani za na qega ko za kepore maka zavana,>> qari gua.

¹³ Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Gamug za mu iadi na tekutekuna!>> za gua.

Nari ari qari gua vei, <<Kepore mutugu za maka za babi vagaroa goto aza tugu ka lima bereti beto kori igana moqamoqazadi gu za qari kole ari! Ko ae vei? Qu nyoroguangami ao ko mami lao vai vadi na ganigani gami ria na minete tinoni lavata ari?>> qari gua.

¹⁴ (Ura za pada vei ka lima vuro za na ngutidi ria na marene gu.)

Nari ari za gudi vei i Jisu ria na nana sepele, <<Mu vanyumu okoto bokobokoria ria na tinoni padapada vei ka limangavulu pa maka pukuna,>> za gua.

¹⁵ Ego ko tonai qari beto vanyumu betoria ria na sepele ria na tinoni,

¹⁶ za tekuria i Jisu za ka lima bereti beto kori igana, ko za enga zae pa noka ko za manadi, beto za kipakiparia, beto za vadi ria na nana sepele, ko ria qari iaria ria na minete tinoni.

¹⁷ Ko qari tekuteku ko qari pote beto ria doru, beto za qari buti kura vapugeledi na kipakipa

ganigani kole joladi ria na sepele za ka manogori topa lavatadi.

I Pita za Ule Votuni na Veveina i Jisu
(*Matiu 16.13-19; Maka 8.27-29*)

¹⁸ Ego maka rane totonai za korapa varavara makana i Jisu, za qari lame varikamuni ria na nana sepele. Nari za nanazaria i Jisu ria, <<I ze i qari guniziu ria na minete tinoni ara?>> za gudi.

¹⁹ Nari qari oea ari qari guni vei, <<I Jone Paputaiso ao qari gua, goto kaki za i Elaija ao qari gua, goto kaki mutu za maka ria na tinoni korokorotai pa moa ao qari gua,>> qari gua ria na sepele.

²⁰ Nari za nanazaria mule aza ria, <<Goto gamu za i ze i gamuguniziu ara?>> za gudi.

Nari za oea i Pita aza, ari za guni vei, <<Ao tugu za na Karisito tamijatana tana Tamaza!>> za guni.

*I Jisu za Vavakaton i nana Uke beto na Turu-
mule*
(*Matiu 16.20-28*)

²¹ Beto za naquria beto za paranga vaneqineqidi i Jisu ria na nana sepele ko marike tori vavakaton i tu tadiria na tinoni za na veveina aza za na Karisito za gudi.

²² Ko za pojadi mutugu ria, <<Na Tuna na Tinoni za pala mina gozororia zoku vitigi, beto mari kilu pale ria na tinoni matamata, na kuta iama beto ko ria qari varivagigalaini na Vavanau. Pala mina tavauke aza ba pa rane vinaue za mina tavatoa mule,>> za gua.

²³ Beto za paranga laoria ria doru aza, <<Na tinoni za nyorogua tutiziu ara za mi kilu pale tu

za nana toa makana, ko mi pogozi na nana korosi doru rane ko mi tutiziu ara.

²⁴ Ura na tinoni za nyorogua kopu vasareni nana toa makana za pala mina saivia tugu za nana toa. Goto na tinoni zake rabekeni nana toa pa nana tutiqu ara za aza za mina aloa nana toa.

²⁵ Ura na za mina boka vagavoria na tinoni bi gona pale na nana toa ko bi izongia na kasia guguzu doruna? Bi julingai tu!

²⁶ Na tinoni za keaniziu ara beto na qua paranga za na Tuna na Tinoni ba mina keani tugu aza totonai mina lame aza pa nana neqi lavata, pa neqi tana Tamaza beto tadiria na mateana tabuna.

²⁷ Ma poja zozotodigamu ara za gamu: kaki gamu gamu korapa suvere ari za mari oqoro uke tinganai mari batia na binangara tana Tamaza,>> za gua i Jisu.

*Za Dogoro Goto na Tinina i Jisu
(Matiu 17.1-8; Maka 9.2-8)*

²⁸ Ego pa liguna za pojaria aza za na zakazava ari ko pa vinavesu rane, za tokaria aza ari Pita, i Jone, beto i Jekopi ko qari zae pa kubo ko za kole varavara.

²⁹ Ko totonai za korapa varavara aza, nari za dogoro goto za na izumatana beto na nana poko za keka valavalaka.

³⁰ Beto ani! Kori tinoni ari Mosese i Elaija

³¹ qari bola votu pa leo kabere noka ko qari kole paraparangia i Jisu ko qari kole vavavakatoni ari kori ti Jisu za na zona vei beto mina taloi aza za tata pala mina gore votu pa Jerusalema.

³² I Pita beto ari kori sepele tavitina za tori ngaoloria tu na nyoroputa, ba qari iqolo ria ko

qari batia za na tinina i Jisu za kabere beto ko vei tugu ari kori tinoni qari turu tavitia aza.

³³ Ego ko totonai qari korapa iolo taloi ti Jisu qari gua ari kori, za paranga lao ti Jisu i Pita, <<Qokolo, za leana jola za gami suvere pani gami! Ko mami roitini kue aqaqo ropi, ko maka tamu, maka ti Mosese beto maka ti Elaija, uve?>> za gua. Ba zake gilagila vaeana i Pita za na manugu za korapa pojai aza.

³⁴ Totonai za korapa tugu paranga vei zara i Pita za lame gu za maka lei ko za amu vapaeria ria doru, ko qari matagutu ria na sepele totonai qari luge zae pa lei ari Mosese i Elaija.

³⁵ Beto maka mamalaingi za votu lame vei pa lei, ari za gua vei, <<Ani za na Tuqu aza qa mijatia ara. Mu nongoria aza!>> za gua.

³⁶ Totonai za nogoto na mamalaingi, za i Jisu gu makana za suvere jola. Qarike izongo vavavakatonu tugu ari ka viza sepele ari tadiria tinoni veveidi ria doru ginugua qari batiria ari.

I Jisu za Salania Maka Koburu Marene za Kolea na Tomete Ikikerena

(Matiu 17.14-18; Maka 9.14-27)

³⁷ Ego ko za rane na kota za taloi mule gore koko pa kubo i Jisu beto ari kue sepele, za maka minete tinoni lavata za gore gozoria i Jisu.

³⁸ Ko maka tinoni pa varikamu tinoni aza za kuku velavela, ari za gua vei, <<Tinoni varivagigalai! Qa tepa vitivitigigo ara ao ko mu lame mae dogoria na tuqu marene, ura aza tugu maka tuqu makamakaina aza.

³⁹ Za lugea na tomete ikikerena, ko lao vei za kamua za kukuku vasiboro, beto za gonagona

pedalani pa pezo ko za dadao tu na ngujuna. Ko za aru vavitivitigi paleni mae tu beto za taloi tana za na tomete ikikerena.

⁴⁰ Qa tori pojadi tugu ria na mua sepele ko mari iju paleni za na tomete ikikerena qa gudi, ba qarike bokai,>> za gua.

⁴¹ Nari za oea i Jisu aza, ari za guni vei, <<Koi, na zazae tinoni kepore miu rangerange beto na ikikeremiu za gamu! Ae tu mina koi vei zo-vaina za mana suvere tavitigamu beto mana tap-atianadigamu ara? Ao mu toka lameni taqu za na tumu zana!>> za gua.

⁴² Ego ko totonai za korapa rerege lao za na koburu, za vakamu vaikikeria mule, ko za gona pedalani na tomete ikikerena pa pezo ko za neqeneqere beto za garata tu. Ba za lao i Jisu ko za iju paleni za na tomete ikikerena, ko za salania za na koburu marene, beto za vamule lao vani na tamana.

⁴³ Ko qari gabara betoni ria doru tinoni za na neqi lavata tana Tamaza.

*I Jisu za Poja Ligua na Veveina na nana Uke
(Matiu 17.22-23; Maka 9.30-32)*

Totonai qari korapa gabarani ria na tinoni za na veveidi doru zakazava za roitidi i Jisu, nari za ari za gudi vei ria na nana sepele,

⁴⁴ <<Gamu mu nongoro vakoititiria ria na paranga mana ule vadigamu ari. Na Tuna na Tinoni za pala mina tavakarofo lao pa limadi ria na tinoni,>> za gua.

⁴⁵ Ba qarike vakaberia ria na sepele za na ginu-ana na paranga za pojai aza. Za tavapae tadiria za na ginuana, ko qarike gilagilai, beto ko makadi ba

qari pangaga nanazani za na ginuana na paranga za pojai aza.

I Zei za na Poreveveina Jola?

(Matiu 18.1-5; Maka 9.33-37)

⁴⁶ Ego maka varitoke na veveina i ze i za na poreveveina jola qari gua za poraka votu pa varikorapaidi ria na sepele.

⁴⁷ Ba za tori gilagilainana tu i Jisu za aza qari roquoroqu vei pa bulodi ria, ko za aru tekua aza za maka koburu peki ko za vaturua pa kekerena,

⁴⁸ beto ari za gudi vei ria, <<Na tinoni za vakamu valeania pa izongoqu ara za maka ria na koburu vevei ani, za vakamu valeanaziu tugu aza ara. Beto na tinoni za vakamu valeanaziu ara za vakamu valeania tugu aza aza za garunuziu ara. Ura aza za kepore veveina joladigamu gamu doru za aza tugu za poreveveina jola,>> za gua i Jisu.

Ria Qariki Rajagamu za qari kole vei pa miu Kalena

(Maka 9.38-40)

⁴⁹ Beto za oe i Jone, ari za gua vei, <<Qokolo, maka tinoni za gami batia gami za ijiju pale tomete ikikeredi pa izongomu ao, ko gami pojani gami aza ko mi nogoto gamiguni, ura zake somana tavitigami gami pa tutimu ao aza,>> za guni.

⁵⁰ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Muke vanogotia! Ura na tinoni zake kanagamu za kole vei pa miu kalena,>> za gua.

Maka Guguzu Sameria zake Nyorogua Vakamua i Jisu

⁵¹ Ego totonai za adanga lame na totozo beto mina mule zae pa noka i Jisu, nari za

vanyumu valeania za nana roquroqu ko mi zae pa Jerusalema za gua.

⁵² Za garunu momoe laodi aza ria kaki nana tinoni pogozi nongoro ko qari lao pa maka guguzu pa Sameria ko mari vatana momoe vani za ketakoi mari vajola bongi tonai mari kamu ketakoi za gua.

⁵³ Ba qari daidia vakamua ria pa guguzu aza aza, ura qari gilagilaidia ria za pa Jerusalema tu za korapa gore vei aza qari gua.

⁵⁴ Totonai qari nongoria ari kori nana sepele, na izongodi ari Jekopi i Jone, za vei zara za ari qari gua vei ari kori, <<Bangara, vei leana muna gua ao, za mu kuku vagore lageria na iku pa noka ko mi vurungu beto paledi ria na tinoni ketakoi!>> qari guni.

⁵⁵ Ba za balinga i Jisu ko za tokeria ari kori.

⁵⁶ Beto za rerege jola laonana pa maka goto guguzu i Jisu beto ko ria na nana sepele.

*Ria Qari Nyorogua Tutia i Jisu ba Qari Rabeke
(Matiu 8.19-22)*

⁵⁷ Totonai qari korapa rerege lalaodia pa zona za lame za maka tinoni ko za parangia i Jisu, ari za gua vei, <<Ara mana tutigo doru kota muna lao vei ao,>> za guni.

⁵⁸ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Ria na pokese za kolenana na dia baongo, beto ria na manugu tatava za kolenana na dia vorivori, goto na Tuna na Tinoni za kepore na nana ia mina kole minyere,>> za guni.

⁵⁹ Beto ari za guni vei aza za maka goto tinoni, <<Ao mu lame tutiziu ara,>> za guni.

Ba ari za gua vei za na tinoni aza, <<Bangara, mu vamalumuziu ko ma mule golomia mae na tamaqu,>> za gua.

⁶⁰ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Mu loiria ria na ukedi ko mari varigolomo makadii. Goto ao za mu lao ko mu taraeni na binangara tana Tamaza,>> za guni i Jisu aza.

⁶¹ Beto za ari mutugu za gua vei za maka goto tinoni, <<Bangara, ara za mana tutigo ao. Ba mu vamalumuziu mae ko ma mule lao loloiria ria pa qua tatamana,>> za guni.

⁶² Ba ari za guni vei i Jisu za na tinoni aza, <<Na tinoni za tori aru tamana tu pa geligelini pezo taragatana beto za balibalilanga za zake pada pa binangara tana Tamaza aza,>> za gua i Jisu.

10

I Jisu za Garunuria ari ka Vitungavulu Kori Tinoni

¹ Ego pa liguna za vei ari za mijataria mule i Jisu ari ka vitungavulu kori tinoni, ko za garunu vakeniria, korikori tinoni pa maka reregena, ko mari lao momoe pa guguzu beto pa ia ketakoi mina laoria aza za gudi.

² Ko za pojadi i Jisu ria, <<Za matua nyanyalu za na vuvua, ba ria na tinoni ababu za qari vizaviza gu. Ko mu varavara lao tana aza za bangarani na vuvua, ko mi garunu laodi na tinoni roiti ko mari ababu pa nana inuma.

³ Mu lao za gamu! Dogoro! Qa garunu lao veidigamu na tudi na sipi pa varikorapaidi ria na vulupu pirudi ara za gamu.

⁴ Muke pogozi vakori kurakurani poatana, babi na mane, na sadolo, beto muke vavakato vajola goboro totozo tadiria na tinoni muna gozoro qer-ageradi pa zona.

⁵ Tonai muna luge za gamu pa maka ruma, za momoe ari muna paranga vei, <Na bule beto na mana tana Tamaza mi somana tadigamu pa ruma ani!> muna gua.

⁶ Vei mina korapa suverenana pa ruma aza za maka tinoni bulebule nari za mi kole tana za na mana gamu tepa vani. Goto vei minake pore za maka tinoni bulebule za pala mina mule gu tadigamu za na mana aza.

⁷ Ko aza tugu pa ruma qari vatogagamu za muna suvere, ko muna tekuria beto muna bukuria ria vei mari kaqamadigamu ria, ura na tinoni roiti za pada tugu mina tekua na tabarana. Munake leko varikarovai ruma tinganai muna taloi keni pa guguzu aza.

⁸ Totonai muna lao kamu za gamu pa maka guguzu ko mari vakamu voleanagamu, za muna tekuria tugu ria na ganigani qari vatana vadigamu,

⁹ muna salanaria ria qari mo pa guguzu aza, beto ari muna poja veidi, <Na binangara tana Tamaza za mi togagamu za gua,> muna gudi.

¹⁰ Goto totonai muna lao kamu za gamu pa maka guguzu ba barike vakamugamu, nari za muna rerege votu lao pa zona, ko ari muna gua vei,

¹¹ <Za kamu tu pa kavuruna na pezona na miu guguzu qari ramata pa nenemami ba gami tavuzu paledi tugu. Ba muna roquroqua gamu za na

binangara tana Tamaza za mi toga gu za gua!> muna gudi.

¹² Ma poja valeadigamu ara za gamu: na vinakilasa mina gozoria na guguzu aza pa rane varituti za mina lavata jolani aza vei qari gozoria ria pa guguzu Sodomo,>> za gua i Jisu.

Ria na Guguzu Qari Daidia Gabala

(Matiu 11.20-24)

¹³ <<Mu takulangagemiu tu za gamu pa Korazini! Mu takulangagemiu tu za gamu pa Betiseda! Ura vei bi taroiti tadiria na tinoni karovodi pa Turosi beto pa Sidoni ria na roiti varivagabaradi qari taroiti tadigamu koviria, za pa moa tu bari gabala ko bari nyumu ora bilubiludi na kau beto bari pokodi na poko tarikarikatadi ria!

¹⁴ Ba gamuke gabala za gamu ko na vinakilasa muna gozoria gamu pa rane varituti za mina lavata jolani aza vei mari gozoria ria pa Turosi beto pa Sidoni.

¹⁵ Goto gamu ka viza pa Kepaniami! Gamu rovea za gamu na poreveveimiu ko pala muna taovulu zae pa noka vavagalo gamu gua? Ba dai! Pala muna tagona gore pa kauruna na kasia guguzu!>> za gua i Jisu.

¹⁶ <<Na tinoni za nongorogamu gamu za nongoroziu tugu ara, beto na tinoni za kilu paledigamu gamu za kilu paleniziu tugu ara. Ko na tinoni za kilu paleniziu ara za kilu paleni tugu za na Tamaza aza za garunuziu ara,>> za gua i Jisu.

Qari Mule Kamu ari ka Vitungavulu Kori

¹⁷ Ego ko qari mule kamu ari ka vitungavulu kori qari tagarunu vakeni, ko qari qeraqera jola, ko ari qari gua vei, <<Bangara, ria na tomete ikikeredi tu ba qari nongorogami tugu totonai gami iju paledi gami pa izongomu ao!>> qari guni.

¹⁸ Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Qa tori batia tu ara i Setani, za vei na kapi za lotu lagere koko pa noka.

¹⁹ Dogoro! Qa tori vadigamu tu ara za na neqi, ko muna boka teteria gu gamu ria na dole beto na mede, beto muna vakilasa paledi tugu gamu ria doru neqi tana kana i Setani, ko kepore za maka zava mina apulugamu.

²⁰ Ba muke qerani gu gamu za na veveina ria na tomete ikikeredi qari nongorogamu, goto aza tu muna qerani gamu za na veveina na izongomiu qari tori takuti tu pa noka,>> za gua i Jisu.

Za Qeraqera i Jisu

(Matiu 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Ego ko pa totozo aza za vapugeleni qeraqera na Ongu Tabuna i Jisu, ko ari za gua vei, <<Tamaqu, ao na bangarana na oka beto na pezo! Qa paranga leana lao tamu ara, ura qu tori vabatidi tu ao ria na tinoni qarike boka ria vei qu golomodi ria na tinoni gigigalaidi beto na tinoni koridi. E, Tamaqu, pa mua roquroqu tugu ao za taroiti vei aza.

²² Doru neqi beto na gigalai za tori vaniziu tu ara. Ko kepore za maka tinoni za gilagilai na Tuna goto na Tamana gu; beto kepore za maka tinoni za gilagilai na Tamana goto na Tuna gu beto ko ria gu za mijataria na Tuna ko mi vabatidi za gua,>> za gua i Jisu.

²³ Ego tonai qari suvere makadi nari za balinga lao tadiria na nana sepele i Jisu, ko ari za gudi vei ria, <<Gamu tamana za gamu ko gamu batiria ria na zakazava gamu dogororia koviria!

²⁴ Ura ma pojadigamu ara za gamu: kubo ria na tinoni korokorotai beto na bangara pa moa qari nyorogua vitivitigi dogororia na nongororia ria vei gamu batiria na nongororia gamu ari, ba qarike boka,>> za gua i Jisu.

Na Vavakato Vavapadana na Tinoni Sameria Leana

²⁵ Ego maka tinoni gigigalai pa Vavanau za turu lao nyorogua podekia i Jisu, ko za paranga aza, <<Tinoni varivagigalai, na za za mana roitini ara beto mana teku izongia za na toa jola?>> za gua.

²⁶ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Na za za takuti pa Vavanau? Na za za qu tiroa ao ketakoi?>> za guni.

²⁷ Nari za oea na tinoni ani aza, ari za guni vei, <<Mu roqueroqua na Bangara na mua Tamaza pa doruna bulomu, pa doruna mua toa, pa doruna mua neqi beto pa doruna mua roqueroqu; beto mu roqueroqua na tavitimu makamu aza vei qu roqueroqu mule veinigo makamu za gua,>> za gua za na tinoni nari.

²⁸ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Na tuvizina za na oe tamu. Ko mu roiti vei gu aza beto za pala muna toa,>> za guni.

²⁹ Ba za nyorogua tadogoro vei na nana nanaza za na tuvizina za gua za na tinoni ani, ko za maka nanaza laoa mule i Jisu, <<I zei za na tavitiqu ara?>> za gua.

³⁰ Nari za vataqolia i Jisu za na nanaza tana, ari za gua vei, <<Kolenana za maka tinoni za taloi pa Jerusalema ko za rerege gore pa Jeriko. Pana korapana na nana rerege gore aza za qari raja vasiboria na tinoni raja ikikodi pa zona aza, qari ragata vagorea na nana poko beto qari ikoa nana poata, beto za qari maja vapalepalekia, beto qari loi vakole pale na tata ukena, beto za qari kenidia.

³¹ Pana totozo tugu aza za gore vei ketakoi za maka iama, ko totonai za batia na tinoni za tava-palepaleka za rerege paja keninana pa maka kale zona aza.

³² Beto na zona mutugu aza za tokai gore za maka tinoni na butubutu Livai. Tonai za gore kamua za na ia ketakoi za korapa kole za na tinoni za tavapalepaleka ko za batia, nari za rerege paja keninana pa maka kale zona mutugu.

³³ Beto maka tinoni Sameria za rerege gore vei tugu ketakoi, za lao kamua za ketakoi za kole na tinoni palepalekana. Totonai za batia za roquroqu vitivitigia ko za nyorogua tokani.

³⁴ Ko za lao aza ko za vuva valaoni oela beto na vaini ko za piuria za na palekana. Beto za ovulu surana vaakea pa pokotona na nana dongiki, ko za tokai ko za lao vakolea pa maka ruma ketakoi qari suvesuvere minyere ria na tinoni rerege, ko za kopuni ketakoi.

³⁵ Ego ko za rane na kota, za tekua aza za kori poata siliva ko za vani za na tinoni za kopuni na ruma, beto ari za poja veini, <Muna kopuni za na tinoni ani, uve? Beto vei kolenana mule za kaki za muna gona paledi ao pa kopuna aza, za pala mana sogu vanigo ria tonai mana mule lame vei pani,>

za guni.

³⁶ Ego, ko pa roverove tamu za i ze i ari kue tinoni ari za vei na tavitina za na tinoni qari ngangangulia ria na tinoni raja ikikodi?>> za gua i Jisu.

³⁷ Nari ari za gua vei za na tinoni aza, <<Aza gu na tinoni za roquroqu tokani,>> za gua.

Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Ego, ko ao ba mu lao, ko mu roiti vei tugu aza,>> za gua i Jisu.

I Jisu za Lao pa Ruma tadi Mata i Mere

³⁸ Ego totonai za jokai na nana rerege i Jisu beto ko ria na nana sepele za qari kamua ria za maka guguzu, ko maka reko ketakoi na izongona i Mata za vatogaria pa nana ruma.

³⁹ Na taina reko, na izongona i Mere, za kole nyumu tata pa kekerena i Jisu, ko za kole vainon-gorodi na varivagigalai ti Jisu.

⁴⁰ Goto i Mata za kole tadunganadi beto za tap-atianadi na zoku vinatana, ko za lao ti Jisu ko ari za guni vei, <<Bangara, ae vei za leana tugu tamu za loi tari vamakainiziu na roiti ninabulu ara na taiqu? Mu pojani ko mi lame tokoniziu,>> za guni.

⁴¹ Nari za oea i Jisu aza, <<Mata, Mata! Qu takulangadi beto qu tadunganadi zoku ngavulu zakazava ao!

⁴² Ba maka gu za pada muna izongia, ko i Mere za mijatia aza na zakazava leleana jola. Ko minake tateku vakenini aza za na zakazava aza,>> za gua i Jisu.

11

I Jisu za Varivagigalaini na Varavara (Matiu 6.9-15; 7.7-11)

¹ Maka rane za lao varavara pa maka ia i Jisu. Ko totonai za beto varavara, za lao za maka ria na nana sepele ko ari za gua vei, <<Bangara, mu vagigalaidigami na varavara maka moqaza podeke vei i Jone ba za vagigalaidi tugu na varavara ria na nana sepele,>> za gua.

² Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Tonai muna varavara za ari mu gua vei:

<Tamamami,

Mi tapangaga za na izongomu liosona.

Mu valamea na mua binangara.

³ Doru rane mu vadigami na tekutekuna mami toani na rane aza.

⁴ Mu taleozodi ria na mami sela,

ura gami ba gami taleozodi tugu

ria qari roiti lame sela tadigami.

Beto muke valaogami pa toketoke!> mu gua,>> za gua i Jisu.

⁵ Beto ari za gudi vei ria na nana sepele, <<Vei maka gamu za bi lao na korapa bongi pa ruma tana nana baere, ko ari bi guni vei, <Qokolo, mu vaniziu mae kue batu bereti,

⁶ ura maka qua baere za korapa lekoni maka nana rerege za za koni kamu vasiboroziyu, ko ke-pore na gequ ganigani mana vani!> bi gua.

⁷ Nari ari bi gua vei za na nana baere pa leo ruma, <Muke vaduviliziu, za tori pate tu za na atakamana, ko ara beto ria na qua koburu ba gami tori puta tu. Maneke boka tatakole lao vanigo aza vei qu nyoroguani ao,> bi gua aza.

⁸ Ba ma pojadigamu ara za gamu: vei minake tatakole vani tu na bereti aza ura nana baere leana gu ke bi gua tu aza, ba pa ginuana keta mi kea taleni za pala mari pojai ria na tinoni mina gua, nari za pala mina tatakole gu za na tinoni za tori kole tu ani ko mina vani gu ria za nyoroguani na tinoni za tepa zana.

⁹ Ko za vei za ara ma pojadigamu gamu: mu tepa ko mi taiadigamu, mu nyaqo ko mu batia, mu kikia ko mi tarevanga vadigamu.

¹⁰ Ura na tinoni za tepa za za tekua tugu, na tinoni za nyaqo za za batia tugu, beto na tinoni za kikia za za tarevanga vani tugu.

¹¹ Gamu na tamadi na koburu za vei bi tepagana igana za maka tumiu, za ae vei pala muna vani na dole?

¹² Babi tepagana toruru aza, za ae vei pala muna vani na mede?

¹³ Gamu na tinoni ikikeremiu tu ba gamu bal-aumiu vadi tugu na zakazava leadi ria na tumiu. Ko ae mina koi vei leana jola za na variia tana Tamamiu pa noka, ura aza za leana joladi ria na tinoni. Pala na Ongu Tabuna tu ba mina vadi ria qari tepa lao tana!>> za gua i Jisu.

I Jisu beto i Beelizebulu

(Matiu 12.22-30; Maka 3.20-27)

¹⁴ Ego maka totozo za iju paleni i Jisu za maka tomete pokapokana tana maka tinoni ko totonai za votu keni na tomete za podalai paranga za na tinoni aza. Ko tonai qari batia za vei aza za qari gabara beto ria doru tinoni.

¹⁵ Ba kaki ria za ari qari gua vei, <<I Beelizebulu gu, na bangaradi na tomete, za vani na neqi za

boka ijiju paledi na tomete ikikeredi zana!>> qari gua.

¹⁶ Goto kaki ria za qari nyorogua podekia i Jisu ko qari tepai aza ko mi roitini maka roiti vari-vagabarana, ko mari boka vazozotoa za na lame veina tugu tana Tamaza aza qari gua.

¹⁷ Ba za tori gilagilarianana tu i Jisu za na dia roquroqu, ko ari za gudi vei, <<Na binangara za tapikapikata pa okokoto pukuna ko qari varivaripera mule makadi za pala mina tajegara. Beto na tatamana za pikata muleni ko mari varikana makadi ba mina tajegara tugu.

¹⁸ Ko zara za vei ko vei na binangara ti Setani za bi okoto tapikapikata ko bari varivaripera makadi, za ae mina vei beto mina boka turu vamauru? Pala minake boka! Gamu paranga za gamu, <I Beelizebulu gu za vaniziu na neqi ara za qa boka iju paledi ara ria na tomete ikikeredi,> gamu gua.

¹⁹ Ego, vei bi zozoto tugu za pa neqi ti Beelizebulu tugu za ba iju paledi na tomete ikikeredi ara, za pa neqi ti zei za qari ijiju pale tomete ria na miu sepele makamiu za gamu? Mina vei zara za ria na miu sepele makamiu gu ba qari pitugamu za gamu sela tugu za gamu!

²⁰ Ba ara za pa neqi tu tana Tamaza za qa iju paledi ria na tomete ikikeredi, ko zara za vei za kabereana gu za na binangara tana Tamaza za tori togagamu tu gamu.

²¹ Tonai za vatana valeanani mae tu na tinoni neqi ria na nana zakazava varipera beto za kole kopu valeanani za na nana ruma, za marike boka tangangulu ria na nana zakazava.

²² Ba totonai mina kamu mule za maka goto aza za neqina jolani za na tinoni neqi ani ko mina raja vakilasia, nari za mina boka tekuvakeni betoni ria doru nana zakazava varipera za kole rangerangeria na tinoni neqi aza ko mina ia varipikataidi ria doru zakazava tana.

²³ Aza zake somana vei taqu za za taleziu ara aza, beto aza zake varikamu tokaniziu ara za za varipipiarai aza,>> za gua i Jisu.

*Na Mule Soga tana Tomete Ikikerena
(Matiu 12.43-45)*

²⁴ <<Tonai za taiju pale za na tomete ikikerena tana maka tinoni, nari za reregia aza za doruna na qega kepore na piena, ko za kole nyaqoa na ia ketakoi mina boka minyere. Totonai zake boka batia aza za maka ia vei mina boka suveria, za paranga aza, <Ma mule soga gu pa qua ruma ketakoi qa suvere momoe ara,> za gua.

²⁵ Ko totonai za mule kamu za batia za tori tasaqu valioso tu beto za tori tavatana valeana tu za na ruma.

²⁶ Nari za mule keni aza ko za toka kamudi mutugu ari ka vitu tomete qari ikere jolani makana ko qari kamu kole tana tinoni aza. Ko pa liguna qari kamu kole ria za na toa tana tinoni aza za ikere jolani na totozo momoe,>> za gua i Jisu.

Na Qeraqera Zozotona

²⁷ Ego totonai za korapa paranga vei zara i Jisu, za kuku votu pa varikamu tinoni za maka reko, ari za gua vei, <<Za tamana za na reko za vapidokigo beto za vasusugo ao,>> za gua.

²⁸ Nari ari za gua vei i Jisu, <<E, ba ria tu qari tamana jola za ria qari nongoria beto qari tutia na paranga tana Tamaza,>> za gua i Jisu.

*Na Nyoroguana na Roiti Varivagabarana
(Matiu 12.38-42; Maka 8.12)*

²⁹ Ego tonai qari varikamuni ria na minete tinoni, za podalai paranga aza, <<Na zazae tinoni koviria za zake tuvizi! Qari nyoroguani bi taroiti mae tu maka roiti varivagabarana beto bari vazozoto qari gua, ba kepore za maka vinagilagila mana vadigamu ara goto aza tugu na vinagilagila veveina i Jona.

³⁰ Maka moqaza podeke vei i Jona za na vinagilagila tadiria na tinoni pa Ninive, nari za na Tuna na Tinoni ba pala na vinagilagila tugu tadiria na zazae tinoni koviria.

³¹ Pa rane varituti za pala mina turu na kalao pa Siba ko mina tokegamu za gamu na zazae tinoni koviria. Ura na zouna jola za nana guguzu ba za lame ukukeni tugu nongoria aza za na bokaboka beto na varivagigalai ti Solomone. Ba ma pojadigamu ara za gamu: Korapa gu koviria pani aza maka za lavata jolani i Solomone.

³² Pa rane varituti za pala mari turu ko mari tokegamu ria na tinoni pa Ninive za gamu na zazae tinoni koviria. Ura ria za qari gabala loiria na dia sela totonai qari nongoria na tarae ti Jona. Ba dogoro! Korapa gu koviria pani aza maka za lavata jolani i Jona,>> za gua i Jisu.

*Na Jukena na Tini
(Matiu 5.15; 6.22-23)*

³³ <<Kepore za maka tinoni mina vatoai beto mina vaturua pa ia paena babi vaopo tarini kadikita za na juke, goto mina vanyumua tugu pa nana nyumunyumuna ko mina vakabereria ria doru tinoni mari luge pa leo ruma.

³⁴ Na jukena na tini za na matamu. Vei na matamu za mina leana, za na tinimu doruna pala mina tolangani na kabere. Goto vei mina ikere za na matamu, za pala na tinimu mina rodomo.

³⁵ Ko za vei za mu dogoro valeania ko! Keta na kabere za korapa kole pa mua toa za na rodomo gu.

³⁶ Ko vei bi kabere beto za doru tinimu ko bi kepore zozoto maka rodomo bi kolea, nari za pala mina kabere beto pudala za doruna na mua toa. Ko mina varipodekai puta na juke za toa ko za vanigo na kabere,>> za gua i Jisu.

Za Tokeria i Jisu ria qari Varivagigalaini na Vavanau beto ria na Parese

(Matiu 23.1-36; Maka 12.38-40; Luke 20.45-47)

³⁷ Ego pa liguna za beto paranga vei zara i Jisu, za sorua maka Parese aza ko mi lao tekuteku tavitia aza za gua. Ko za lao tugu pa ruma tana i Jisu, ko za tekuteku tavitia.

³⁸ Ba za gabara za na Parese ani totonai za batia zake loqa lima mae beto za tekuteku i Jisu.

³⁹ Ko ari za guni vei na Bangara aza, <<Gamu na Parese za na pegurudi gu na miu kapa beto na peleta gamu valiosoria, ba na leomiu za pugelia na ngangangulu beto na ikerena.

⁴⁰ Gamu duviduvili za gamu! Beko gamu tori gilagilaimiu tu za aza tugu na Tamaza za roitini

na peguruna na tinina na tinoni za roitini na leo tinina na tinoni!

⁴¹ Mu iadi ria qari varivasevi ria vei gamu ku-radi pa miu kapa beto pa miu peleta, beto za pala mari tavalioso vadigamu za doru zakazava.

⁴² Mu takulangagemiu tugu za gamu na Parese! Ura gamu kole gu varivanani gamu tana Tamaza za makamaka pa manogaputa na miu vuvua pa inuma vevei na miniti, na ru, beto kaki umuma pekipeki, ba gamuke pavuni gamu za na roiti vatuvizi lao tadiria na tinoni beto na roquroquna na Tamaza. Ari tu ria na kuta varivagigalai qari garo ko bu kopudi gamu, beto liguligu tu bu kop-udi mule gamu ria kaki vavanau vevei na maka pa manoga zana.

⁴³ Mu takulangagemiu tugu za gamu na Parese! Ura gamu nyonyorogua nyumuria gamu ria na nyumunyumudi poreveveidi pa ruma varivarika-mudi, beto gamu nyonyoroguni ko mari gozoro qeraqeradigamu ria na tinoni pa ia makemake-tidi.

⁴⁴ Mu takulangagemiu tugu za gamu! Ura gamu maka moqaza podeke vei ria na pou tomete qarike tavakoledi na vinagilagila ko ria na tinoni qarike batiria za na pou ria ko qari kezaria totonai qari rerege jola,>> za gua i Jisu.

⁴⁵ Nari za paranga laoa maka ria qari varivagi-galaini na Vavanau aza, <<Tinoni varivagigalai, tonai zara qu paranga vei ao za qu komiti vike-vikeregami tugu vei gami!>> za gua.

⁴⁶ Nari ari za gua vei i Jisu, <<Gamu na tinoni varivagigalai gamu varivarivagigalaini na Va-vanau ba mu takulangagemiu tugu vei! Ura pa

miu ruvaruvatana na Vavanau za gamu vapogozodi na pogoza mamata gamu ria na tinoni. Ko qarike boka tuti betoria. Beto makamiu gamu ba kepore maka karusumi bi aru lao ko bu podeke vakopele vadi na pogoza ria na tinoni.

⁴⁷ Mu takulangagemiu tugu za gamu! Ura gamu roiti vasari valeleanaria gamu ria na poudi ria tugu na tinoni korokorotai qari bosolauria na miu tite pa moa.

⁴⁸ Ko za tabata vakabere gu pa miu roiti za gamu ba gamu vaegoa tugu za na roiti ikikerena qari roitidi ria na miu tite pa moa. Ura ria tu ke qari varivuke, goto gamu gu ko gamu roitidi na poudi ria na tinoni korokorotai.

⁴⁹ Pana ginugua tugu ani za paranga za na Tamaza pa nana gicalai tavagigala, ari za gua vei, <Mana garunu laodi ara ria na tinoni korokorotai beto ria na tinoni pogoza nongoro, ko kaki ria za pala mari vaukeria, goto kaki pala mari ngangan-guluria,> za gua.

⁵⁰ Ko zara za vei za pala mina tagoreni tugu na zazae tinoni koviria za na vinakilasa lavata pa ginuana qari tavauke ria na tinoni korokorotai tonai vei za roitini na kasia guguzu na Tamaza.

⁵¹ Ko za podalai tugu pa vaukena i Ebolo ko za kamu ti Zakarae aza za tavauke pa leo ruma zelepade, pa varikorapaidi na lose tabuna beto na ia vavavavuina. E! Ma poja valeadigamu ara za gamu: Ria na zazae tinoni koviria za mari gozoroni vinakilasa!

⁵² Mu takulangagemiu za gamu gamu varivagigalaini na Vavanau! Ura gamu teku paleni gamu

za na viduluna na atakamana za luge lao pa gigi-galaina na Tamaza. Ko makamiu ba gamuke lugea tugu, beto gamu suquturia tugu gamu ria qari korapa podepodeke lao luge ketakoi>> za gua i Jisu.

⁵³ Totonai za taloi pa ia aza i Jisu za qari podalai kanai ria qari varivagigalaini na Vavanau beto ria na Parese aza, ko qari nanaza jujukuni aza ria na veveidi zoku zakazava vei ko mi paraparanga aza qari gua.

⁵⁴ Ria qari kole gu dogoro kopuni aza ko mari dogoro poai ketakoi mina paranga vasseladi aza kaki paranga qari gua.

12

Na Vabalauna na toa Vavabata Sekeseke (Matiu 10.26-27)

¹ Ego totonai za qari varikamu lao tana zoku vuro tinoni. Ko qari korapa varivaritete kalekale tu makadi, za paranga momoeria i Jisu ria na nana sepele, <<Muna balauni gamu za na toa vavabata sekeseke tadiria na Parese za vei na vavakovuruni palava.

² Ura na zakazava za tatuki tari za mina tatakele votu, beto na roquroqu tagolomona za pala mina tagilagila tadiria na tinoni.

³ Aza gamu variparaparangani gamu pa ro-rodomona za mu velavelani pa kabekaberena ko mi tanongoro, beto ko aza gamu varimana-manazani pa leo lose za mina tavelavela pa are ruma,>> za gua i Jisu.

Aza za Pada Muna Matagutuni (Matiu 10.28-31)

⁴ <<Ego ma pojadigamu, ka viza qua baere, muke matagutudi ria qari boka vaukea na tini gu ba pa liguna aza za qarike boka roitini mule maka zakazava ikerena pa miu toa.

⁵ Ba ma ule vadigamu ara za aza vei mu matagutuni gamu. Mu matagutuni za na Tamaza, aza tu za kolenana na nana neqi ko pa liguna za vaukea aza na tini za pala mina boka valaogamu tugu vei pa iku pa heli.* Na zozotona ani ko aza za mu matagutuni gamu!

⁶ Na tagilagilana za na laedi ka lima pitikole za kori moqaza pene gu! Ba kepore maka ria za roqu mumani na Tamaza.

⁷ Goto gamu za na vurungumiu gu pa batumiu ba za tori gilagila betorianana tu na ngutidi na Tamaza. Ko za vei za muke matagutu. Ura gamu za gamu poreveveina joladi zoku ngavulu pitikole!>> za gua i Jisu.

Ria qari Vaqatani beto ria qarike Tavaraguania na Karisito

(Matiu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ <<Ma poja valeadigamu ara za gamu: na tinoni za ule votuniziu ara pa moedi ria na tinoni ko aza za maka taqu za gua, za pala mina ule votuni tugu na Tuna na Tinoni pa moedi ria na mateana tana Tamaza aza.

* **12:5** Na paranga za tapeluku <<heli>> pani za pa paranga Qiriki na <<Qehena>>. Pa Qehena za na izongona na lolomo pa peguruna pa Jerusalema, ketakoi qari gonagona pale nyanyao na ikika beto qari vatoni iku na rane na bongi ko na iku za toa laonana gu doru totozo. Pa Vinaego Koregana za pa heli na ia qari lao ria qari gozoria na vinakilasa tana Tamaza.

⁹ Goto na tinoni za kilu paleniziu ara pa moedi ria na tinoni, za pala mina kilu paleni tugu pa moedi ria na mateana tana Tamaza na Tuna na Tinoni aza.

¹⁰ Na tinoni za paranga vasela laolia na Tuna na Tinoni za mina boka taleozoni gu. Goto na tinoni za vamoroania na Ongu Tabuna za minake izongo taleozoni zozoto aza.

¹¹ Tonai mari toka ragata laodigamu pa varituti pa ruma varivarikamuna, pa moedi ria na bangara babi na qavuna, za munake roquroqu mamatani ae mami paranga vei babi na za mami pojai za mami talegaza muna gua.

¹² Ura pala na Ongu Tabuna tu mina ule vadigamu pa totozo aza ria na paranga tuvizidi muna pojaria gamu,>> za gua i Jisu.

Na Vavakato Vavapadana na Tinoni Izizongona beto na Duviduvilina

¹³ Ego maka tinoni pa varikamu minete tinoni za ari za guni vei i Jisu, <<Tinoni varivagigalai, mu pojani na tugaqu marene ko mi pikata vaniziu na izizongo za loi vakole vadigami na tamamami,>> za guni.

¹⁴ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Qokolo, nake qua roiti ara za mana pitugamu beto mana pikata vadigamu na miu zakazava gamu izongoria gamu kori!>> za guni.

¹⁵ Beto ari za gudi vei i Jisu ria doru, <<Mu kopu muledigamu! Muke vapugeleni na nyoroguana na izizongo za na miu toa. Ura na toa tana tinoni za zake kole pa pugele zokuna na nana izizongo,>> za gua.

¹⁶ Beto za pojadi za na vavakato vavapada ani: <<Kolenana za maka tinoni izizongo ko na nana pezo za masuru valeana.

¹⁷ Za kole varipera na roquna makana aza, ari za gua vei, <Kepore mule za ketakoi vei mana vakoledi na qua vuvua mana tekuria pa qua inuma ara. Ko na za beka za mana roitini ara?> za gua.

¹⁸ Beto ari za gua vei mule, <Leana, ari gu mana roiti vei ara. Mana jegara paledi ria na qua ruma vavakoleni ganiganina ko mana roiti valavataria. Ko ketakoi za mana vakoledi na gequ ganigani mana tekudi pa qua inuma beto kaki qua zakazava mule.>

¹⁹ Beto za ari mana paranga veiniziu makaqu, <Marene! koviria tu za vavagua za na mua toa! Qari kubo jola na mua zakazava leadi na padana na kubo aoro. Mu pekipekini gu, mu tekuteku beto mu bukubuku vapotepotegemu, beto mu su- vere qeraqeramua!> managuniziu,>> za gua za na tinoni izizongo.

²⁰ Ba ari za guni vei na Tamaza aza, <<Na du- viduvili ao! Pa bongi tugu ani mina tateku pale za na toa tamu. Ko i zei mina izongoria ria na mua zakazava qu buti varikamudi zara?>> za guni.

²¹ <<Ko zara pala mina vei za na tinoni za boko varikamu nana zakazava makana pa pezo ba zake izizongo pa dogodogoro tana Tamaza,>> za gua i Jisu.

*Totoravuzia na Tamaza
(Matiu 6.25-34)*

²² Beto ari za gudi vei i Jisu ria na nana sepele, <<Ko za vei zara za ara ma pojadigamu: muke kole

mamatani na miu toa beto na za muna gania, babi na tinimiu beto na za muna pokoni.

²³ Na miu toa za poreveveina jolani na ganigani, beto na tinimiu za poreveveina jolani na poko.

²⁴ Mu dogoro laoria ria na manugu qari tatava ko! Ria za qarike umuma beto qarike ababu, beto za kepore tugu vei na dia ruma vavavakoleni ganiganina, ba na Tamaza za vatekutekuria gu ria! Ba gamu tu za gamu poreveveina joladi ria na manugu tatatavadi!

²⁵ I zei gamu tonai za kole suvere takulanga nari za tori boka vakakazia mae tu iapeki za na nana toa? Bi mija tugu!

²⁶ Ko vei muna ogoro boka roitini gamu za maka zakazava peki vei zara, nari za ae za vei gamu korapa takulangadi mule kaki goto zakazava?

²⁷ Mu dogoro laoria ria na gavoro pirudi ko! Qarike pavu taleni na roiti beto qarike pitipitidia poko ria. Ba ma poja valeadigamu ara za gamu: pa doruna na izizongo ti Solomone na bangara, za kepore maka poko tana za bi batabata leana vei maka ria na gavoro ari.

²⁸ Ria gu na gavoro qarike toa vazovai beto qari tagona lao pale pa iku ba za vapokopokoria tugu na Tamaza ria. Ba gamu za gamu poreveveina joladi ria na gavoro, ko za zozoto jola za pala mina vapokopokogamu aza. Za peki jola na miu rangerange za gamu!

²⁹ Ko zara za vei za, muke nyaqo gojogojoria doru totozo gamu za na zakaza muna gania na bukua beto mike rabeke na miu roquroqu.

³⁰ Ura ria doru zakazava ari za ria na tinoni rodomo pa kasia guguzu za qari nyaqo vitiviti-

giria, goto gamu na tamamiu pa noka ba za tori gilagila betorianana tu za muna toadi gamu ria na zakazava veveidi ari.

³¹ Goto gamu za mu nyaqo momoea mae tu na binangara tana Tamaza, beto mina vadigamu aza ria doru zakazava veveidi ari,>> za gua i Jisu.

*Ria na Izizongo pa Noka
(Matiu 6.19-21)*

³² <<Muke matagutu, qua minete, ura na Tamamiu pa noka za na nana binangara tu ba za tori valeanaia tu ko mina iadigamu.

³³ Mu vavaidi ria na miu izizongo beto na poatadi za mu iadi ria qari golaba. Mu tekua na pausu aza zake boka taunyara mumutu, aza za na izizongo pa noka ketakoi minake boka murimuri, kepore na tinoni mari boka ikoa, beto na tamo minake boka ganiria.

³⁴ Ura ketakoi qari kole na miu izizongo za ketakoi tugu qari kole za na bulomiu,>> za gua i Jisu.

*Ria na Nabulu qari Suvere Gelegele Doru Totozo
(Matiu 24.45-51)*

³⁵ <<Mu suvere vanaqiti doru totozo. Mu vei ria qari saqiti vamaururia na dia poko roiti ko qari vanaqiti roiti, beto muke vakipuria na miu juke.

³⁶ Mu suvere gelegele vei ria na nabulu qari korapa adonia na mule lamena na dia bangara za lao somana pa vavolo varielava. Ko totonai mina mule lame ko mina kikia pa atakamana, za mari siqarai revanga vani na atakamana.

³⁷ Mari qera ria na nabulu ria totonai za lame kamu na dia bangara za qari korapa suvere gelegeleni aza! Ma poja zozotodigamu ara gamu:

mina vazaea aza za nana poko ninabulu, mina valao adonoría pa tevolo ari ka viza nabulu ari ko mina vatana vadi na tekutekuna ko mari tekuteku.

³⁸ Ko vei bi na korapa bongi tu za babi na jola korapa bongi tu za bi mule lame batiria bari korapa gelegeleni, nari za mari qera tugu ria.

³⁹ Mu nongoro vakoititia ani! Vei bi tori gilagila momoea tu na tinoni kolenana ruma za na totozo lame tana tinoni ikikona za pala minake boka pururu luge laoiá na tinoni ikikona za nana ruma.

⁴⁰ Ko zara za vei za gamu ba mu kole suvere vanaqiti. Ura na Tuna na Tinoni za pala mina mule lame pa totozo gamuke rove veini mina lame,>> za gua i Jisu.

⁴¹ Nari ari za gua vei i Pita, <<Bangara, tadigami na sepele gu qu guni ao za na vavakato vavapada ani, ba tadigami doru tinoni tugu?>> za gua.

⁴² Nari ari za gua vei za na Bangara, <<I zeí za na nabulu tarangena beto na tavagigalana? Aza tugu za na nabulu mina vatiolatai na bangara ko aza za mina kopuni nana ruma beto mina iadi mule na ganigani ria kaki nana nabulu pa totozo tamijatana.

⁴³ Mina qera za na nabulu aza vei mina korapa roiti valeana vei zara aza totonai mina mule lame batia na nana bangara.

⁴⁴ Ara ma poja valeadigamu zozoto: mina vatiolata lavatia na nana bangara za na tinoni aza, beto mina vakopudi dorudi nana izizongo.

⁴⁵ Ba vei bi roqueroqu za na tinoni aza, <Koi, pala minake oqanai mule za na qua bangara,> bi gua, ko bi podalai majamaja laolamedi ria na nabulu

marene beto na nabulu reko, beto bi kole gu ngo-jangoja vapotepotegana beto bi kole bukubuku vadigedigereni gu,

⁴⁶ nari za totonai mina korapa gu roiti vei aza zara pa rane na totozo zake rove veini mina mule na nana bangara. Pala mina vakilasa valeania na bangara aza, beto mina gona laoni tadiria qarike vakepore zozotoa na Tamaza.

⁴⁷ Ko na nabulu za gilagilainana aza vei za nyoroguani na nana bangara ba zake vanaqiti beto zake roitini aza vei za nyoroguani nana bangara, za mina tapiqopiqolo valeana aza.

⁴⁸ Goto na nabulu zake gilagilai na manugu za nyoroguani na nana bangara, ko za roitini aza bi boka tapiqoloni, za pala minake loka neqina za na piqolo mina tekua aza. Ba aza za ia vakubokubo vani na Tamaza ko mina kopudi, za na kubokubona tugu za nyoroguani ko mina vari-iani na tinoni aza. Ko aza za taiani na zokuna za pala na zokuna tugu za mari tepani ria na tinoni aza,>> za gua i Jisu.

*Nake Bule goto na Varipikatai tu
(Matiu 10.34-36)*

⁴⁹ <<Na iku tu za qa pogoza lagereni ara pa pezo, ko na qua nyorogua za bi oqanai toa vuruvurungu tu aza qa gua!

⁵⁰ Ba maka paputaiso vitigi za pala mana lugea mae ara, ko aza za qa korapa takulangani ara tinganai mina jola tu aza.

⁵¹ Keta mu roquroqua gamu za na bule za qa pogoza lamani ara pa pezo keta mu gua. Dai! Ma

pojadigamu: Nake bule za qa pogoza lamani ara, goto na varipikatai tu.

⁵² Podalai koviria za vei ari ka lima za pa maka puku tatamana za pala mari varipikatai ko ari kue pala mari taleria ari kori, ari kori mari taleria ari kue.

⁵³ Pala mari varipikatai ko na tamadi mina kanai na tуди marene, na tуди marene mina kanai na tamadi. Na tinadi mina kanai na tуди reko, na tуди reko mina kanai na tinadi. Na tinadi za mina kanai na nana roroto reko roadi, na roroto reko roadi za mina kanai na roadi reko,>> za gua i Jisu.

Mu Dogoro Pikatia na Totozo

(Matiu 16.2-3)

⁵⁴ Beto za paranga laoria i Jisu ria na minete tinoni, <<Aza tugu gamu batia gamu za na pauku za lame vei pa kale suvu tapo, nari za gamuke oriavo tugu paranga vei ari za gamu, <Koi, pala mina lame za na qolapezo,> gamu gua, nari za okoro tugu za na kota.

⁵⁵ Beto aza tugu gamu turu bata lao vei pa suvu tapo ko gamu vagilagilai na gava za raja keta pa kale merimiu, za gamu paranga za gamu, <Koi, pala mina dadanga za na kota,> gamu gua, nari za dadanga tugu za na kota.

⁵⁶ Na tinoni vavabata sekesekekemiu za gamu! Gamu boka dogoro gilagilai gamu za na rijodi beto na kanokodi na pezo beto na vavagalo kota, ba ae za vei ko gamuke boka tu dogoro gilagilai gamu za na roiti za roitidi na Tamaza pa totozo ani?>> za gua i Jisu.

Mu Bulea na Mua Kana

(Matiu 5.25-26)

57 <<Beto ae za vei ko gamuke boka tu dogoro pikatia makamiu gamu za na roiti tuvizina?

58 Tonai qu korapa lalaomiu tana tinoni varituti za gamu kori na mua kana, za mu podeke vitivitigia ko mu vatuvizi momoea ko mu popoa mae tu za na mua tapata tonai qu ogoro lao ao pa varituti. Ura vei manake vei, za pala muna tatoka lao tana tinoni za roitini na varivarituti, ko na tinoni za varivarituti aza mina valaogo tana tinoni kopu ruma varipiu, beto ko na tinoni kopu mina valugego pa ruma varipiu ao.

59 Ko ma poja veinigo ari ara ao: pala munake votu pa ruma varipiu ao, tinganai muna lipu vaokotia ao za na padana qu tavakilasani,>> za gua i Jisu.

13

Munake Gabala Loiria na Miu Sela za Muna Uke

¹ Ego pa totozo aza za qari lao vavakatoni ria kaki tinoni ti Jisu za na veveidi kaki tinoni Qalili i Paelati za vaukeria ko za qaliri varisomanaidi na dia vavavui za na orungudi.

² Nari za oeria i Jisu ria, ari za gudi vei, <<Ae vei? Gamu roquroqua gamu za ria za na tinoni seladi joladi ria doru tinoni Qalili ko za vei za qari tavauke pa zona ikerena vei zara?

³ Dai zozoto! Ma poja zozotodigamu: Vei munake gabala loiria na miu sela, za gamu ba muna uke vei tugu ria!

⁴ Ae vei mule ari ka manogavesu tinoni ria za lotu tako vaukeria na ruma ululuna pa Siloami? Ae vei? Gamu roquroqua gamu za ria za na tinoni

ikikeredi joladi ria qari suvere pa Jerusalema ko za vei za qari uke vei zara?

⁵ Dai zozoto! Ma pojadigamu: vei munake gabala loiria na miu sela, za gamu ba muna uke vei tugu ria zara za gamu!>> za gua aza.

⁶ Beto za pojadi i Jisu za na vavakato vavapada ani: <<Kolenana za maka tinoni za izongia maka suvege piqi pa nana inuma. Ko za lao ko za nyaqogana vuana ba zake batianana maka.

⁷ Ko za pojani za nana tinoni roiti pa inuma, <Dogoro! Kue aoro qari jola ari qa lamelame ovikia ara za na suvege piqi ani, ba kepore maka vuana ba batia. Mu lao rio paleni! Kepore laona mina turu jola zana, ura za korapa gani vauke goboria na pezo!> za gua.

⁸ Ba za oea ko za paranga za nana tinoni roiti pa inuma, <Koi, bangara! Muke vei! Vakolea mae pa aoro ani. Pala mana geli amu tari varilivutaini na pezo na kutana beto mana vakole vani na teni bulumakau.

⁹ Ko vei mina vua pa aoro za lame ani, nari za muna loia ko mina turunana. Goto vei minake vua tu aza, za tonai za muna rio pale zozoto!> za gua za na tinoni aza>> za gua i Jisu.

Za Salania i Jisu pa Rane Minyere za na Reko za Poguru

¹⁰ Maka rane Minyere za kole varivagigalai pa maka ruma varivarikamuna i Jisu.

¹¹ Korapa ketakoi za maka reko za varajani na tomete ikikerena ko za mo manogavesu aoro, ko za poguru ko zake boka turu vatuvizi valeana.

¹² Totonai za batia i Jisu aza, za kuku tekua ko ari za guni vei, <<Tinaqu, koviria qu tasalana pa mua mo ao!>> za gua aza,

¹³ beto za vaoponi na limana aza za na reko. Aza tugu za vei aza za zake oriavo tugu turu vatuvizi soganana gu aza, ko za vatarazaea aza za na Tamaza.

¹⁴ Ba na kuta tinoni matamata pa ruma vari-varikamuna za tagigirini za na veveina za salana tinoni pa rane Minyere i Jisu, ko ari za gudi vei ria na tinoni, <<Ka vonomo rane za za vamalumia na Vavanau ko tana boka roiti gita na tinoni! Ko mu kamu tasalana pa rane ria, goto nake pa rane Minyere!>> za gua.

¹⁵ Nari za oea na Bangara aza, ari za guni vei, <<Na tinoni vavabata sekesekekemi za gamu! Gamu ba gamu ruvaruvata tekuria tugu pa dia tuturuna pa rane Minyere za na miu bulumakau beto na dongiki ko gamu toka keni vabukuria tugu pa rane aza.

¹⁶ Na tuvizina gu za taruvata pa nana mo pa rane Minyere aza. Ura na reko ani za maka tuna tugu i Ebarahami aza ba za tapiu ti Setani ka manogavesu aoro,>> za gua aza.

¹⁷ Totonai za paranga sogava veidi i Jisu zara za qari kea ria qari kanai aza, goto ria doru tinoni za qari qera joladi ria na zakazava varivagabaradi za roitidi aza.

*Na Vavakato Vavapadana na Kiko Masitadi
beto na Vavakovuruni Palava
(Matiu 13.31-33; Maka 4.30-32)*

¹⁸ Ego ko za nanazaria i Jisu ria, <<Ae za vevei za na binangara tana Tamaza? Na za mana vavapadani ara aza?

¹⁹ Na binangara tana Tamaza za vei na kiko masitadi. Maka tinoni za tekua maka kiko masitadi peki ko za umani pa nana inuma. Ko za pidoko zae aza, ko za vei maka suvege lavata, tinganai qari tatava kamu na manugu ko qari roiti dia vorivori na alale pa okokoto kaena,>> za gua aza.

²⁰ Beto za ari mule za gua vei i Jisu, <<Na za mule mana vavapadani ara za na binangara tana Tamaza?

²¹ Za vevei gu na vavakovuruni palava aza. Maka reko za tekuria kaki vavakovuruni palava ko za qaliri laoni pa maka bakete palava, tinganai ko za kovuru zae beto za na palava,>> za gua aza.

*Na Atakamana Ngijupuna
(Matiu 7.13-14, 21-23)*

²² Ego za rerege lao vei pa guguzu lavatadi beto na pekipekidi i Jisu ko za kole varivagigalai tadiria na tinoni, totonai za korapa jola gore vei pa Jerusalema.

²³ Totonai za maka ria za nanazia aza, <<Bangara, pala ari ka viza tinoni gu za mari taalo?>> za guni.

Nari ari za gudi vei i Jisu ria na tinoni,

²⁴ <<Mu varipera viviva ko mu luge laoa na atakamana ngijupuna. Ura ma pojadigamu ara za ria na zoku za mari nyorogua luge ba marike boka.

²⁵ Aza tugu mina turu lame za na bangarana na ruma ko mina pate paleni za na atakamana, za muna turumiu tugu pa peguru ko muna kole

kikia, beto ari muna gua vei za gamu, <Bangara, mu revanga vadigami na atakamana!> muna gua.

Ba tonai mina oe votu aza, <Qake gilagilagamu ara ketakoi na lame veimiu za gamu!> mina gua.

²⁶ Tonai za pala ari muna gua vei za gamu, <Koi, gami ko gami tekuteku tavitigo beto gami buku tavitigo ao, beto ko ao gu ko qu kamu varivagigalai pa zona lavata pa mami guguzu!> muna gua.

²⁷ Ba mina paranga aza, ari mina gudigamu vei, <Mu keni! Mu taloi taqu gamu doru tinoni ikikeremiu! Ara qake gilagilagamu ketakoi na lame veimiu za gamu!> mina gudigamu aza.

²⁸ Ko ketakoi muna lukana uui beto mina ngin-gizi tu na livomiu za gamu, totonai muna batiria ari Ebarahami, i Aisake, i Jekopi, beto ria doru tinoni korokorotai pa leona na binangara tana Tamaza, goto gamu makamiu za muna tavakole pale pa peguru.

²⁹ Beto ko ria na tinoni mari lame vei pa doru kota pa made uguna na kasia guguzu za mari luge, ko mari somana tekuteku pa vavolo pa binangara tana Tamaza.

³⁰ Ko ria qari liguligu za mari momoe, goto ria qari momoe za mari liguligu,>> za gua i Jisu.

*Za Roquroqua i Jisu za na Guguzu Jerusalema
(Matiu 23.37-39)*

³¹ Ego pa totozo tugu aza za qari lao parangia ria kaki Parese i Jisu, ari qari gua vei, <<Mu siqarai rijo lao pa maka goto kota ao, ura i Herodi za korapa kuonigo ko mi vaukego za gua,>> qari guni.

³² Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Mu lao pojani za na pokese nganganguluna nari, <Ara za koviria qa korapa iju paledi na tomete ikikeredi beto qa varisalana pa ngenari ko uka, ko pa rane vinaue tu za mana vaokotia ara za na qua roiti za gua,> muguni.

³³ Ba leana, mana jokai na qua rerege lao pa Jerusalema ara pa ngenari, uka ko riza, ura nake pa goto kota goto pa Jerusalema gu za na ukukena tana tinoni korokorotai.

³⁴ Kei, Jerusalema, Jerusalema! Gamu na tinoni pa Jerusalema gamu vai vaukeria na tinoni korokorotai beto gamu buti taridi na patu ria za garunu laodi na Tamaza tadigamu! Kubo totozo za qa nyorogua teku varikamudigamu, ba veidigamu na kokorako za vaonguria na boko tuna pa babanana ko za kopudi qa gua, ba quke vamaalumuziu tugu ko ba veidigamu.

³⁵ Ko zara za vei za, mina taloi pale ko mina ivulu gogoepe za na miu ruma zelepade. Ma poja zozotodigamu ara za gamu: munake izongo batiziu ara za gamu, tinganai mina kamu na totozo muna paranga vei ari, <Za tamana aza za lame pa korapa izongona na Bangara,> muna gua,>> za gua i Jisu.

14

Za Salania i Jisu za Maka Tinoni za Mo

¹ Ego pa maka rane Minyere tonai za lao tekuteku pa ruma tana maka tiolata tadiria na Parese i Jisu, za qari kole dogoro kopukopuni ria na tinoni aza.

² Ko za korapa ketakoi pa moena i Jisu za maka tinoni za varajani na mo ko za pugepugele na nenena na limana.

³ Nari za nanaza laoria i Jisu ria na tinoni qari varivagigalaini na Vavanau beto ko ria na Parese, <<Ae vei, na tavamalumuna tugu pana Vavanau za na varisalana pa rane Minyere, ba dai?>> za gudi.

⁴ Ba qarike vagala ria. Nari za aru tekua i Jisu za na limana na tinoni za mo ko za salania, beto za vamule kenia.

⁵ Beto ari za gudi vei, <<Bi vei maka gamu za bi lotu kura pa maka baongo lavata pa rane Minyere za na nana dongiki babi maka nana bulumakau, za ae muna vei za gamu? Munake boka siqarai lao bako votuni aza pa rane Minyere tugu aza?>> za gua i Jisu.

⁶ Ba qarike boka oea ria za na nanaza tana.

Na Vapekai beto na Vinalavata

⁷ Ego za tori dogoro poaria tu i Jisu ria kaki tinoni qari tasoru za qari mijamijataria na nyumunyumudi poreveveidi pa totozo tekuteku, ko za parangaria,

⁸ <<Tonai bu tasoru lao pa maka vavolo varielava ao, za muke jujuku lao pa nyumunyumuna poreveveidi, ura keta mi kolenana mule za maka tinoni za poreveveina jolanigo ao za oqoro kamu. Ko vei mina kamu liguligu aza

⁹ za pala mina lao tamu za na tinoni kolenana vavolo, aza za sorugamu gamu kori doru, ko ari mina gunigo vei, <Qokolo, mu vakabere vani na

tinoni ani za na nyumunyumuna aza,> mina gunigo. Ko tonai za pala muna kea ao beto muna gore nyumua ao za na nyumunyumuna tadiria kepore veveidi.

¹⁰ Goto tonai bu tasoru ao za mu lao nyumu pa nyumunyumuna betobetona kepore veveina. Ko totonai mina lame za na tinoni za sorugo za pala ari mina paranga veinigo, <Qua baere, mu nyumu keza zae pa narena pani,> pala mina gunigo. Pa totozo tu aza za muna tavaporeveveina pa moediria doru qari tasoru ao.

¹¹ Ura na tinoni za vavalavata muleni makana za pala mina vakeai tugu na Tamaza, goto aza za vapeki muleni makana za pala mina valavatia tugu na Tamaza,>> za gua i Jisu.

¹² Beto za parangia i Jisu za na tinoni za sorua aza, <<Totonai muna vatanani ao za maka tekutekuna babi na vavolo za muke soruria gu ria na mua baere, na taimu marene, na tavitimu babi ria na tinoni izizongo qari suvere tatago. Ura ria za pala mari boka soru sogago mutugu maka totozo ao, ko tonai mari vei ria nari za mina tasoga gu za na roiti leanana qu roiti laoni ao tadiria.

¹³ Goto tonai muna roitini maka vavolo ao za mu soruria ria tu na varivasevidi, na qao, ria qari gavere, beto ria nake batabatadi tu.

¹⁴ Mina vei tu aza za muna tamana ao, ura pala marike boka sogavanigo ria aza. Goto ao za na Tamaza tu mina sogavanigo pa rane turumule tadiria na tinoni tuvizidi,>> za gua i Jisu.

*Na Vavakato Vavapadana na Vavolo Lavata
(Matiu 22.1-10)*

¹⁵ Ego ko totonai za nongoria maka ria qari somana tekuteku pa tevolo za na paranga ari, za paranga laolia aza i Jisu, <<Mina tamana valeana za na tinoni mina somana tekuteku pa vavolo pa binangara tana Tamaza,>> za gua.

¹⁶ Nari za oea i Jisu aza, <<Maka totozo za roitini maka tinoni za maka vavolo lavata beto za soruria aza ria na kubo tinoni.

¹⁷ Totonai za kamua za na totozo vavolo za garunia za nana nabulu ko za lao pojadi ria na tinoni tasorudi, <Mae, lame koviria! Tori tana beto tu doru maka za,> za gua.

¹⁸ Ba qari okoto podalai gonagona vapele ria doru. Ari za gua vei za na tinoni momoe, <Ara za maka iapeki kobu pezo za qa koni vaia gu, ko ba lao tu ovikia aza qa gua. Ko mu vamalumuziu gu ko manake lao somana,> za gua.

¹⁹ Beto maka goto mule ari za gua vei, <Ara za ka manogaputa bulumakau mari ragaragatia na geligelina pa qua inuma za qa koni vai tekuria gu, ko qa korapa nyorogua lao podekeria. Ko mu vamalumuziu ko manake lao somana,> za gua.

²⁰ Beto maka mule ari za gua, <Ara za qa koni varielava gu, ko pa ginuana gu aza za manake boka lao ara,> za gua.

²¹ Nari za mulenana gu za na nabulu ko za lao vavakato vani nana bangara za na veveidi doru paranga qari pojaria ria. Ko za tagigiri vike-vikereni za na bangara za roitini na vavolo, ko ari za guni vei za nana nabulu, <Mu siqasiqarai toka-tokaria na zona lavalavata na zona pekipekidi pa leo guguzu, ko mu toka lamedi ria na varivasevidi,

na qao, nake batabatadi, beto ria qari gavere!> za gua.

²² Pa liguna za roitini aza vei za garununi nana bangara nari za mule kamu za na nabulu, ko ari za gua vei, <Bangara, qa tori toka kamudi tu ara ria qu garununiziu ao, ba za oqoro tu pugele za na ruma,> za gua za na nabulu.

²³ Nari ari za guni vei na bangara za na nana nabulu, <Mu votu lao mule keta pa peguruna na guguzu lavata pa zona na kota pa zouna ketakoi qari suvere na tinoni, ko mu tepa vitivitigiria ria na tinoni ko mari lame vapugelia na qua ruma.

²⁴ Ma pojadigamu ara: kepore maka ria qa soru momoeria za mina meai iapeki ganigani pa qua vavolo!> za gua za na tinoni aza,>> za gua i Jisu.

Na Laona na Tutina i Jisu

(Matiu 10.37-38)

²⁵ Ego totonai za korapa lalaonana i Jisu za maka minete tinoni lavata za tuti laoa, nari za balinga mule aza, ko ari za gua vei,

²⁶ <<Na tinoni za lame taqu ba zake roqu loiria ria na tamana, na tinana, na maqotana, beto na tuna, ria na taina marene na luluna reko, beto ko nana toa tugu vei za zake pada ko mina sepele taqu za na tinoni vevei aza.

²⁷ Na tinoni zake pogozi nana korosi makana ko zake tutiziu ara za zake pada ko mina sepele taqu aza.

²⁸ Vei maka gamu za bi nyorogua roitini maka ruma lavata, za pala mina nyumu mae aza ko mina nguti votuni mae za na vaina na ruma, ko mina gilagilai mae za bi pada tugu za nana poata na vaokotona na ruma ba dai.

²⁹ Ura vei minake vei zara aza, za pa liguna mina vaturua na kokovana beto minake boka vaokotia aza za na ruma, za pala mari au vavaledeni ria doru tinoni qari batia nana roiti aza.

³⁰ Pala mari paranga ria, <Koi, na bangara ani za podalaini nana ruma, ba zake boka vaokotia!> pala marigunigo ria.

³¹ Ko mu nongoria mule ani ko! Na bangara za izongia ka manogaputa vuro tinoni varipera gu ba za nyorogua rajai za maka goto bangara za izongia ka rabeteputa vuro tinoni varipera, za mina nyumu mae ko mina roquoroqu valeana mae tu aza. Mina roquoroqu valeana ko vei mina bokanana talea aza za na bangara nari ba dai.

³² Ko vei mina gilagilai minake boka aza za mina garunu valaoria ria kaki nana tinoni pogozo nongoro ko mari lao gozoria za na bangara neqina tonai za korapa pa zouna tu aza, ko mina tepai aza za na bule.

³³ Ko gamu za maka moqaza podeke vei tugu. Zara za vei ko mu dogoro valeania za na pore laona na tutiqu ara beto mu tutiziu. Ura kepore maka tinoni gamu za mina boka na qua sepele vei minake boka loi betoria aza za doru nana zakazava za izongoria,>> za gua i Jisu.

*Na Solo za Maragutu na Lingilingina
(Matiu 5.13; Maka 9.50)*

³⁴ <<Na solo za na leleana, ba tonai mina maragutu na lingilingina nari za pala minake boka tavalilingingi sogu mule aza.

³⁵ Na solo kepore lingilingina za zake pada mina tavaraiti pa pezo babi pa nyanyao nyabodi ko na

valaona pa umuma. Goto na padana za mina tagona paleni gu.

Na tinoni pore talinga nongonongorona za mi vainongoro!>> za gua i Jisu.

15

Na Sipi Mumana (Matiu 18.12-14)

¹ Ego ko qari kanoko lao ti Jisu ria na zoku tinoni tekuteku takisi beto ko ria na tinoni seladi, ko mari nongonongorodia tana qari gua.

² Nari qari podalai qumiqumini ria qari vari-vagigalaini na Vavanau beto ria na Parese aza, ari qari gua vei, <<Na tinoni ani za vatataria tu ria na tinoni seladi beto ko za tekuteku tavitiria tugu vei!>> qari gua.

³ Nari za pojadi i Jisu za na vavakato vavapada ani, ari za gua vei,

⁴ <<Vei maka gamu za bi izongia maka gogoto nana sipi ko tonai maka ria na sipi ari za bi muma, nari na za mina roitini aza? Na tinoni aza za loi vasuvereria pa qega ari ka siangavulu ka sia sipi, beto za lao nyaqoa aza za muma tinganai ko za batia tu.

⁵ Totonai za batia za qera vitivitigi, ko za sugaria pa varana.

⁶ Beto za sugara muleni pa nana ruma, za kuku varivarikamudi ria na nana baere beto na tavitina, ko ari za gudi vei, <Mae gamu ko mu somana qeraqera tavitiziu! Ura koviria qa tori batia tu ara aza na qua sipi mumana,> za gua.

⁷ Ma pojadigamu ara za maka moqaza podeke putaputa vei zara za na qeraqera pa noka za

votuni na gabala mulena maka tinoni selana za mina jolani na qeraqera za votuni ari ka sian-gavulu sia tinoni tuvizidi nake padadi ko mari gabala mule,>> za gua i Jisu.

Na Poata Mumana

⁸ <<Bi kolenana za maka reko za izongia ka manogaputa nana poata siliva ko maka za vamumai, nari na za mina roitini aza? Na reko aza za vurungia na juke, beto za burungia na ruma beto za nyaqo beto paleni aza za na leo ruma ko tinganai za batia tu.

⁹ Totonai za batia aza za na poata za vamumai, za kuku varikamudi ria na nana baere na tavitina, ko ari za gudi vei, <Mae gamu ko mu somana qeraqera tavitiziu! Ura koviria qa tori batia tu ara za na qua poata aza qa vamumai,> za gua aza.

¹⁰ Ma poja valeadigamu ara, maka moqaza podeke vei tugu aza za ria na mateana tana Tamaza za qari qeraqera tonai za gabala mule maka tinoni selana,>> za gua i Jisu.

Ari Kori Koburu Mumadi

¹¹ <<Kolenana za maka tinoni kori na tuna marene.

¹² Ko na tuna marene pa ligu ari za guni vei na tamadi, <Tamaqu, mu vaniziu gu koviria za aza na iaqu pa mua izizongo,> za gua. Nari za okoto pikata vadi na tamadi tadi ari kori tuna marene ria na nana izizongo.

¹³ Ego za jola gu ka viza rane, nari za na tuna pa ligu za vanamaria doru nana zakazava za izongoria beto za taloi keni pa guguzu zouna aza. Ketakoi za lao vanyanyala paledi aza pa toa ikikeredi ria doru nana poata.

¹⁴ Totonai za vabectoria aza ria doru vei za izon-goria, za kamu pa guguzu aza za maka songe lavata, ko za kepore maka za bi boka toani aza.

¹⁵ Ko za lao tepa roiti tana maka tinoni pa guguzu aza, nari za garunia na tinoni aza ko za lao kopu vani na nana borogo.

¹⁶ Za varivasevi ko za kole dogodogoro nyony-oroguadi tugu aza ria na ganigani tadiria na borogo, ba kepore maka tinoni bi iani ganigani.

¹⁷ Ko totonai za roqu kamua aza za na roquroqu tavagigala, nari ari za gua vei, <Kei, ria doru nabulu tana tamaqu ba za pugele nyonyoa na gedi ganigani goto na za qa uke talea ko qa suvere varivasevi burana pani ara!

¹⁸ Leana, ma siqarai gu mule lao tana tamaqu ara, ko ari mana vavaja vei: Tamaqu, qa sela ara pa moena na Tamaza pa noka beto pa moemu ao.

¹⁹ Koviria nake padaqu ko muna kukuniziu na tumu ara, goto mu veiniziu gu ria na mua tinoni roiti mana gua,> za gua.

²⁰ Ko za soqolo turu ko za taloi mule lao tana tamana aza.

Ba totonai za oqoro tata kamua na ruma aza za dogoro vaia na tamana, ko za roquroqu vitivitigia aza, ko za abutu lao borua beto za aoa za na tuna.

²¹ Nari ari za gua vei za na tuna, <Tamaqu, qa sela ara pa moena na Tamaza pa noka beto pa moemu ao. Koviria nake padaqu ko muna kukuniziu na tumu ara,> za gua.

²² Ba za kuku tekuria na tamana ria na nana nabulu, <Mu siqasiqarai! Tekua na poko batabata leanana ko mu vazaeni, beto mu vasolapani na

ringi na karukarusuna, beto mu vazaeni tugu na sadolo na nenena,

²³ beto za mu lao kubolia na tuni bulumakau nyobonyobokona, ko tavavolo qeraqerani!

²⁴ Ura na tuqu ani za tori uke tu, ba koviria za toa mule; za tori muma tu aza, ba koviria za tabata ligu!> za gua. Ko qari podalai roitini ria za na vavolo qeraqera.

²⁵ Ego totonai za korapa tu pa inuma za na tuna marene pa moa. Ko totonai za mule ko za tata kamu pa ruma, za nongoria za na mikemike beto na pekapeka.

²⁶ Nari za kuku tekua aza za maka nabulu ko za nanazia, <Na za za korapa taroitani, qokolo!> za guni.

²⁷ Nari ari za gua vei za na nabulu, <Na taimu marene za koni mule kamu ko na tamamu za kubolia na tuni bulumakau nyobonyobokona ko qari vavolo qeraqera, ura za mule kamu valeana aza,> za guni.

²⁸ Ba za tagigiri za na tuna pa moa, ko za dainana luge pa ruma. Nari za votu za na tamana ko za mamana tokatokai ko mi luge za guni.

²⁹ Ba za oea za na tamana, <Dogoro! Na kubo jola aoro ari za qa kole pinauzu vanigo ara ao beto qake izongo maja podekia tugu ara za maka mua garunu. Ba na za mae qu tori vaniziu tu ara? Bi maka qoti peki gu bu vaniziu ko ba tekuteku tavitiria ria na qua baere, ba kepore zozoto tugu!

³⁰ Goto na tumu zana za keni vamanyao betoria tadiria na tugele ria na mua zakazava, ba tonai za mule kamu za qu kubolo vani tu na tuni bulumakau nyobonyobokona ao!> za gua aza.

³¹ Nari ari za guni vei na tamana aza, <Tuqu, ao za na suveremu gu taqu doru totozo, ko dorudi vei qa izongoria ara za na mua gu ao.

³² Ba za leana tugu za tage roiti ganigani ko tage qeraqera gita, ura na taimu ani za tori uke tu, ba koviria za toa mule; za tori muma tu aza, ba koviria za tabata sogal!> za gua.>>

16

Na Vavakato Vavapadana na Nabulu Ikikerena

¹ Ego za paranga laoria i Jisu ria na nana sepele: <<Kolenana za maka tinoni izizongo za pore maka nana nabulu ko aza za kopudi doru nana zakazava. Ko ria kaki qari vavakato vani na tinoni izizongo ani za na veveina za aru vikevikereria na nabulu za kopudi za na nana poata.

² Nari za kuku valugea na tinoni izizongo za nana nabulu ani, ko ari za guni vei, <Na za aza qa nongoroni ara na veveimu ao ani? Mu valamea na vavakatona na kopu vareregena na qua izizongo, ura koviria munake kopu vareregia na qua izizongo ara ao!> za guni.

³ Nari za kole roquroqu makana za na nabulu kopu, <Pala mina vabetozu na qua bangara pa qua roiti ara. Ko na za beka za mana roitini ara tonai? Qake boka roiti pa inuma ara, beto na tepatepa tadiria na tinoni ba qa keani tugu.

⁴ Ego, leana, ari gu za mana roiti vei ara, ko totonai mana tavabeto pa qua roiti kopu ara ba mari koledia ria na kubo qua baere mari vatataziu pa dia ruma,> za gua.

⁵ Ko za kuku makamaka vakamuria aza ria na tinoni qari oqoro tabaria na dia lipulipu tana

nana bangara. Za nanazia aza za na tinoni momoe, <Ao ka viza za na mua lipulipu tana bangara taqu?> za guni.

⁶ Nari ari za gua vei za na tinoni aza, <Maka gogoto daramu tototoni oela olive pugeledi,> za gua.

Nari za paranga za na tiolata za kopu, <Ego, ani za na mua pepa lipulipu. Mu siqarai nyumu ko mu kutia ka limangavuluputa tototoni oela pugeledi mu gua,> za gua aza.

⁷ Beto za nanazia mule za maka, <Goto ao za ae za vei? Ka viza za na mua lipulipu tana bangara taqu?> za guni.

Nari za paranga za na tinoni aza, <Maka gogoto baeke vuiti,> za gua.

Nari za paranga za na nabulu kopu, <Leana, ani za na mua pepa lipulipu. Mu kutia gu ka vesungavuluputa gu,> za guni.

⁸ Ko za dogoro valavatia na bangara za na nabulu sekesekena ani. Ura za dogoro momoe laoa na totozo uka riza aza, ko za vatanani na nana toa makana. Ria na tinoni pa kasia guguzu ani za qari tavagigala joladi ria na tinoni tana kabere pa roverove vevei zara.

⁹ Zara za vei ko ma pojadigamu ara za gamu: mu variiadi ria na miu izizongo pa pezo ko mi pore miu baere, ko tonai mina beto pudala nari za mari vatogagamu pa guguzu kole jolana.

¹⁰ Aza za tarange pa kopudi na zakazava pekipeki za mina tarange tugu pa kopudi na zakazava lavalavata; goto aza zake tarange pa kopudi na zakazava pekipeki za minake tarange tugu pa kopudi na zakazava lavalavata.

¹¹ Vei munake tarange za gamu pa kopudi na izizongo pa pezo, za i ze i mina rangegamu ko mina vakopudigamu na izizongo zozoto?

¹² Ko vei munake tarange za gamu pa kopuna na izizongo tana goto tinoni, za i ze i mina rangegamu ko mina vakopudigamu ria na miu izizongo makamiu?

¹³ Kepore maka nabulu mina boka makarai nabuludi za kori bangara. Pala maka minake tavaraguani goto maka za mina roquroqua; pala mina valavatia maka goto maka mina vakepore veveinai. Ko munake boka makarai nabuludi gamu za na Tamaza beto na izizongo,>> za gua i Jisu.

*Kaki Varivagigalai ti Jisu
(Matiu 11.12-13)*

¹⁴ Ego tonai qari nongoria ria na Parese za vei zara za qari kole vavaledeni ria i Jisu, ura na galegale bulo poata ria.

¹⁵ Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Gamu ka viza gu ari za gamu vavadogoro veidigamu na tinoni tuvizimiu makamiu pa moedi na tinoni, ba na Tamaza za gilagilainana na bulomiu. Ura ria na zakazava qari tadogoro vaporeveveidi ta tinoni za qari lulasa ikeredi jola pa dogodogoro tana Tamaza.

¹⁶ Na Vavanau beto na kutikuti tadiria na tinoni korokorotai za qari tokaria na tinoni tinganai za kamu pa totozo ti Jone Paputaiso. Podalai pa totozo aza ko za kamu koviria za tatarae za na nongoro leana na veveina na binangara tana Tamaza, ko na kubo tinoni za qari podeke vitivitigia ko mari luge laoa qari gua.

¹⁷ Ba vei mina murimuri tu za na oka beto na pezo, ba maka gaji ikete pa Vavanau ba minake izongo lotu kenana.

¹⁸ Na tinoni za loi pale na maqotana ko za lao elava sogai mule maka goto reko za barabarata tugu aza. Beto aza na tinoni za elavia na reko qari loi pale za barabarata tugu aza,>> za gua i Jisu.

Na Tinoni Izizongo beto i Lazarasi

¹⁹ <<Ego kolenana za maka tinoni izizongo za pokodi na poko batabata leadi na poreveveidi beto za suvere ko za tekuteku voleanagana doru rane.

²⁰ Ko za kolenana mutugu za maka tinoni varivarivasevina na izongona i Lazarasi, za tubutubu beto doru tinina, ko qari lalao loa ria pa atakamana tana tinoni izizongo aza.

²¹ Ko za kole nyonyoro ganiria na vuvuvuzu ganigani qari lolotu pa tevolo tana tinoni izizongo aza ba zake boka, goto ria na sie tu za qari lao kole memeai na tubuna.

²² Ego tonai za uke za na tinoni varivarivasevina, za qari kamu titai ria na mateana aza, ko za lao nyumu kekeria i Ebarahami aza ko za somana tekuteku pa vavolo pa noka. Na tinoni izizongo ba za uke tugu, ko za tagolomo aza.

²³ Totonai za kole suvere vitigi pa heli nari za enga zae nari za batia i Ebarahami pa zouna tu beto i Lazarasi za korapa pa keketaina.

²⁴ Nari za kuku viviva aza, ari za gua vei, <Kei, Ebarahami, tamaqu! Mu roquroqu tokaniziu. Mu garunia i Lazarasi ko mi totuni pa pie za na karukarusuna gu, ko mi lame valomozia na

meaqu, ura qa varivasevi na vitigi ara pa iku ani!
> za gua.

²⁵ Nari ari za gua vei i Ebarahami, <Tuqu, mu roquroqua mae aza totonai na toamu ao. Qu izongo betoria ao ria na zakazava lelead, goto i Lazarasi za suvere varivasevi za totonai. Ba koviria za suvere qeraqera aza, goto ao za qu suvere vitigi.

²⁶ Ko nake zakazava ria gu makadi za! Goto maka oqili loluna na revatana jola tugu vei za kole pa varikorapaida gita, ko ria mari nyorogua karovo ko mari lao ketakoi tadigamu mari gua za marike boka, beto ko ria mari nyorogua karovo lame pana tadigami pani mari gua za marike boka,> za gua.

²⁷ Nari ari za gua vei za na tinoni izizongo, <Ego mina vei za, kei Ebarahami tamaqu, qa tepa vitivitigigo ara ao ko mu garunu laoni gu pa ruma tana tamaqu i Lazarasi zana!

²⁸ Ka lima ria na taiqu marene qari korapa ketakoi. Mu pojani i Lazarasi ko mi lao poja vaneqineqidi, keta mari lame pa ia za kolea na vitigi pani,> za gua.

²⁹ Nari za paranga i Ebarahami, <Na kutikuti ti Moşese beto ko tadiria na tinoni korokorotai za qari korapa koledia, ko mari vainongoro lao gu tadiria ria,> za gua aza.

³⁰ Nari ari za gua vei za na tinoni izizongo, <Dai, Ebarahami, tamaqu! Vei mina toa mule tu pa uke za maka tinoni ko mina mule lao vavakato vadi za pala mari nongoria, ko mari gabala loiria ria na dia sela,> za gua aza.

³¹ Nari ari za gua vei i Ebarahami, <Vei marike nyorogua nongoria ria za na kutikuti ti Mosese beto tadiria na tinoni korokorotai, nari za vei mina toa mule tugu pa uke za maka tinoni ko mina mule lao, ba pala mari daidia tugu vazozoto!> za gua,>> za gua i Jisu.

17

Na Sela, na Rangerange beto na Roiti tana Nabulu

(Matiu 18.6-7, 21-22; Maka 9.42)

¹ Ego za paranga laoria na nana sepele i Jisu, <<Ria na zakazava varivatatupe za marike koroto lame, ba mi takulangagana tu aza za valameria.

² Za leleana jola za na tinoni za roiti vei zara za bi lova momoeni maka patu doa lavata pa ruana, beto bilao lupi paleni pa kolo lilisina. Aza za leana jolani bi valotua aza na rangerange tana maka tinoni za munyala nana rangerange taqu.

³ Ko mu kopu muledigamu pa miu toa ko muke lotu! Bi sela na tavitimu za mu tokea ko mu vabatinini nana sela, ko bi gabala aza za mu taleozoni.

⁴ Bi roiti laoni na sela tamu ka vitu totozo pa maka rane aza, ko bi mulemule lao vavaja tamu aza ka vitu totozo tugu, bi paranga vei ari, <Qa sela ara, ko mu taleozoniziu,> bi gua, za muna taleozoni tugu,>> za gua i Jisu.

⁵ Nari ari qari guni vei na Bangara ria na tinoni tagarunudi, <<Bangara, mu vaneqiria na mami rangerange!>> qari gua ria.

⁶ Nari za oeria na Bangara, <<Bi peki vei gu na kikona maka suvege masitadi za na miu rangerange, ba muna boka gu paranga veini ari

gamu za na suvege lavata za bagere vakori ani, <Mu tajopu tu ao, ko mu tauma mule pa iveri,> buguni, za pala mina nongorogamu gu.

⁷ Bi maka gamu za bi kolenana maka nana nabulu za kole varoitiria ria na manugu qari ragatia na piki pa inuma babi kole kopudi na sipi, ko bi beto roiti aza ko bi mule pa ruma, za ae za vei? Pala mina pojani aza aza ko mi tekuteku mae mina guni?

⁸ Dai, pala minake vei ke! Pala ari tu mina poja veini mule aza za nana nabulu aza, <Mu vatana vaniziu na qua tekutekuna, mu vazaeria na poko nabulu ko muna kole turu kopuniziu totonai mana kole tekutekuqua na bukugequ ara. Liguligu tu beto muna boka tekutekumua ao,> pala mina guni.

⁹ Ae za vei za boka paranga leana laoa tu aza za na nabulu ura za vatabea za na garunu ta nana bangara? Dai!

¹⁰ Maka moqaza podeke vei gu aza za gamu. Totonai tu muna vaokotoria gamu ria doru roiti gamu tagarunudi, za ari gu muna paranga vei, <Gami za na nabulu kepore veveimami. Na mami roiti gu za gami roitini!> muna gua gu,>> za gua i Jisu.

I Jisu za Salanaria ka Manogaputa Tinoni Pupoqudi

¹¹ Ego totonai za korapa rererege zae pa Jerusalema i Jisu, za rerege tutia aza za na varivolozo pikata guguguzu pa Sameria beto pa Qalili.

¹² Totonai za korapa lao luge aza pa maka guguzu, za qari lao gozoria ari ka manogaputa tinoni poqupoqudi aza. Qari turu pa zouna ria,

¹³ ko qari kukuku uui vei ari, <<Jisu! Bangara! Mu roquroqu tokadigami!>> qari gua.

¹⁴ Nari za batiria i Jisu, ko ari za gudi vei, <<Lao, ko mari dogoro vilotogamu ria na iama,>> za gua aza. Totonai qari korapa lalaodia ria, nari za qari tataloso valioso gu ria.

¹⁵ Totonai za gilagila kamua maka ari ka manoga za tori tasalana tu aza, za mule lao ti Jisu aza, za velavela vatarazaea aza za na Tamaza.

¹⁶ Ko za lao nyumu sori tungutungu pa nenena i Jisu aza, ko za paranga leana lao tana. (Na tinoni Sameria za na tinoni aza.)

¹⁷ Nari za paranga i Jisu, ari za gua vei, <<Ari ka manogaputa tu ria na tinoni qa taloso valiosoria ara! Ko pae tu ari ka sia?

¹⁸ Ae za vei kepore mule za maka za mule lame paranga leana tana Tamaza goto na tinoni karovona gu ani?>> za gua aza.

¹⁹ Beto ari za guni vei i Jisu za na tinoni aza, <<Turu, ko mu kenimua. Na mua rangerange za tori salanigo tu,>> za gua aza.

*Na Lamena na Binangara tana Tamaza
(Matiu 24.23-28, 37-41)*

²⁰ Ego kaki ria na Parese za qari nanazani i Jisu za na totozo mina lame na binangara tana Tamaza. Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Na binangara tana Tamaza za minake lame vei pa kaki vinagilagila mari boka tabata.

²¹ Kepore za maka tinoni mina boka paranga vei ari, <Dotu! Pa nari gu aza!> babi <Pani gu aza!> bi gua. Ura na binangara tana Tamaza za korapa gu pa varikorapaimiu gamu,>> za gua i Jisu.

²² Beto ari za gudi vei ria na nana sepele, <<Qari korapa lame ria na rane totonai pala muna nyorogua batia gamu za maka makamakaina rane gu tana Tuna na Tinoni, ba munake boka batia.

²³ Pala ari mari poja veidigamu ria na tinoni, <Dotu! Pa nari aza!> babi <Pani aza!> mari gua. Ba keta mu mulongo votu lao tutiria.

²⁴ Za maka moqaza podeke vei na kapi za malara pa noka podalai pa maka kalena ko za lao pa maka kalena, pala zara mina vei za na rane tana Tuna na Tinoni.

²⁵ Ba momoe za mina kole gozororia zoku vitigi mae tu aza, beto mina takilu pale mae tadiria na zazae tinoni koviria.

²⁶ Mina vei na rane pa totozo ti Noa za na rane tana Tuna na Tinoni.

²⁷ Qari kole tekutekudia na bukugedi ria doru tinoni, beto ria na marene na reko za qari variarielava ko tinganai za kamu na rane za luge pa aka i Noa, ko za gore na vae ko za vauke betoria ria doru.

²⁸ Ko pala mina vei mutugu za taroiti pa totozo ti Loti, qari kole tekutekudia na bukudia, qari kole vavaidia beto qari vavaidi ria na dia zakazava, qari kole umumadia beto qari kole roroitidia ruma.

²⁹ Aza tugu na rane za taloi pa Sodomo i Loti za gore za na iku beto na patu kilakilavadi za qari okoro lagere vei pa noka, ko za vauke betoria ria

doru.

³⁰ Ko mina maka moqaza podeke vei zara za na rane bola votu lame tana Tuna na Tinoni.

³¹ Pana rane aza za na tinoni za korapa pa are ruma za minake gore tekuria na nana zakazava pa leo ruma. Maka moqaza podeke vei tugu aza mina korapa pa inuma za minake pavu gabala mule pa nana ruma.

³² Mu roqu vakoititia na maqotana i Loti ko!

³³ Na tinoni za rabekeni na nana toa za pala mina saivia tugu, goto na tinoni zake rabekeni na nana toa za mina taalo.

³⁴ Ma pojadigamu, pa bongina tugu aza za kori tinoni za mari korapa kole varikamudia pa maka lovu; maka za mina tateku vakeni, maka mina taloi pale.

³⁵ Kori reko za mari korapa makarai kijagedi vuiti; maka ari kori za mina tateku vakeni, maka mina taloi pale.

³⁶ Kori tinoni za mari roiti varikamu pa inuma pa rane aza; maka ari kori za mina tateku vakeni, goto maka mina taloi pale,>> za gua i Jisu.

³⁷ Nari qari nanazia ari ka viza nana sepele aza, <<Bangara, pala pae mari taroiti ria na zakazava zara?>> qari gua.

Nari za oeria i Jisu, <<Ketakoi za kole maka kobukobu manugu ukenu za pala mari varikamu ketakoi ria na nyae,>>* za gua i Jisu.

18

Na Naboko beto na Tinoni Varipitu Ikikerena

* **17:37** Na nyae babi maka manugu za vei na zako ko za boka ganigani nyabo babi na tini kobukobu tinoni.

¹ Ego beto za pojai mule i Jisu tadiria na nana sepele za maka vavakato vavapada ko mi vagi-galairia ko marike munyala pa varavara goto mari varavara laodia gu za gua. Ko ari za gudi vei,

² <<Pana maka guguzu za kolenana za maka tinoni varituti zake pangagani na Tamaza beto zake dogoro vaporeveveina ria na tinoni.

³ Ko na suverena tugu pa guguzu aza za maka reko nabonaboko, za lao tepa milimulea na tuvizi tana tinoni varituti ani, ari za gua vei, <Mu mijata vaniziu na tuvizi qa taleni na qua kana,> za gua.

⁴ Na zovaina jola za dainana za na tinoni varituti ani. Ba liguligu tu beto za roquroqu makana za na tinoni varituti ani, ari za gua vei, <Zozoto tugu za qake pangagani ara za na Tamaza, beto ko qake dogoro vaporeveveidi tugu ara ria na tinoni,

⁵ ba za kamu vaduvili gojoziu ara za na naboko ani. Ko leana ma roiti vani tu ropi na varituti aza za nyoroguan aza. Ura vei manake roiti vei ara za pala mina manogai milimuleziu tugu, ko mina vapavuziu!> za gua za na tinoni varituti,>> za gua i Jisu.

⁶ Beto ari za gua vei za na Bangara, <<Mu nongoria tu aza vei za pojai na tinoni varituti ikikerena ani ko!

⁷ Ba ae za vei? Gamu roquroqua gamu za minake varituti vadi na Tamaza ria na nana tinoni qari kiu alili laoa aza na rane na bongi? Ae vei, pala minake oqanai tokadi tugu na Tamaza ria?

⁸ Dai! Ma pojadigamu minake oriavo tugu varituti vadi aza ria. Goto ae za vei, tonai mina mule lame na Tuna na Tinoni za pala mina batirianana

tu ria kaki tinoni rangerange pa pezo?>> za gua i Jisu.

Na Vavakato Vavapadadi na Parese beto na Tinoni Tekuteku Takisi

⁹ Beto za pojadi mule i Jisu ria kaki qari range muledi na dia toa tuvizidi beto qari dogoro vagoreria ria na goto tinoni za na vavakato vavapada ani,

¹⁰ ari za gua vei, <<Koledia za kori tinoni qari zae varavara pa kakabarena zelepade, maka za na Parese goto maka na tinoni tekuteku takisi.

¹¹ Na Parese za turu kalekale makana beto ari za varavara lao vei tana makana, <Tamaza, qa paranga leana ara tamu, ura qake vei ria doru goto tinoni ara. Qake ikiko, nake tinoni ikikerequ, beto qake barabarata, beto qake vevei na tinoni tekuteku takisi pa maka kalequ nari ara.

¹² Ara za kori totozo pa maka vuiki qa gilagila tabutabu ganigani, beto qa valao vanigo maka pa manoga pa dorudi na qua zakazava qa tekuria,> za gua aza.

¹³ Goto na tinoni tekuteku takisi za turu pa zouna tu ko za pangaga enga zae pa noka, goto za kole popoaria pa nana takulanga za na raqo-raqona, beto ari za varavara vei, <Tamaza, mu roquroquziu beto mu taleozoniziu, ura ara za na tinoni sela!> za gua aza.

¹⁴ Ma pojadigamu ara: na tinoni tekuteku takisi tu ani, nake Parese, za taleozo ko za tuvizi pa dogodogoro tana Tamaza beto za mule laonana pa nana ruma aza. Ura na tinoni za vavalavata muleni makana za mina tavagore, ba na tinoni za

vapekai muleni makana za mina tavalavata,>> za gua i Jisu.

*I Jisu za Manadi ria na Koburu Pekipekidi
(Matiu 19.13-15; Maka 10.13-16)*

¹⁵ Ego qari toka laodi ti Jisu na tudi pekipekidi ria kaki tinoni, ko mi vaopodi na limana aza ko mi manadi qari gua. Tonai qari batiria ria na sepele qari roiti vei zara za qari tokeria ria.

¹⁶ Ba za kuku tekuria i Jisu ria na koburu pekipekidi ko za parangaria, <<Mu vamalumu lameria taqu ria na koburu pekipekidi, muke suquturia. Ura na binangara tana Tamaza za tadiria tugu qari vevei ria na koburu ari.

¹⁷ Ma poja zozotodigamu ara gamu: na tinoni zake toa vei na koburu peki pa tekuna na binangara tana Tamaza, za minake boka zozoto lugea aza za na binangara tana Tamaza,>> za gua i Jisu.

*Na Tinoni Izizongo za Nyoroguani na Toa Jola
(Matiu 19.16-30; Maka 10.17-31)*

¹⁸ Ego za lame ti Jisu za maka tinoni matamata tadiria na Jiu, ko za nanaza vei ari, <<Tinoni varivagigalai leleamu, na za za mana roitini ara beto mana teku izongia za na toa jola?>> za gua.

¹⁹ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Ae za vei ko na leleamu qu guniziu tu ara ao? Kepore za maka za leleana, goto na Tamaza gu makana.

²⁰ Qu gilagilariamua ao ria na garunu: <Muke barabarata, muke varivai, muke iko, muke vai-jutu sekeseke, beto ko mu valavataria na tamamu na tinamu,> qari gua,>> za gua i Jisu.

²¹ Nari ari za gua vei za na tinoni ani, <<Qa tori tuti betoria tu ara podalai na pekiqu tu ria na garunu ria,>> za gua.

²² Tonai za nongoria i Jisu zara za paranga vei aza za parangia za na tinoni aza, <<Maka zakazava gu za qu oqoro roitini ao. Mu lao vavaidi ria doruna mua zakazava ko na poatadi za mu iadi ria qari varivasevi, beto za muna izongoria ao ria na izizongo pa noka. Pa liguna aza za muna lame ko muna tutiziu ara,>> za gua aza.

²³ Totonai za nongoro veini aza zara za takulanga aza, ura na tinoni izizongo aza ko za rabekeni nana izizongo.

²⁴ Totonai za dogoria i Jisu za takulanga za na tinoni aza za paranga aza, <<Za tapata vitivitigia na tinoni izizongo za mina lugea na binangara tana Tamaza.

²⁵ E, zozoto tugu, za tapata jola za na kameli mina sulingi lugea za na lobogona na nila; ba mina tapata jolani mutugu aza za na lugena na tinoni izizongo pa binangara tana Tamaza,>> za gua aza.

²⁶ Ria na tinoni qari nongoria za vei zara za qari nanazia aza, <<Qokolo, ko vei za, i zei gu za mina boka taalo?>> qari gua.

²⁷ Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Aza za tapata jola tana tinoni za zake tapata tana Tamaza,>> za gua.

²⁸ Beto ari za gua vei i Pita, <<Dogoria ko! Gami za gami tori loi betoria tu ria doru mami zakazava ko gami tutigomami ao,>> za gua aza.

²⁹ Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Ma poja zozotodigamu ara gamu: na tinoni za loi paleni na nana ruma, na maqotana, ria na taina marene, na

tinana na tamana, babi ria na tuna na vei, ko bi nabuluni na binangara tana Tamaza,

³⁰ za mina tavani vamota koviria, beto pa totozo za korapa lame za mina tekua na toa jola aza,>> za gua i Jisu.

*Na Vinaue Totozo za Pojai i Jisu za na Nana Uke
(Matiu 20.17-19; Maka 10.32-34)*

³¹ Ego za toka kaledi i Jisu ria na nana sepele beto ari za gudi vei, <<Mu vainongoro lame! Taque korapa zae pa Jerusalema za gita, ko pala ketakoi tu za mari gore votu beto za doru zakazava qari korokorotodi ria na tinoni korokorotai pa Kutikuti Tabuna, aza na veveina na Tuna na Tinoni.

³² Pala mina tavalao pa limadi ria na tinoni karovodi aza, ko mari vavaledeni, mari komiti vikevikeria, beto mari tue taria.

³³ Mari majani na varipiqopiqolona, ko mari vaukea ria aza. Ba pa rane vinaue za mina toa mule pa uke aza,>> za gua i Jisu.

³⁴ Ba qarike boka vakaberia ria na sepele ria doru ginugua ari. Ura za tavapae tadiria za na ginuadi ria na nana paranga ari, ko qarike gilagilai aza vei za pojai i Jisu.

*I Jisu za Salania maka Tinoni Nake Batabatana
(Matiu 20.29-34; Maka 10.46-52)*

³⁵ Ego totonai za tata lao kamu pa Jeriko i Jisu, za korapa nyumu tepatepanana pa keketai zona za maka tinoni nake batabatana.

³⁶ Ko totonai za nongororia na rerege joladi ria na minete tinoni nari za nanazaria na zavagana beka za podo ani za gua.

³⁷ Nari qari ule vani, <<I Jisu pa Nazareti za korapa rerege jola pa zona,>> qari guni.

³⁸ Ura ko za kuku velavela aza, <<Jisu, Tuna i Devita! Mu roquroqu tokaniziu!>> za gua.

³⁹ Ba qari paranga suqusuqutia na vanogotia ria na tinoni qari momoe aza. Ba tonai za vavivai mutu iapeki za na kuku, <<Tuna i Devita! Mu roquroqu tokaniziu!>> za gua.

⁴⁰ Nari za turu nogoto i Jisu, za pojadi ko mari toka lameni tana za na tinoni nake batabatana za gua. Ko totonai za tata lao tana za nanazia i Jisu aza,

⁴¹ <<Na za qu nyoroguani ao ko mana roiti vanigo ara?>> za guni.

Nari ari za gua vei za na tinoni nake batabatana, <<Bangara, ara za qa nyoroguani ko bi batabata na mataqu qa gua,>> za gua.

⁴² Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Leana, mu batabata tu ao koviria! Na mua rangerange za tori salanigo tu!>> za gua i Jisu.

⁴³ Nari zake oriavo tugu batabatana za na tinoni aza, ko za rerege tututinana ti Jisu beto za kole paranga leana na vatarazaea na Tamaza aza. Ko ria na minete tinoni qari batia za vei zara za qari vatarazaea ria doru za na Tamaza.

19

I Jisu za Gozoria i Zakia

¹ Ego za kamu pa Jeriko i Jisu, ko za rerege jola lao vei ketakoi.

² Za korapa suverenana tugu ketakoi za maka tinoni na izongona i Zakia. Na tinoni lavata

tadiria na tinoni tekuteku takisi, ko na tinoni izizongo aza.

³ Za kole nyonyorogua dogoria aza ae veveina i Jisu, ba na tinoni papapakana gu aza beto ko qari mota jola ria na tinoni, ko zake boka batia i Jisu.

⁴ Ko za abutu momoe lao pa moena na puku tinoni ko za sogolo kaiti kezai aza za maka suvege sikamoa ko mi boka batia i Jisu za gua, ura pala ketakoi za mina jola vei aza.

⁵ Totonai za kamua i Jisu za na ia aza za enga zae ko ari za guni vei i Zakia, <<Zakia, mu siqasiqarai gore! Ura pa ngenari za mana lao suvere pa ruma tamu ara,>> za gua aza.

⁶ Aza tugu za paranga vei zara i Jisu nari za zake oriavo tugu na gorena i Zakia, ko za vakamu valeania pa nana ruma i Jisu beto za qera aza.

⁷ Totonai qari batia ria na tinoni za vei zara, za qari qumiqumini ria i Jisu, ari qari gua vei, <<Qokolo, na tinoni ani za lao tu suvere pa ruma tana tinoni selana!>> qari gua.

⁸ Ba za turu i Zakia, ko ari za guni vei za na Bangara, <<Bangara, pala mana vadi ara ria na tinoni varivasevidi za na kobuna na qua izizongo. Beto vei ba tekuria ara pa zona sekeseke ria na zakazava tana goto tinoni, za koviria mana vani sogai ara na padana ka made totozo kubo joladi ria qa tekuria ara tana aza,>> za gua aza.

⁹ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Pa rane tugu pa ngenari za taalo za na tatamana ani. Ura i Zakia ba na butubutuna tugu i Ebarahami.

¹⁰ Na Tuna na Tinoni za lame ko za nyaqoa ko za aloa na tinoni za muma,>> za gua i Jisu.

Na Vavakato Vavapadadi na Manoga Puku Poata

(Matiu 25.14-30)

¹¹ Totonai qari korapa vainongoroni ria na tinoni za na paranga ani, za ule vadi mule aza za maka vavakato vavapada ani. Ura za tata kamu gu pa Jerusalema i Jisu, ko qari roquroqua ria za palu za tata zozoto gu za na totozo mina votu tadiria za na binangara tana Tamaza qari gua.

¹² Ko ari za gua vei aza, <<Kolenana za maka tinoni, na butubutu bangara, za taloi keni pa maka guguzu pa zouna, ko milao tavanyumu bangara beto za mina mule bangara pa nana guguzu za gua.

¹³ Ba totonai za ogoro taloi keni aza za kukuria ari ka manogaputa nana nabulu, ko za ia okoto makadi maka puku poata,* beto ari za gudi vei, <Mu varoitia ria tingana mana mule kamu,> za gudi.

¹⁴ Ego, ko za taloi keni aza, ba ria na tinoni pa nana guguzu za qarike tavaraguani aza, ko qari garunu vatuti laoni na paranga za na bangara pa guguzu aza, ari qari gua vei, <Gamike nyoroguani gami za na tinoni zana ko mina bangaradigami,> qari gua.

¹⁵ Ba za tavabangara tugu za na tinoni aza ko totonai za mule kamu za kukuria ria na nana nabulu, ko mi dogororia ria na vuadi na poata za iadi za gua.

¹⁶ Ego ko za luge za na nabulu momoe, ko za paranga, <Bangara, aza na puku poata qu vaniziu

* **19:13** Pa paranga Qiriki na izongona maka puku poata ani za na <<mina>>. Na mina za na padana na tabara kue popu.

ao za koviria za vuani ka manogaputa puku poata mule,> za gua.

¹⁷ <Leana jola na mua roiti! Na nabulu leleamu ao! Qu tarange pa kopuna maka zakazava peki ao ko koviria mana vakopunigo ka manogaputa guguzu,> za gua za nana bangara.

¹⁸ Beto za luge lao mule za na nabulu vinaori, ko ari za gua vei, <Bangara, na puku poata qu vaniziu za koviria za vuani ka lima puku poata mule,> za gua.

¹⁹ Nari za paranga za na bangara, <Ao za mana vakopunigo ka lima guguzu,> za gua aza.

²⁰ Beto aza za luge mule za maka nabulu, ko za paranga, <Bangara, ani za na mua puku poata. Qa ude vakole paleni gu ara pa maka poko peki.

²¹ Qa matagutunigo ara ao, ura maka tinoni tapatamu ao. Qu tekua na mua aza quke vakolea makamu, beto ko qu abua aza quke umani,> za gua aza.

²² Nari ari za gua vei za na bangara, <Na nabulu ikikeremu ao! Na mua paranga makamu mari vakilasigo ao! Beko qu tori gilagilaziumua tu za maka tinoni tapataqu ara. Qa tekua aza qake vakolea, beto qa abua aza qake umani.

²³ Ba ae za vei za quke lao valugea gu ao pa banga za na qua poata, ko totonai ba mule lame za ba teku votu mule tavitini na vuana?> za gua za nana bangara.

²⁴ Beto ari za gudi vei na bangara ria qari kole turu ketakoi, <Lame ko mu teku vakenini za na puku poata za izongia na tinoni ani, ko mu valao vani na nabulu za izongia ka manogaputa puku poata,> za gua aza.

²⁵ Ba ari qari guni vei ria aza, <Koi, bangara, ba za tori izongorianana tu aza za ka manogaputa puku poata!> qari gua ria.

²⁶ Nari ari za gudi vei na bangara, <Na tinoni za tori kolenana tu za mina tavani tamo vakubo mutugu, goto na tinoni kepore nana za mina tateku pale aza iapeki za izongia aza.

²⁷ Ego, goto koviria za mu lao tekuria ria qarike tavaraguaniziu beto qarike nyoroguaniziu ko ba bangaradi ara. Toka lamedi ko mu vauke betoria pa moequ ara!> za gua za na tinoni aza,>> za gua i Jisu.

*Za Luge pa Jerusalema vei Maka Varene i Jisu
(Matiu 21.1-11; Maka 11.1-11; Jone 12.12-19)*

²⁸ Totonai za poja betoa i Jisu za na vavakato vavapada ani, za qari taloi zae ria, ko za rerege pa moedi ria na sepele aza ko za zae pa Jerusalema.

²⁹ Tonai za tata kamu pa Betipezi beto pa Betani, pa kubo pa Olive, za garunu momoe laodi aza ari kori sepele,

³⁰ ari za gudi vei, <<Mu lao pa guguzu pa maka karovona pa moemiu nari ko tonai muna kamu za pala muna batia za maka dongiki talova vaturu kolena aza ogoro pore maka tinoni bi tori zaea mae tu aza. Mu ruvatia ko mu toka lameni.

³¹ Vei mina nanaza veidigamu ari maka tinoni, <Ei, ae za vei ko gamu korapa tu ruvatia zana? > mina gudigamu, za ari muna guni vei, <Na Bangara za nyoroguani,> muna guni,>> za gua i Jisu.

³² Ko qari taloi lao ari kori sepele, ko qari lao tugu batiria ria vei putaputa tugu za pojadi i Jisu ari kori.

³³ Ko totonai qari korapa ruvata tekua ari kori za na tuni dongiki, za qari lame nanazaria ria na tinoni poredia ari kori, <<Ei, ae za vei ko gamu korapa ruvatia zana?>> qari gua.

³⁴ Nari ari qari gua vei ari kori, <<Na Bangara za nyoroguani,>> qari gua.

³⁵ Qari toka laoni ti Jisu za na tuna na dongiki beto qari lovaza vakeni pa pokotona za na dia poko, beto qari vasurania i Jisu.

³⁶ Totonai za korapa surana lao pa dongiki i Jisu, za qari lovazadi pa zona ria na tinoni ria na dia poko.

³⁷ Totonai za tata lao kamu pa Jerusalema i Jisu, pa zona gorena na Kubo pa Olive, za na minete sepele tana za qari podalai velavela vatarazaea za na Tamaza ura qari qeradi na roiti poreveveidi qari batiria.

³⁸ Ari qari gua vei,
<<Za tamana za na Bangara,
aza za lame pa izongona na Tamaza!
Na bule za kole pa noka
beto mi tavalavata za na Tamaza pa nulu,>>
qari gua.

³⁹ Kaki ria na Parese pa varikamu tinoni ari qari guni vei i Jisu, <<Tinoni varivagigalai, mu tokeria ria na mua sepele ko mari nogoto!>> qari gua.

⁴⁰ Nari za oeria i Jisu, ari za gudi vei, <<Ma poja valeadigamu ara za gamu: vei marike vagala

ria, za ria na patu makadi za pala mari velavela votu,>> za gua aza.

I Jisu za Lukania na Guguzu pa Jerusalema

⁴¹ Totonai za tata kamu pa Jerusalema i Jisu ko za dogoro lao ko za batia nari za lukania.

⁴² Ari za gua vei aza, <<Vei bu gilagilai gu ao pa ngenari za na zakazava qari vagore votua na bule za bi leana! Ba za pae pa matamu ao!

⁴³ Jerusalema! Za korapa lame za na totozo mari lame na mua kana, ko mari sepo varikamuni pezo za na varilivutaimu ko mina zae tu kamua na tobana na guguzu, beto mari suvere varilivutainigo ko munake boka votu luge.

⁴⁴ Mari jegara piaria ria za na guguzu Jerusalema, beto ko mari vaukegamu za gamu gamu suvere pa leona na tobana na guguzu, beto ko kepore za maka patu pa miu ia mina varitopare kole jola, ura gamuke izongo gilagilai gamu za na totozo tonai za lame na Tamaza ko mi alogamu za gua!>> za gua i Jisu.

Za Lugea i Jisu na Ruma Zelepade

(Matiu 21.12-17; Maka 11.15-19; Jone 2.13-22)

⁴⁵ Beto za luge lao aza pa leona na kakabarena zelepade, ko za adu votuvotudi ria qari korapa vavaidi na zakazava,

⁴⁶ beto za parangaria aza ria, <<Ari tu za poja vei pa Kutikuti Tabuna za na Tamaza, <Na qua ruma za na ruma varavarana, ba gamu roiti veini na bevi tadiria na tinoni raja ikikodi gamu!> za gua,>> za gua aza.

⁴⁷ Ego ko na varituti rane za kole varivagigalai pa kakabarena zelepade i Jisu. Qari kole nyaqoa ria na kuta iama, ria qari varivagigalaini na Vavanau beto ko ria na tinoni matamata tadiria na tinoni Jiu za na zona vei beto mari vaukea aza qari gua.

⁴⁸ Ba qarike boka batia za maka zona ko bari boka roitini, ura ria doru tinoni za qari nyorogua vitivitigi ko mari nongonongorodia pa paranga ti Jisu qari gua.

20

Na Nanazana na Neqi ti Jisu

(Matiu 21.23-27; Maka 11.27-33)

¹ Maka rane totonai za korapa varivagigalai beto za taraeni na nongoro leana tadiria na tinoni pa kakabarena zelepade i Jisu, za qari lao tana ria na kuta iama, ria qari varivagigalaini na Vavanau, beto ria kaki tinoni matamata,

² ko ari qari gua vei, <<Mu ule vadigami moko. Pa neqi za, beto i ze i za vanigo na neqi za qu roitidi ao ria na zakazava ari?>> qari guni.

³ Nari za oeria, ari za gudi vei, <<Ara ba ma nanazadigamu mae tugu vei maka nanaza ropi. Mu pojaniziu moko:

⁴ i ze i za vani na neqi i Jone beto za papaputaiso tinoni? Na Tamaza pa noka ba ria gu na tinoni?>> za gua aza.

⁵ Nari qari kole varigonani makadi za na roverove, <<Na za tana gua za? Vei tana paranga, <Pana tana Tamaza pa noka,> tana gua, za pala ari mina gudigita, <Ba ae za vei ko gamuke vazozotoa?> mina gudigita vei.

⁶ Ba vei tana paranga, <Pana tadiria na tinoni gu,> tana gua, za pala mari buti tavurudigita na patu ria na minete tinoni ari. Ura ria doru za qari vazozotoa za maka tinoni korokorotai tugu tana Tamaza i Jone,>> qari gua.

⁷ Ko qari lao oe veini gu ari, <<Gamike gilagilai,>> qari gua.

⁸ Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Ego, ko ara ba manake ule vadigamu tugu za na veveina na neqi za qa izongia beto qa roitidi ara na zakazava ari,>> za gua i Jisu.

Na Vavakato Vavapadadi ria na Tinoni Roiti pa Inuma Qurepi

(Matiu 21.33-46; 12.1-12)

⁹ Beto za pojadi mule i Jisu ria na tinoni za na vavakato vavapada ani: <<Kolenana za maka tinoni za umani na nana inuma qurepi, beto za vakopudi kaki tinoni umuma ko mari varoitia za gua, beto za taloi keni ko za suvere vazovai tu pa maka guguzu karovona pa zouna aza.

¹⁰ Totonai za kamua na totozo padupaduku, za garunu laoni tadiria za maka nana nabulu ko mi teku vani na iana na vuadi pa inuma qurepi za gua. Ba qari majamajai ria na tinoni umuma za na nabulu ani, beto qari iju vamule galegale paleni gu.

¹¹ Nari za garunu laoni mule aza za maka nana nabulu, ba aza ba qari majamaja vakekea paleni mutugu ria na tinoni umuma, beto qari iju vamule galegale paleni.

¹² Ba za garunu laoni mule aza za na nabulu vinaue. Ego aza za qari raja vapalekia mutugu ria

na tinoni umuma, beto qari gona votu paleni pa peguruna na inuma qurepi.

¹³ Pa liguna za vei zara za kole roverove za na tinoni porenana inuma ko ari za gua vei, <Na za beka za mana roitini ara? Ego leana, ma garunu laoni gu ara za na tuqu marene aza qa roquroqua. Palu aza za pala mari pangagani,> za gua aza, ko za valaoa.

¹⁴ Ba totonai qari batia ria na tinoni umuma za na tuna marene aza, nari za ari qari kole varingodo vei makadi, <Ani za na tinoni pala mina teku vakarovoria na izizongo tana tamana ani! Ariagada ko ta vai pale, ko na izizongo tana tamana za tana teku vakarovoria nada,> qari gua.

¹⁵ Ko qari lao gona votu lao paleni pa peguruna na inuma, ko qari vaukea aza,>> za gua i Jisu.

<<Ko gamu roquroqua gamu za ae pala mina roiti veidi na tinoni porenana inuma ari ka viza tinoni umuma ari?

¹⁶ Pala mina kamu vauke beto paledi aza ria doru tinoni qari kopuni na inuma, beto mina vakarovo lao vadi tu ria na tinoni gotodi tu za na inuma!>> za gua i Jisu.

Totonai qari nongoria ria na tinoni za poja vei zara aza za ari qari gua vei ria, <<Dai ko dai! Minake izongo vamalumia na Tamaza aza!>> qari gua ria.

¹⁷ Nari za dogoro tari vatogatogazaria i Jisu ria, beto ari za gua vei, <<Na za ropi na ginuana za na Kutikuti Tabuna, aza ari za gua vei,

<Na patu qari kilu paleni
ria na tinoni vavaturu ruma,

za aza tugu za na kuta patu vizovizo.>?

¹⁸ Aza za lotuni pa patu aza za mina paleka talo-molomoto tugu, beto aza mina lotu takoa na patu aza za mina muja vaavavuru veini na kau,>> za gua i Jisu.

*Na Veveina na Tabara Takisi
(Matiu 22.15-22; Maka 12.13-17)*

¹⁹ Ria na kuta iama beto ria qari varivagigalaini na Vavanau za qari podepodeke ko mari aru tamania i Jisu pa totozo tugu aza qari gua, ura qari gilagilai ria za na vavakato vavapada ani za jutu lamegami gu gami qari gua. Ba qarike boka aru tamania ria aza, ura qari matagutudi na tinoni.

²⁰ Ko qari kole dogoro kopuni za ae totozo ria mari boka tekua maka totozo leana. Qari garunu golomoria ria ria kaki tinoni, ko mari lao paranga sekeseke kale mari vei na tinoni tuvizidi qari gua, beto mari podeke vagonai i Jisu pa kaki nanaza sekeseke ko mari boka teku valaoa aza pa neqi tana qavuna ko mi tajutu qari gua.

²¹ Qari lao paranga vei ari ria na tinoni ari ti Jisu, <<Tinoni varivagigalai, gami gilagilaimami gami za aza qu pojai beto qu varivagigalaini ao za na tuvizina. Aza na zozotona beto na zona tana Tamaza za qu varivagigalaini ao, beto ko kepore veveidi tamu ria na tuturuna tadiria na tinoni.

²² Ae vei? Za tavamalumu tugu pana Vavanau za gami mami tabara lao takisi ti Siza, ba dai?>> qari gua.

²³ Ba za tori dogoro pururia tu i Jisu za na dia nyonyorava ko ari za gudi vei ria,

24 <<Vabatiniziu moko za maka poata? I zei na izumatana beto na izongona za kole pa poata zana?>> za gua aza.

<<I bangara Siza,>> qari gua.

25 Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Ego leana, mu valao vani i Siza ria ti Siza, beto mu valao vani na Tamaza ria tana Tamaza!>> za gua aza.

26 Qari gabara jolani ria za nana oe ko qarike vageu, beto ko qarike boka valotuni ria pa dia sekeseke aza pa moedi ria na tinoni.

Na Veveina na Turumule pa Uke

(Matiu 22.23-33; Maka 12.18-27)

27 Ego qari lame tana ria kaki Sadusisi, ria qarike vazozotoa za na veveina ria na tinoni ukedi mari turu mule, ko ari qari gua vei,

28 <<Tinoni varivagigalai, ari za gua vei za kuti vadigita i Mosese, <Bi uke loia maka tinoni za na maqotana ko bi kepore tuna, za pala na taina marene tugu mina elavia za na nabokona aza, ko mina vapore vani na tuna vuana za na tugana za tori uke tu nari,> za gua.

29 Ego ko koledia ari ka vitu tamatazi marene. Na tugadi pa moa za elavia maka reko ba oqoro pore tuna beto za uke.

30 Ko za elava sogai mutugu aza za tuti tana pa moa za na naboko aza, ba za vei mutugu.

31 Nari za teku sogai mutugu na vinaue, ba za vei mutugu. Ko qari okoto betodia tu ari ka vitu tamatazi, ba kepore beto tugu na tudi.

32 Pa liguligu tu beto za uke za na reko nabonaboko.

³³ Ego, ko pa rane mari turu mule ria qari uke za pala i ze i ari ka vitu ari na maqotana za na reko ani? Ura ari ka vitu doru za qari elavia aza!>> qari gua.

³⁴ Nari ari za gudi vei i Jisu ria, <<Na varielava za tadiria gu na tinoni pana toa pa totozo ani,

³⁵ goto ria na tinoni qari pada ko mari kamua na totozo za korapa lame beto mari turu mule pa uke za marike varielava.

³⁶ Ura totonai za marike boka uke ria, goto pala mari suvere vei gu ria na mateana ria, marike uke. Ria za na koburu tana Tamaza, ura na tavatoa muledi pa uke ria.

³⁷ Goto na veveina ria na tinoni mari turu mule pa uke za i Mosese ba za tori vakabere vadigita tu. Ura pa vavakatona na iku za vuruvurungu memea pa tokutoku za pojai i Mosese za, <Na Tamaza ti Ebarahami, na Tamaza ti Aisake, beto na Tamaza ti Jekopi,> za gua aza.

³⁸ Ko na Tamaza tadiria na tinoni toadi aza, nake tadiria na tinoni ukedi. Ura tana Tamaza za ria doru za na toadi beto,>> za gua i Jisu.

³⁹ Nari qari oe ria kaki qari varivagigalaini na Vavanau, ari qari gua vei, <<Tinoni varivagigalai, za leana jola za na mua oe!>> qari gua ria.

⁴⁰ Ego pa liguna aza za qari pangagani ko qarike tuma nanaza sog a mulea ria na tinoni aza.

*Na Veveina na Karisito
(Matiu 22.41-46; Maka 12.35-37)*

⁴¹ Ego ari za gudi vei i Jisu ria, <<Ae za vei ko qari paranga tu ria na tinoni, <Na Karisito za na Tuna i Devita,> qari gua?

⁴² Ba i Devita tugu makana za paranga vei ari pa buka Kera Vatarazae,

<Ari za gua vei tana qua Bangara za na Tamaza:
mu nyumu keta pa kale matuaqu,

⁴³ tinganai mana veidi na mua tetetena na nenu

ria na mua kana,> za gua.

⁴⁴ Ego za kukuni na Bangara i Devita za na Karisito, ba ae za vei ko mina boka na tuna tu i Devita aza?>> za gua i Jisu.

Na Vabalau ti Jisu na Veveidi ria qari Varivagigalaini na Vavanau

(Matiu 23.1-36; Maka 12.38-40; Luke 11.37-54)

⁴⁵ Totonai qari korapa vainongoro ria doru tinoni nari ari za gudi vei i Jisu ria nana sepele,

⁴⁶ <<Muna balaudi ria qari varivagigalaini na Vavanau. Qari pokopoko vakakakaza, beto qari lekoleko ria. Qari nyoroguani bari gozoro qer-aqeradi ria na tinoni pa ia makemaketina qari gua. Beto qari mijamijataria na nyumunyumuna tadiria na tinoni poreveveidi pa leo ruma varivarikamuna beto pa vavolo.

⁴⁷ Qari ragaragata tekuria na izizongo tadiria na nabonaboko, beto qari varavara vakakakaza ko mari tadogoro tadiria na tinoni qari gua. Ba na dia vinakilasa za mina ikerena jola>> za gua i Jisu.

21

Na Varivana peki tana Nabonaboko
(Maka 12.41-44)

¹ Ego tonai za dogoro laoria i Jisu ria na tinoni izizongo qari loloi poata pa vavakoleni poatana pa leo ruma zelepade,

² za batia aza za maka nabonaboko varivariva-sevina za lao loiria kori poata kopa peki.

³ Nari ari za gua vei aza, <<Ma poja valeadigamu ara za gamu: na naboko varivarivasevina ani za valao vakubo joladi ria doru.

⁴ Ura ria doru zara za qari valaoia gu aza vei za kole jola gu pa dia izizongo, goto na nabonaboko ani za pa nana varivasevi za valao betoa aza tugu vei bi toani aza,>> za gua i Jisu.

*Za Korotoni i Jisu na Tajegarana na Zelepade
(Matiu 24.1-2; Maka 13.1-2)*

⁵ Totonai qari kole varivavakatoni ria kaki se-pele za na veveina na ruma zelepade beto na veveina za tavasari vabatabata leani na patu poreveveidi beto ria na varivana qari tavalao tana Tamaza, za ari za gua vei i Jisu,

⁶ <<Ria doru vei gamu batiria gamu ari za ko-rapa lame za na totozo, ko doru patu zara za kepore maka mina varitopatopare kole jola sogā, goto mari taqovara beto,>> za gua aza.

*Na Tapata Pala Mari Lame
(Matiu 24.3-14; Maka 13.3-13)*

⁷ Nari za qari nanazia ria i Jisu, ari qari gua vei, <<Tinoni varivagigalai, toto za mina gore votu ria beto ko na za za na vinagilagila ko mina boka tagilagila valeana za na totozo mari taroiti vei zara?>> qari gua ria.

⁸ Nari ari za gua vei i Jisu, <<Mu suvere kopu ko kepore maka tinoni mina toka vapisugamu. Ura

na motadi ria mari lame pa izongoqu ara, ko ari mari gua vei, <Ara tugu za na Karisito!> mari gua, beto kaki za mari paranga, <Za tori kamu tugu za na totozo!> mari gua. Ba keta mu mulongo tutiria.

⁹ Munake matagutu tonai muna nongoroni na nongorona na varipera, beto na varipikataidi ko na okoto turu kaledia na guguzu. Ria na zakazava vevei zara za pala mari gore votu mae tu, ba nake aza za na vinabetona,>> za gua aza.

¹⁰ Beto za parangaria aza ria, <<Maka puku tinoni mina turu talea maka goto puku tinoni, beto maka binangara mina turu talea maka goto binangara.

¹¹ Pala kubo ia mari raja ria na nunu lavalavata, na songe beto na oja, beto pala mari tabata ria na vinagilagila varivamatamatagutudi pa noka.

¹² Ba totonai mari ogoro taroiti na zakazava ari, za pala muna taaru tamana beto muna tangangulu tadiria na tinoni pa veveiqu ara za gamu. Muna tavalao ko mari tutidigamu pa ruma varivarikamuna tadiria na Jiu, beto mari valugegamu pa ruma varipiuna, beto mari toka laodigamu pa moedi ria na bangabangara beto na qavuna pa ginuguaqu ara za gamu.

¹³ Ba aza za maka totozo leana tadigamu ko muna vavakato vadi na nongoro leana za tonai.

¹⁴ Ko mu vanyumu valeania pa miu roquoroqu za na veveina munake pavu roquoroqu mamatani aza ae tana oe lao veidi ria mari tutidigita muna gua.

¹⁵ Ura ara tu mana vadigamu ria na paranga beto na bokaboka muna pojaria gamu, ko kepore

maka za raja kolokolosogamu mina boka oeria babi vasekeria ria na miu paranga.

¹⁶ Ria na tinamiu na tamamiu, na taimiu marene, na tavitimi, na miu baere qarike vazozoto, ba pala mari toka laodigamu tugu pa varituti, ko kaki gamu za pala muna tavauke tugu.

¹⁷ Pana ginuguaqu ara za marike tavaraguadigamu ria doru tinoni za gamu.

¹⁸ Ba maka galu vurungu gu pa batumi ba minake izongo tapuki pale za gamu.

¹⁹ Vei muna turu vangajuria za muna tekua gamu za na toa jola!>> za gua i Jisu.

*Na Jegarana na Guguzu Jerusalema
(Matiu 24.15-21; Maka 13.14-19)*

²⁰ <<Totonai muna batia qari variidi livutaini ria na nana kana za na guguzu Jerusalema, za totonai za pala muna gilagilaimiu za za tata za na totozo mina tajegara aza.

²¹ Ko pa totozo aza za ria na suveredi pa Jiudia za mari uku zagere beto pa okoto kubo ketakoi, ria qari suvere pa leona na guguzu pa Jerusalema za mari uku votu keni beto, beto ko ria qari suvere pa peguruna na guguzu Jerusalema za marike mule luge lao pa korapa guguzu Jerusalema.

²² Ura ria za na rane varivakilasa tonai mari gore votu ria dorudi vei za pojai na Kutikuti Tabuna.

²³ Na rane takulanga tadiria na reko pore iapadi beto ria poredia melalu za totonai! Ura na tapata lavata za mina kamu pa abana, ko na vinakilasa tana Tamaza za mina raja tadiria na tinoni ari!

²⁴ Kaki ria za pala mari tasobe vauke, kaki pala mari teku vapinauzu laodi tadiria na doru

tinoni karovodi. Mari lame kole pipiaria ria na tinoni karovodi za na guguzu Jerusalema ko tinganai mina okoto tu za na totozo tadiria na tinoni karovodi,>> za gua i Jisu.

*Na Lame tana Tuna na Tinoni
(Matiu 24.29-31; Maka 13.24-27)*

²⁵ <<Kaki vinagilagila za pala mina tabata pa tapo, pa popu, beto pa seru. Pa pezo, ria na pukupuku tinoni mari nyunyala ko mari kununu rura, ura mari matagutuni ria za na ovangana na iveri beto na tovogo lavalavata.

²⁶ Mina vadigereria beto mari matagutu ria na tinoni totonai mari kole adono dogororia ria na zakazava ikikeredi mari lame pa kasia guguzu, ura ria na neqi pa vavagalo za pala mari tajou vakanoko.

²⁷ Ego pa liguna aza za mari batia za na Tuna na Tinoni mina bola pa lei, ko mina lame tavitia na neqi lavatana beto na kabere.

²⁸ Ko totonai mina korapa podalai taroiti za na roiti vevei ari za muna turu gu ko muna enga zae ko muna gelegeleni, ura za tata gu mina bola votu lame za na miu inaalo,>> za gua i Jisu.

*Na Vinagilagila pa Suvege Piqi
(Matiu 24.32-35; Maka 13.28-31)*

²⁹ Beto za pojadi i Jisu za maka vavakato vavapada: <<Mu dogoria za na suvege piqi beto ria doru goto suvege ko!

³⁰ Totonai muna batiria mari podalai ijoko ria za gamu gilagilaimiu makamiu gamu za tata za na totozo mangini.

³¹ Maka moqaza podeke vei tugu za tonai muna batiria gamu mari taroiti ria na zakazava ari za pala muna gilagilaimiu gu gamu za tata lame za na binangara tana Tamaza.

³² Ma poja zozotodigamu ara gamu: totonai mari oqoro uke beto ria na zazae tinoni pa totozo koviria, za mari gore votu ria doru zakazava ari.

³³ Mina maragutu tu za na oka beto na pezo, ba ria na qua paranga za marike izongo maragutu podeke,>> za gua i Jisu.

Mu Suvere Kopu

³⁴ <<Mu kopu muledigamu, ko na roqumiu muke vamamatani na toa goborona, na tapatiani na bukubuku, beto na takulangadi na zakazava tana toa pa pezo, ura keta mi vasi-borogamu na lame tana rane aza.

³⁵ Ura na rane aza za pala mina lame vasiboro veidi na saduru ria doru tinoni qari suvere pa doruna na guguzu pa pezo.

³⁶ Ba gamu mu suvere kopu beto mu varavara doru totozo, ko muna boka varene za gamu totonai muna luge laoria gamu ria na ginugua ari beto ko muna boka turu varene pa moena na Tuna na Tinoni,>> za gua i Jisu.

³⁷ Ego ko za suvere varivagigalai pa kakabarena zelepade i Jisu beto doru veluvelu za lao aza pa kubo Olive ko za puta ketakoi na bongi.

³⁸ Ko doru volavolaza za qari lalao pa ruma zelepade ria doru tinoni, ko qari nongonongoro pa varivagigalai tana.

22

Qari Vari Vavakatoni na Vaukena i Jisu

(Matiu 26.1-5, 14-16; Maka 14.1-2, 10-11; Jone 11.45-53)

¹ Ego ko za tata gu za na vavolo Bereti Nake Kovuruna, aza qari gicalani na vavolo Alokata.

² Qari matagutudi ria na kuta iama beto ko ria qari varivagigalaini na Vavanau ria na tinoni, ko za vei za qari kole nyaqoa maka zona ko mari aru tamana golomia i Jisu ko mari vaukea qari gua.

³ Ego beto za lugea i Setani i Jiudasi, aza qari kukuni i Isikarioti, aza tugu maka ari ka manogori sepele.

⁴ Ko za turu keni i Jiudasi ko za lao tadiria na kuta iama beto na matamata tadiria na tinoni kopu pa ruma zelepade, ko qari vavakatoni ria za vei beto mina boka gabala kana vadi aza i Jisu qari guni.

⁵ Nari qari qerani ria za na vinatuvizi za roiti vadi i Jiudasi, ko qari varivaegoni tugu ria za mari vani na poata aza qari gua.

⁶ Za vaegoa tugu i Jiudasi za na dia nyorogua ko za podalai nyaqoa gu aza za maka totozo leana vei beto marike boka gilagilai na tinoni, ko mina tekua valao vadi ria i Jisu za gua.

Za Tavatana Vani i Jisu za na Vavolo Alokata

(Matiu 26.17-25; Maka 14.12-21; Jone 13.21-30)

⁷ Ego za kamu za na ranena na vavolo Bereti Nake Kovuruna totonai qari kuboloria na lami vavolo Alokata.

⁸ Ko za garunuria i Jisu ari Pita i Jone, ari za gudi vei, <<Mu lao, ko mu vanaqitia za na tekutekuna Alokata tadigita ko tana tekuteku,>> za gua.

⁹ Nari ari qari guni vei aza, <<Pae za qu ny-oroguani ao ko mami lao vatanani gami?>> qari gua ari kori.

¹⁰ Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Vainongoro! Tonai muna lao kamu gamu kori pa guguzu pa Jerusalema, za pala muna gozoria gamu kori za maka tinoni za pogoza jagi kolo. Muna tutia za na tinoni aza ko muna lao luge pa ruma za luge aza.

¹¹ Ko ari muna poja veini za na tinoni porenana ruma, <Ari za gua vei za na Tinoni varivagigalai, Pae za na lose ketakoi mana tekuni ara beto ria na qua sepele za na tekutekuna Alokata? za gua,> muna guni.

¹² Pala mina vadogorodigamu aza za maka lose lavata pa narena pa nulu, za tori tavatana vadigita tu. Ko ketakoi za muna lao vatanani gamu za nada tekutekuna,>> za gua i Jisu.

¹³ Qari taloi keni ari kori, ko qari lao tugu batia ari kori doru zakazava vei tugu za tori pojadi tugu i Jisu. Ko qari vatana vakolea ari kori za na tekutekuna Alokata ketakoi.

Na Vavolo tana Bangara

(Matiu 26.26-30; Maka 14.22-26; 1 Koriniti 11.23-25)

¹⁴ Totonai za kamua za na totozo tana Alokata, za tekuteku tavitiria i Jisu pa tevolo ria na nana tinoni tagarunudi.

¹⁵ Ari za gudi vei aza ria, <<Qa nyorogua vitiv-itigini tugu ara ko ba tekuteku tavitidigamu gamu

za na tekutekuna Alokata ani, totonai qa oqoro kamua ara za na vitigi.

¹⁶ Ura ma poja veidigamu ari: manake izongo tekua sogai mule ara za na tekutekuna Alokata, tinganai mina tavagore votu za na ginuana pa binangara tana Tamaza,>> za gua i Jisu.

¹⁷ Beto za tekua i Jisu za na kapa vaini, ko za paranga leanani, beto ari za gudi vei, <<Pia, tekua, ko mu okoto bukua.

¹⁸ Ma pojadigamu: podalai koviria za manake buku sogai ara za na vaini ani, tinganai mina lame na binangara tana Tamaza,>> za gua aza.

¹⁹ Beto za tekua mule za maka kipa bereti, ko za paranga leanani, za kipakipai ko za okoto iadi, beto ari za gua vei, <<Ani za na tiniqu qa vadigamu ara gamu. Mu tekua pana roquroququ ara,>> za gudi.

²⁰ Ego ko pa zona vei mutugu aza za, liguna za beto na tekutekuna Alokata, za tekua aza za maka kapa vaini, ko ari za gudi vei, <<Na kapa vaini ani za na vinaego koregana tana Tamaza, za vei na orunguqu za nyoa pa laemiu gamu.

²¹ Ba dogoro! Aza mina gabala kanaziu ara za korapa gu nyumu tavitiziu ara pa tevolo ani!

²² Mina tavauke za na Tuna na Tinoni vei za nyoroguanani na Tamaza, ba mina tekua na takulanga lavata za na tinoni za gabala kanaziu ara!>> za gua i Jisu.

²³ Totonai qari nongoria zara za gua vei aza, za qari varigua makadi ria na sepele i zei beka ari ka viza za mina roiti vei qari gua.

Na Varitokena na Vinalavata

²⁴ Maka varitoke veveina i ze i ria za pala na tinoni poreveveina jola qari gua za poraka votu lame vei tadiria na sepele.

²⁵ Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Ria na bangaradi ria na tinoni karovodi za qari lalaedi gu makadi ria za na toa tadiria na dia tinoni, beto ko ria pore dia viva ba qari nyorogua tagigala <Na Tinoni Leadi Ko Na Baere Tadiria Na Tinoni> tugu.

²⁶ Ba gamu za munake vei zara. Aza mina poreveveina jola tadigamu za mina vapeki muleni tadiria doru, beto aza za suvere mata-matadigamu za mina kole vei na miu nabulu tu.

²⁷ Ura i ze i za na poreveveina jola? Aza za tekuteku pa tevolo, ba aza na tinoni za vatana? Aza tugu za tekuteku pa tevolo ke! Ba ara za na qua suvere tadigamu za qa vei gu aza na nabulu.

²⁸ Gamu za gamu tori suvere tavitiziu tu pa tapata qa gozororia ara.

²⁹ Ko za vei za maka moqaza vei na Tamaqu za tori vaniziu tu na binangara, nari za gamu

³⁰ ba muna somana tekuteku na buku pa qua tevolo pa qua binangara za gamu, beto gamu muna nyumu pa nyumunyumuna bangara ko muna totolidi ari ka manogori butubutu Izireli,>> za gua i Jisu.

*Za Korotoni i Jisu za i Pita mina Kilu Paleni aza
(Matiu 26.31-35; Maka 14.27-31; Jone 13.36-38)*

³¹ Beto i Jisu ari za guni vei i Saimone, <<Saimone! Saimone! Za tori vamalumia tu na Tamaza i Setani ko mina podekegamu, ko mina

varipikataidi na leadi beto na ikeredi. Maka moqaza podeke vei na tinoni umuma za pikataria na ikikadi na kiko pa kikodi.

³² Ba ara qa tori varavaranigo tu ao Saimone, ko na mua rangerange mike munyala. Ko tonai muna neqi sogamule pa mua rangerange ao, za muna tokadi ao ari ka viza taimu sepele zara ko muna vaneqiria na dia rangerange,>> za gua i Jisu.

³³ Nari ari za gua vei i Pita, <<Bangara, ara za qa vanaqiti ko mana tuti lugego ao pa ruma varipiuna ko mana uke tavitigo tugu!>> za gua.

³⁴ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Ma pojanigo, Pita! Mina oqoro kiu na kokorako ngena bongi, za muna kilu paleniziu ara kue totozo ao,>> za gua i Jisu.

Na Pausu, na Mane, beto na Benete

³⁵ Beto ari za gudi vei i Jisu ria na nana sepele, <<Totonai qa garunu vakenigamu ara, beto qa pojadigamu ko munake pogoza kurakurani poata, na mane beto ko na sadolo qa gudigamu, za ae za vei? Za papakadigamu tu kaki zakazava?>> za gua aza.

Nari ari qari gua vei ria, <<Kepore tugu maka za babi papakani,>> qari gua.

³⁶ Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Ego, ba koviria za aza za kolenana kurakurani poatana babi na mane, za mi pogoza tugu. Ko aza kepore nana benete varipera, za mi lao vavaini na nana koti ko mi vai tekua maka benete.

³⁷ Ura ma pojadigamu aza vei za kole pa Kutikuti Tabuna, aza ari za gua vei, <Za somana tanguti

tavitidi ria na tinoni ikikeredi aza,> za gua, za mina tavagore votu. Ura aza za takuti na veveiqu ara, za pala mari gore votu tugu,>> za gua aza.

³⁸ Nari ari qari gua vei ria na sepele, <<Bangara, dogoro! Ari za kori benete varipera tadigita!>> qari gua.

Nari ari za gudi vei i Jisu, <<Leana, beto gu koviria!>> za gua i Jisu.

*I Jisu za Varavara pa Kubo pa Olive
(Matiu 26.36-46; Maka 14.32-42)*

³⁹ Ego za taloi pa Jerusalema i Jisu, ko za zae pa kubo pa Olive, za vei tugu za tori roroitini tugu aza kubo totozo. Ko qari tuti laoa tugu aza ria na nana sepele.

⁴⁰ Totonai za kamu aza pa ia ketakoi, za ari za gudi vei ria na nana sepele, <<Mu suvere varavara, ko muke lotu pa toketoke,>> za gudi.

⁴¹ Beto za rerege lao vazou iapeki aza, pada zouna boka gona laoni maka patu, ko za nyumu sori tungutungu pa pezo, ko za varavara vei ari,

⁴² <<Tamaqu, vei muna vamalumia ao, za mu varijoa taqu za na totozo vitigi ani. Ba nake qua nyorogua ba na nyorogua tu tamu za mina tatuti,>> za gua.

⁴³ Beto za bola votu kamu vei pa noka za maka mateana ko za vaneqia aza.

⁴⁴ Za takulanga vitivitigi aza, ko za varavara vaneqineqi jola ko na ipatana za vei na orungu qari ononi gore pa pezo.

⁴⁵ Beto za turu aza ko za rerege mule lao tadiria na nana sepele za gua, za batiria qari tori puta tu, ura za mabo pavu na tinidi pa takulangana aza.

⁴⁶ Nari za ari za gudi vei, <<Ae za vei ko gamu puta tu? Mu iqolo ko mu tatakole varavara, ko muke lotu pa toketoke,>> za gua aza.

*I Jisu Qari Aru Tamani ria na nana Kana
(Matiu 26.47-56; Maka 14.43-50; Jone 18.3-11)*

⁴⁷ Totonai za korapa paraparanga vei zara i Jisu, za bola kamu gu za maka minete tinoni za tokaria i Jitudasi, aza maka ari ka manogori sepele. Za rijo lao tatai aza i Jisu ko za aoa.

⁴⁸ Nari ari za guni vei i Jisu aza, <<Jitudasi, qu gabala kanani ago pa ao vei zara za na Tuna na Tinoni?>> za gua aza.

⁴⁹ Totonai qari batia ria na sepele qari tutia aza za na ginugua mina taroiti qari gua, za qari nanazia i Jisu, <<Bangara, mami lao qatadi na mami benete varipera?>> qari gua.

⁵⁰ Beto maka ari ka viza nana sepele za lao taqaza teusu paleni za na kale talinga matuana na nabulu tana kuta iama lavata.

⁵¹ Ba za tokeria i Jisu, ari za gudi vei, <<Beto gu, za pada gu munake vajolai!>> za gua. Beto za lao arua aza za na talingana na nabulu, ko za salania.

⁵² Beto ari za gudi vei i Jisu ria na kuta iama, na matamata tadiria na tinoni kopu pa kakabarena zelepade, beto tadiria na tinoni matamata tadiria Jiu, ria qari aru tamania, <<Ae za vei? Na tinoni raja ikiko beto na tinoni varivarivai ara, ko gamu pogoza bolaniziu na benete na kubau gamu?

⁵³ Beko doru rane qari jola zara na suverequ gu pa kakabarena zelepade ara, ba gamuke aru tamanaziu tu! Ba ani gu ko na miu totozo gamu nyoroguani muna roitini, aza na totozo za kole bangara na neqi tana rodomo!>> za gua i Jisu.

I Pita za Kilu Paleni i Jisu

(Matiu 26.57-58, 69-75; Maka 14.53-54, 66-72; Jone 18.12, 25-27)

⁵⁴ Beto za qari aru tamania ria i Jisu ko qari toka laoni pa ruma tana kuta iama lavata. I Pita za tututi vazozounana tu pa ligudi ria.

⁵⁵ Ko totonai za qari vatoaia ria za maka iku pa varikorapaina na bolebole sebesebe na ruma tana kuta iama lavata beto qari kole nyumu varilivutaini ria, za lao somana nyumu nana tugu tadiria i Pita.

⁵⁶ Totonai za bati vaia maka nabulu reko pa malarana na iku i Pita, za dogoro taria, beto za parangia, <<Ani tugu za maka tinoni za tututia i Jisu!>> za gua.

⁵⁷ Ba za kilu pale i Pita aza, ari za gua vei, <<Koi, siu, qake gilagilai ara za na tinoni zana!>> za gua.

⁵⁸ Ko za zovai gu iapeki beto za dogoro vaia mule maka tinoni aza, ko ari za guni vei, <<Ao ba maka tugu gamu qu tutia i Jisu ao!>> za guni.

Nari ari za gua vei i Pita, <<Qokolo, nake ara za!>> za gua.

⁵⁹ Ego ko za jola padana maka aoa za lamegana gu mule za maka tinoni, ko ari za paranga vaneqineqi vei, <<Ani vapura zozoto gu za maka ria qari tutia i Jisu, ura maka tinoni Qalili za na bangara ani!>> za gua za na tinoni aza.

⁶⁰ Ba ari za gua vei i Pita, <<Qokolo, qake izongo vagilagila podekia tugu ara aza qu korapa pojai ao zana!>> za gua. Aza tugu za korapa paranga vei zara i Pita, za kiu gu za na kokorako.

⁶¹ Totonai za balinga za na Bangara ko za dogoro taria i Pita, nari za roquroqu kamua i Pita totonai aza vei za tori pojani tu na Bangara aza perangaina, aza ari za gua vei, <<Mina oqoro kiu na kokorako ngena bongi, za pala muna kilu paleniziu ara kue totozo ao,>> za gua.

⁶² Ko za votu lao pa peguru i Pita ko za lukana vapazani.

*Za Tavaleda na Tapiqolo i Jisu
(Matiu 26.67-68; Maka 14.65)*

⁶³ Ego ria na tinoni qari sadereni i Jisu za qari vavaledeni beto qari majamajai aza.

⁶⁴ Qari piko suqutu vapaea na matana, beto qari totepia, <<Ego, mu uleni tu! I zei moko za korapa majago?>> qari guni.

⁶⁵ Beto kubo mule za na paranga ikikeredi qari poja tarini aza.

*Za Tatoka lao pa Moena na Kauniseli tadiria na Jiu i Jisu
(Matiu 26.59-66; Maka 14.55-64; Jone 18.19-24)*

⁶⁶ Totonai za rane na kota za qari varikamu ria na tinoni matamata tadiria na Jiu, na kuta iama, beto ria qari varivagigalaini na Vavanau, ko za tatoka lao pa moena na kauniseli tadiria na Jiu i Jisu,

⁶⁷ ko qari parangia ria i Jisu, <<Vei mina Karisito ao, za mu ule vadigami moko!>> qari gua.

Nari ari za gudi vei aza, <<Vei mana pojadigamu ara tugu za na Karisito mana gua, ba munake vazozotoziu tugu gamu.

⁶⁸ Beto vei mana nanaza laodigamu maka nanaza ara, ba munake boka oeziu za gamu.

⁶⁹ Ba nake zovaina za na Tuna na Tinoni za mina nyumu pa kale matuana na Tamaza vivana jola,>> za gua aza.

⁷⁰ Qari nanaza beto laoa ria doru aza, <<Ko ae vei? Ao za na Tuna na Tamaza?>> qari guni.

Nari za oeria aza ria, <<Gamu korapa pojaimiu tugu gamu ko ara za na Tuna na Tamaza,>> za gua aza.

⁷¹ Nari za qari paranga ria, <<Na vavakato vina-zozoto za mule tage nyaqoa? Ura tage nongoria makada pa beruberuna makana aza,>> qari gua.

23

Za Tatoka lao ti Paelati i Jisu

(Matiu 27.1-2, 11-14; Maka 15.1-5; Jone 18.28-38)

¹ Ego ko qari turu ria doru qari somana pa kauniseli, ko qari toka laoni ti Paelati i Jisu.

² Qari podalai jutua ria ketakoi aza, ari qari gua vei, <<Gami poai gami za na tinoni ani za kole toka vapiruria na nada tinoni: za pojadi na tinoni ko marike tabara takisi lao tana bangara Siza, beto ko za gigala muleni tugu makana aza za na Karisito maka bangara za gua,>> qari gua ria.

³ Ko za nanazia i Paelati i Jisu, <<Ao tugu za na bangara tadiria na Jiu?>> za guni.

Nari za oea aza, ari za gua vei, <<Vei tugu qu korapa pojai ao zana,>> za gua aza.

⁴ Nari ari za gudi vei i Paelati ria na kuta iama beto ria na minete tinoni, <<Kepore za maka sela ba batia ara ko bi boka tavakilasani za na tinoni ani,>> za gua.

⁵ Ba qari jutu tokatokai ria aza, ko ari qari gua vei, <<Pa nana varivagigalai za varivarivatagigiridi na tinoni doru ia pa Jiudia zana. Za podalai tu pa Qalili, ko koviria za kamu pani,>> qari gua.

Za Tagarunu lao ti Herodi i Jisu

⁶ Totonai za nongoria i Paelati za vei zara, za nanaza aza, <<Ae vei, na tinoni Qalili za na bangara ani?>> za gua.

⁷ Ko totonai za gilagilai i Paelati na lame veina pa Qalili i Jisu, pa ia ketakoi za bangara i Herodi, nari za garunu laoni aza ti Herodi i Jisu. Totonai i Herodi ba za korapa tugu vei pa Jerusalema.

⁸ Totonai za batia i Jisu za qera vitivitigi i Herodi, ura za nongorianana tugu za na veveina i Jisu ko za nyorogua batia tugu i Jisu. Ko za kole nyorogua batiria za kaki roiti varivagabaradi mina roitidi i Jisu za gua.

⁹ Ko za kole doru nanazia i Herodi i Jisu, ba kepore maka oe bi valaoa i Jisu.

¹⁰ Ko qari turu votu lao ria na kuta iama beto ria qari varivagigalaini na Vavanau, ko qari jutu vivivai i Jisu.

¹¹ Za paranga ngangangulia beto za roiti veini maka tinoni ikikerena i Herodi beto ko ria na solodia i Jisu, beto za qari vazaeni maka poko gojo doru batabata leana tana bangara, beto za qari garunu mule laoni ti Paelati.

¹² Ko pa rane tugu aza za qari varibaere mule ari Herodi i Paelati, goto tonai oqoro kamua na totozo aza za na varikana koledi ari kori.

Qari Vaegoa ria ko Mina Tavauke i Jisu
(Matiu 27.15-26; Maka 15.6-15; Jone 18.39-19.16)

¹³ Ego za kuku varikamudi i Paelati ria na kuta iama, na tinoni matamata tadiria na tinoni Jiu, beto ko ria na tinoni,

¹⁴ beto ari za gudi vei aza ria, <<Gamua toka kamuni gamu taqu za na tinoni ani, ko gamu jutua aza za kole toka vapeleria ria na tinoni gamu gua. Ba totonai qa kole nanaza vilovilotia ara pa moemiu za qake boka batia ara za maka sela tana pa ginugua gamu jutuni gamu aza.

¹⁵ Ko i Herodi ba zake batia tugu maka sela tana, ko za vei za garunu valamea mule tadigita. Ko gamu batia? Ko na kabereana gu za kepore za maka ginugua ikikerena za roitini na padana vei beto mina tavaukeni aza.

¹⁶⁻¹⁷ Ko vei za mana majai gu ropi beto za mana ruvata vakenia gu,>> za gua aza.

¹⁸ Ba qari makarai velavela votu ria na tinoni, <<Vaukea na tinoni zana, goto i Barabasi tu za mu ruvata valame vadigami!>> qari gua.

¹⁹ I Barabasi ani za tavaluge pa ruma varipiuna ura za somana tadiria qari rajai na qavuna beto za varivai.

²⁰ Za nyorogua ruvatia i Paelati i Jisu, ko za paranga laoria mule ria na minete tinoni.

²¹ Ba qari velavela laoa tugu ria i Paelati, <<Vaukea pa korosi! Vaukea pa korosi!>> qari gua.

²² Nari ari za gudi vei na vinaue totozo i Paelati, <<Ura ae vei, na za na roiti ikikerena za roitini aza? Ara qake izongo batini tana za maka sela vei padana beto mina tavauke aza! Ko ma majai gu ropi beto mana ruvata vakenia,>> za gua.

²³ Ba qarike koroto tugu kukuku velavela za mina tavauke tugu i Jisu qari gua, ko tinganai qari vamunyalia tu ria za na roquna i Paelati.

²⁴ Ko za vaegoa i Paelati ko mina tavauke aza, vei qari nyoroguani ria.

²⁵ Ko za ruvatia aza vei qari nyoroguani ria za aza na tinoni za tavaluge pa ruma varipiuna. Goto i Jisu za loi laoni aza ko mari roitini za aza vei qari nyorogua roiti veini ria tana.

Za Tavauke pa Korosi i Jisu

(Matiu 27.32-44; Maka 15.21-32; Jone 19.17-27)

²⁶ Ego totonai qari toka kenini ria na solodia i Jisu, za qari lao ko qari aru tamania ria na solodia i Saimone, maka tinoni pa Saerini, na koni bola kokona pa peguruna guguzu, ko qari vapogozoni na korosi ko za pogozi tutini i Jisu.

²⁷ Maka minete tinoni lavata za tutia i Jisu, kaki ria za ria na reko qari kole lukana takulangani i Jisu.

²⁸ Nari za balinga mule tadiria na reko i Jisu, ko ari za gua vei, <<Gamu na reko pa Jerusalema! Muke lukanaziu ara, goto mu lukana muledigamu makamiu beto ko ria na tumiu.

²⁹ Ura qari korapa lame ria na rane, tonai ari mari paranga vei na tinoni, <Qari vavaguadia tugu na vapuradi ria na egoro, beto ko ria qarike vapodo koburu na varivasusu!> mari gua.

³⁰ Beto za mari paranga laoria ria na kubo, <Mu taqovara tari gami!> marigu, beto ria na goregore za <Mu amu tarigami!> mari gudi.

³¹ Vei mari roiti lamedu ria taqu ara qa vei na suvege toana za na zakazava ari, za ae pala mari roiti veidigamu za gamu gamu vei na suvege ukemiu? Pala mina ikerena jola za mari roiti laoni ria tadigamu!>> za gua i Jisu.

³² Ari kori tinoni ikikeredi za qari toka kamudi tugu ko mari vauke tavitini i Jisu qari gua.

³³ Ko totonai qari kamu ria pa maka ia na izongona pa Batu Tomete za qari patani pa korosi ketakoi i Jisu, beto ko vei tugu ari kori tinoni ikikeredi, maka keta pa kale matuana beto maka keta pa kale merina.

³⁴ Za paranga i Jisu, <<Tamaqu, mu taleozodi, ura qarike gilagilai ria za na manugu qari roitini,>> za gua aza. Beto qari gonani ria na solodia za na patu mijamijata beto qari tekua ria za na nana poko.

³⁵ Ko na minete tinoni za qari kole gu turu dogodogoro lao. Goto ria na matamata tadiria Jiu za qari kole vavaledeni beto qari kole ngangangulia i Jisu, ari qari gua vei, <<Na goto tinoni tu za aloria aza. Ego, koviria za mi alo muleni tu makana vei mina aza zozoto tugu za na Karisito tana Tamaza, aza na tamijatana!>> qari gua.

³⁶ Ria na solodia ba qari vavaledeni tugu aza, beto qari vani na vaini pazana,

³⁷ beto qari paranga laoa ria aza, <<Vei mina Bangara tugu tadiria na Jiu ao, za mu alo mulenigo makamu!>> qari guni.

³⁸ Keta pa batuna na korosi pa narena aza za takuti ria na paranga ari, na tinajutuna aza. Ari za gua vei: NA BANGARA TADIRIA NA JIU ZA ANI!

³⁹ Ego maka ari kori na tinoni ikikerena za tavatiti pana maka korosi ketakoi, za paranga vikevikere laoa aza, <<Qokolo, nake Karisito ao? Mu alogo makamu beto gami kori tugu vei!>> za gua.

⁴⁰ Ba maka ari kori za tokea aza za koni paranga zana, ari za guni vei, <<Qokolo, quke matagutuni ao za na Tamaza? Ao ba qu tavakilasa vei tugu za vei aza.

⁴¹ Ba gita kori za na padada tugu tana tavakilasa, ura gita kori za taqe taiani na laedi ria na nada roiti ikikeredi. Goto na tinoni ani za kepore nana sela,>> za gua.

⁴² Beto za paranga laoa i Jisu, <<Jisu, mu roquroguziu totonai muna lame vei na Bangara,>> za gua.

⁴³ Nari za oe laoa i Jisu aza, <<Ma poja zozotonigo ara ao: pa ngenari tugu ani muna somana tavitiziu ara pa guguzu leleana ao,>> za gua i Jisu.

Na Ukena i Jisu

(Matiu 27.45-56; Maka 15.33-41; Jone 19.28-30)

⁴⁴ Ego padapada vei manogori koloko korapa rane za rodomo za na tapo ko za udea na rodomo za na guguzu tinganai za kamua na kue koloko.

⁴⁵ Ko za tarikataori za na poko tobana na zelepade madina pa Jerusalema.

⁴⁶ Beto za lukana velavela i Jisu, ari za gua vei, <<Tamaqu, qa loi laoni ara pa limamu ao za na onguqu!>> za gua, beto za loia za na singo betobetona.

⁴⁷ Totonai za batia na tinoni matamata gogoto ria na roiti vei qari pidoko ari, za vatarazaea aza za na Tamaza, beto ari za gua vei, <<Zozoto! Na tinoni tuvizina ani,>> za gua.

⁴⁸ Ria doru tinoni za qari varikamu kole dogogoria na vaukena i Jisu. Ko totonai qari batia na roiti qari taroiti zara za qari okoto poararia na raqoraqodi pa dia takulanga, beto qari okoto mule kenidia pa dia ruma.

⁴⁹ Ria doru vei qari gilagila valeania i Jisu beto ko ari ka viza reko qari koko tutia lame aza pa Qalili za qari turu pa zouna ko qari kole dogoro laoria ria na roiti ari.

Na Vapaena na Tinina i Jisu

(Matiu 27.57-61; Maka 15.42-47; Jone 10.38-42)

⁵⁰ Ego kolenana za maka tinoni na izongona i Josepa, na somana mebana pa kauniseli tadiria na Jiu, beto maka tinoni leana beto na tuvizina aza.

⁵¹ Zake somana vaegoa aza za na mijamijata tadiria na kauniseli ko mina tavauke i Jisu. Na tinoni pa guguzu pa Arimatia maka guguzu pa ia pa Jiudia aza, beto ko za kole tugu adonia aza za na lamena na binangara tana Tamaza.

⁵² Ko za lao pa moena i Paelati aza, ko za tepai za na kobukobu tinina i Jisu ko mi keni golomia za gua.

⁵³ Ko za teku vagorea aza za na tinina i Jisu, beto za udeni maka poko keala liosona, ko za lao vakolea pa leona maka bevi patu na tagura kori vakolena, ko oqoro pore maka kobukobu tinoni bi tori tavakoleni mae tu za na bevi aza.

⁵⁴ Na rane vatana za tonai, beto za tata na rane Minyere.

⁵⁵ Ria na reko kokodi pa Qalili beto qari tuti lamea i Jisu za qari tuti laoa i Josepa, ko qari dogoria za na bevi beto ko aza vei qari vakole veini na kobukobu tinina i Jisu pa bevi.

⁵⁶ Beto za qari mule kenidia ketakoi na suveredi ria na reko, qari lao vatanani na oela omanga lea mari valaoni pa tinina i Jisu qari gua. Ko totonai za kamu na rane Minyere za qari minyere aza na tutina na garunu.

24

Na Turumulena i Jisu

(Matiu 28.1-10; Maka 16.1-8; Jone 20.1-10)

¹ Ego na volavolaza lea na rane momoe pa vuiki, za qari munu volavolaza lao pa bevi ria na reko ko qari pogozoria ria na oela omanga lea qari vatanai.

² Ba tonai qari lao kamu nari za qari batia za tori tabokili varijo tu pa atakamanana na bevi za na patu qari pateni,

³ ko tonai qari luge lao nari qarike batia za na kobukobu tinina na Bangara i Jisu.

⁴ Tonai qari korapa rurani ria aza za vei aza, za kori marene qari vazaeria na poko kilakilangadi za qari lame turu pa keketaidi.

⁵ Ko qari matagutu vikevikeredi ria na reko ko qari turu titigore betodia pa pezo, nari qari paranga ari kori marene, ari qari gua vei, <<Ae za vei ko gamu lame nyaqoa na tinoni toana ketakoi qari kole ria na kobukobu tinoni ukedi?

⁶ Nake pani aza, za tori turu mule tu. Gamu gilagilaimiu aza vei za pojadigamu totonai za korapa suvere pa Qalili?

⁷ Za pojai aza totonai za na veveina na Tuna na Tinoni za pala mina tavalao pa limadi ria na tinoni seladi ko mina tavauke pa korosi, ba pa vinaue rane za pala mina turu mule za gua,>> qari gua.

⁸ Totonai za qari roquroqu kamuria ria za na paranga tana,

⁹ ko qari taloi pa bevi ko qari mule vavakato vadi ari ka manogamaka sepele beto ria doru qari tututia i Jisu.

¹⁰ Ko ari Mere Magdalene, i Joana, i Mere na tinana i Jekopi beto ria kaki reko qari tutiria za qari vavakatonu tadiria na tinoni tagarunudi za na vavakato ani.

¹¹ Ba na vavakato ani za vei maka vavakato iliganigani gu tadiria na tinoni tagarunudi, ko qarike vazozotoria ria na reko.

¹² Ba i Pita za soqolo turu ko za abutu lao za pa bevi, ko za opo ko za oviki lao, nari za batiria na poko gu qari korapa koledia. Ko za taloi ko za gabala mule pa ruma aza beto ko za kole tugu roquroqua za na za beka za podo za gua.

*Ari Kori Sepele qari Rerege lao pa Imeasi
(Maka 16.12-13)*

¹³ Ego pa ranena tugu aza za ari kori sepele ti Jisu za qari korapa lalaodia pa maka guguzu na izongona pa Imeasi, na zouna koko pa Jerusalema za padapada vei manogori kilomita.

¹⁴ Ko qari kole varivavakatodi ari kori doru zakazava qari koni pidoko ari.

¹⁵ Totonai qari korapa variparaparanga beto qari variguadi ari kori ria na zakazava ari, za i Jisu makana za lame kamuria ko za makarai rerege tavitiria.

¹⁶ Ko qari batiadia tugu ari kori aza ba qarike dogoro gigalia ari kori aza.

¹⁷ Nari za nanaza laoria i Jisu ari kori, ari za gua vei, <<Na za na vavakato gamu korapa varigonani gamu kori pa miu rerege lame?>> za gudi.

Nari za qari turu vanogoto, korapa dogoro takulangadi.

¹⁸ Beto za maka ari kori, na izongona i Kiliopasi, za oe laoa, <<Qokolo, ao gu makamu za na tinoni koni kamumu pa Jerusalema? Ko za vei za quke gilagilaria ria na zakazava qari pidoko pa rane qari koni jola ari?>> za guni.

¹⁹ Nari za nanazaria i Jisu, <<Ae zakazava veveidi za gamu pojaria gamu kori?>> za gudi.

Nari ari qari gua vei ari kori, <<Na veveina i Jisu pa Nazareti. Maka tinoni korokorotai za neqi pa nana paranga beto na nana roiti pa moena na Tamaza beto ria na tinoni aza.

²⁰ Ko ria na mami kuta iama beto na mami tinoni matamata za qari tekua ko qari varivae-goni na nana uke, ko qari vaukea pa korosi aza.

²¹ Gami gami kole roveroveni za aza tugu za na tinoni mina aloa za na butubutu Izireli gami gua. Pa riso gu qari taroiti doru zakazava ari.

²² Ego beto za ria kaki reko tavitimami gami za qari varuragami gu mule. Qari lao pa bevi pa ngena volavolaza lea

²³ ba qarike batia za na kobukobu tinina. Ego beto za qari mule pojadigami za qari batiria pa dogodogoro ria na mateana, ko ria na mateana qari pojadi za tori toa mule tu aza qari gua.

²⁴ Ko ria kaki tavitimami mule za qari lao pa bevi, nari za qari batia za aza tugu vei qari pojai ria na reko, goto aza za qarike batia,>> qari gua.

²⁵ Nari ari za gudi vei i Jisu ari kori, <<Gamu duviduvili za gamu ko na roqumiu za pekipeki vitivitigi pa vazozotodi doru zakazava qari pojaria ria na tinoni korokorotai!

²⁶ Na tanguti vakolena za na Karisito za mina gozororia mae ria na vitigi ari beto za mina tavalavata!>> za gua.

²⁷ Ego beto za podalai pa kutikuti ti Mosese ko za kamu pa kutikuti tadiria doru tinoni korokorotai, za kole ruvata vakabere vadi aza doru zakazava qari tapoja pa Kutikuti Tabuna na veveina makana.

²⁸ Ego ko tonai qari lame tata kamua za na guguzu qari korapa rerege laoa, nari za roiti vei mi jola laonana za gua aza,

²⁹ ba qari tepa vitivitigia ari kori aza, ari qari guni vei, <<Mu suvere tavitigami, ura za tori velu-velu tu beto mi rodomo gu za gua za na kota,>> qari guni. Nari za lao suvere tavitiria pa ruma.

³⁰ Ego totonai za lao tekuteku tavitiria pa tavolo za tekua aza za na bereti ko za manani, za kipakipai, beto za iadi.

³¹ Pana totozo tu aza za revanga za na matadi ari kori ko qari gigalia aza, beto za pae gu pa dia dogodogoro aza.

³² Nari qari variparanga vei ari ari kori, <<Qokolo, kale pu vei na iku vuruvurungu zara pu vei za na buloda totonai za kole parangagita pa zona, beto totonai za kole revanga vadigita na Kutikuti Tabuna, akae?>> qari gua.

³³ Ko qari soqolo turu tugu pa totozo aza ari kori ko qari mule lao za pa Jerusalema. Qari lao kamu za qari batiria ari ka manogamaka sepele beto ria kaki mule,

³⁴ ko ari qari gua vei, <<Zozoto! Na Bangara za toa mule, ko za tori votu mutu ti Saimone!>> qari gua.

³⁵ Ego beto za ari kori ba qari vavakato vadi za aza veveina qari gozoria aza pa zona laona, beto na veveina qari gigalia tonai za kipakipai na bereti.

I Jisu za Votu tadiria na Sepele

(Matiu 28.16-20; Maka 16.14-18; Jone 20.19-23; Roiti 1.6-8)

³⁶ Ego totonai qari korapa vavakatoni ria za na zakazava ari, za i Jisu makana za turu pa varikorapaidi ria doru, beto ari za gudi vei, <<Na bule mi somana tadigamu!>> za gudi.

³⁷ Qari matagutu vitivitigi ria, beto qari rovea za palu qari batia na onguna maka tinoni qari gua.

³⁸ Nari za paranga laoria i Jisu ria, <<Ae za vei ko gamu takulanga, beto ae za vei ko za rabeke na roqumiu?

³⁹ Mu dogororia tu na limaqu na nenequ ko, ura ara tugu ani! Mu uliziu beto mu dogoroziyu, ura na onguna na tinoni za kepore na masana beto na pudapudana, goto ara za koledia na masaqu beto na pudapudagu,>> za gudi.

⁴⁰ Pa liguna za paranga vei ari, nari za vado-gorodi na limana beto na nenena.

⁴¹ Ego ko tonai qari korapa qera tugu ba qarike boka vazozotoa tugu, nari za nanazaria, <<Ae vei kolenana kaki miu tekutekuna?>> za gua.

⁴² Nari qari vani maka kipa igana parogona,

⁴³ ko za tekua ko za gania pa moedi ria doru.

⁴⁴ Beto ari za gudi vei, <<Ari ria na qua paranga qa tori ule vadigamu tu totonai qa suvere tavitigamu. Doru zakazava veveiqu ara qari takuti pa Vavanau ti Mosese, tadiria na tinoni korokorotai beto pa Kera Vatarazae za mari tavagore votu tugu qa gudigamu,>> za gudi.

⁴⁵ Beto za revangia aza za na roqudi ko qari boka dogoro vakabereria ria na ginuadi na paranga pa Kutikuti Tabuna,

⁴⁶ beto ari za gudi vei, <<Na takuti vakolena pa Kutikuti Tabuna za na Karisito za mina gozoro vitigi ko mina uke beto na rane vinaue mina turu mule pa uke aza.

⁴⁷ Beto ko na nongorona ria na tinoni mari gabala ko na dia sela mi taleozae za mina tatarae pa nizongona aza tadiria doru puku tinoni, podalai tugu pa Jerusalema.

⁴⁸ Gamu za muna vavakatodi ria na zakazava gamu batiria ari.

⁴⁹ Ko ara mana garunu valagere vadigamu za na varivana za taringutinguti vakole vadigamu na Tamaqu. Ba mu suvere pa guguzu pa Jerusalema tinganai muna izongia mae tu za na neqi mina lagere vei pa nulu vavagalo,>> za gua i Jisu.

Na Mule Zaena i Jisu pa Noka

(Maka 16.19-20; Roiti 1.9-11)

⁵⁰ Ego beto za toka votu lao veidi pa Betani i Jisu ria, beto za alakadi na limana ko za manadi.

⁵¹ Totonai za korapa manadi nari za riyo tadiria aza ko za iolo taloi tadiria ko za zae vei pa noka.

⁵² Ego ko pa liguna qari vatarazaea, nari za qari muledia pa Jerusalema beto na qera lavata za kole pa bulodi.

⁵³ Beto ko qarike nogoto lao vatarazaea ria pa kakabarena na zelepade za na Tamaza.

Kubokota Adapt New Testament **Ghanongga: Kubokota Adapt New Testament (Bible)**

copyright © 2024 The Seed Company

Language: (Ghanongga)

Contributor: Islands Bible Ministries

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 2 May 2025

b15930fb-006d-5d59-8c92-849586c93e2c